

Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis

L 114

Izdevums
latviešu valodā

Tiesību akti

49. sējums
2006. gada 27. aprīlis

Saturs

I Tiesību akti, kuru publicēšana ir obligāta

- ★ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 629/2006 (2006. gada 5. aprīlis), ar kuru groza Padomes Regulu (EEK) Nr. 1408/71 par sociālā nodrošinājuma sistēmu piemērošanu darbiniekiem, pašnodarbinātām personām un viņu ģimenēm, kas pārvietojas Kopienā, un Padomes Regulu (EEK) Nr. 574/72, ar kuru nosaka īstenošanas kārtību Regulai (EEK) Nr. 1408/71 ⁽¹⁾ 1
- ★ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2006/12/EK (2006. gada 5. aprīlis), par atkritumiem ⁽¹⁾ 9
- ★ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2006/23/EK (2006. gada 5. aprīlis), par Kopienas gaisa satiksmes vadības dispečera licenci ⁽¹⁾ 22
- ★ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2006/25/EK (2006. gada 5. aprīlis), par veselības un drošības minimālajām prasībām attiecībā uz darbaņēmēju pakļaušanu riskiem, ko izraisa fizikāli faktori (mākslīgais optiskais starojums) (19. atsevišķā direktīva Direktīvas 89/391/EEK 16. panta 1. punkta nozīmē) 38
- ★ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2006/31/EK (2006. gada 5. aprīlis), ar kuru attiecībā uz dažiem termiņiem groza Direktīvu 2004/39/EK, kas attiecas uz finanšu instrumentu tirgiem ⁽¹⁾ 60
- ★ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2006/32/EK (2006. gada 5. aprīlis), par enerģijas galapatēriņa efektivitāti un energoefektivitātes pakalpojumiem un ar ko atceļ Padomes Direktīvu 93/76/EEK ⁽¹⁾ 64

Cena: 18 EUR

⁽¹⁾ Dokuments attiecas uz EEZ.

LV

Tiesību akti, kuru virsraksti ir gaišajā drukā, attiecas uz kārtējiem jautājumiem lauksaimniecības jomā un parasti ir spēkā tikai ierobežotu laika posmu.

Visu citu tiesību aktu virsraksti ir tumšajā drukā, un pirms tiem ir zvaigznīte.

I

(Tiesību akti, kuru publicēšana ir obligāta)

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA (EK) Nr. 629/2006

(2006. gada 5. aprīlis),

ar kuru groza Padomes Regulu (EEK) Nr. 1408/71 par sociālā nodrošinājuma sistēmu piemērošanu darbiniekiem, pašnodarbinātām personām un viņu ģimenēm, kas pārvietojas Kopienā, un Padomes Regulu (EEK) Nr. 574/72, ar kuru nosaka īstenošanas kārtību Regulai (EEK) Nr. 1408/71

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu, un jo īpaši tā 42. un 308. pantu,

ņemot vērā Komisijas priekšlikumu,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu ⁽¹⁾,

saskaņā ar Līguma 251. pantā noteikto kārtību ⁽²⁾,

tā kā:

(1) Stājoties spēkā Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 31. marta Regulai (EK) Nr. 631/2004, ar ko groza Padomes Regulu (EEK) Nr. 1408/71 un Padomes Regulu (EEK) Nr. 574/72 saistībā ar tiesību pielīdzināšanu un procedūru vienkāršošanu ⁽³⁾, tika vienkāršotas procedūras, lai īslaicīgas uzturēšanās laikā citā dalībvalstī saņemtu slimības pabalstu natūrā. Jāpaplašina vienkāršotās procedūras attiecībā uz Regulās (EEK) Nr. 1408/71 ⁽⁴⁾ un (EEK) Nr. 574/72 ⁽⁵⁾ ietvertajiem noteikumiem par pabalstiem ar darbu saistītos nelaimes gadījumos un arodslimību gadījumā.

(2) Lai ņemtu vērā izmaiņas dažu dalībvalstu tiesību aktos, jo īpaši jaunajās dalībvalstīs pēc pievienošanās sarunu pabeigšanas, Regulas (EEK) Nr. 1408/71 pielikumus nepieciešams pielāgot.

(3) Tāpēc Regulas (EEK) Nr. 1408/71 un (EEK) Nr. 574/72 būtu attiecīgi jāgroza.

(4) Lai nodrošinātu juridisku noteiktību un aizsargātu to personu, kuras tas skar, likumīgās cerības, nepieciešams nodrošināt to, lai konkrēti noteikumi, kas groza Regulas (EEK) Nr. 1408/71 III pielikumu, stātos spēkā ar atpakaļejošu datumu no 2004. gada 1. maija.

(5) Līgums neparedz citas pilnvaras, kā vien 308. pantā noteiktās, lai veiktu piemērotus pasākumus sociālā nodrošinājuma jomā attiecībā uz citām personām, kas nav darbinieki,

IR PIENĒMUŠI ŠO REGULU.

1. pants

Regulas (EEK) Nr. 1408/71 I, II, IIa, III, IV un VI pielikumu groza saskaņā ar šīs regulas pielikumu.

2. pants

Ar šo Regulu (EEK) Nr. 574/72 groza šādi:

1. Regulas 60. pantā 5. un 6. punktu svīturo.

⁽¹⁾ OV C 24, 31.1.2006., 25. lpp.

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta 2005. gada 15. novembra Atzinums (Oficiālajā Vēstnesī vēl nav publicēts) un Padomes 2006. gada 10. marta Lēmums.

⁽³⁾ OV L 100, 6.4.2004., 1. lpp.

⁽⁴⁾ OV L 149, 5.7.1971., 2. lpp. Regulā jaunākie grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 647/2005 (OV L 117, 4.5.2005., 1. lpp.).

⁽⁵⁾ OV L 74, 27.3.1972., 1. lpp. Regulā jaunākie grozījumi izdarīti ar Komisijas Regulu (EK) Nr. 207/2006 (OV L 36, 8.2. 2006., 3. lpp.).

2. Regulas 62. pantu aizstāj ar šādu pantu:

“62. pants

Pabalsti natūrā uzturēšanās gadījumā dalībvalstī, kas nav kompetentā valsts

1. Lai saņemtu pabalstus natūrā saskaņā ar Regulas 55. panta 1. punkta a) apakšpunkta i) punktu, darbinieks vai pašnodarbināta persona iesniedz aprūpes sniedzējam kompetentās institūcijas izsniegtu dokumentu, kas apstiprina, ka personai ir tiesības saņemt pabalstus natūrā. Šo dokumentu sastāda saskaņā ar 2. pantu. Ja attiecīgā persona šādu dokumentu nevar iesniegt, tai jāsazinās ar uzturēšanās vietas institūciju, kas no kompetentās institūcijas pieprasa apliecināšu dokumentu, kurš apliecina, ka attiecīgajai personai ir tiesības uz pabalstiem natūrā.

Dokumentam, ko izdevusi kompetentā institūcija saskaņā ar Regulas 55. panta 1. punkta a) apakšpunkta i) punktu, apstiprinot tiesības saņemt pabalstus, katrā atsevišķajā gadījumā ir tāds pats spēks attiecībā uz aprūpes sniedzēju kā valsts apliecinājumam par to

personu tiesībām, kas apdrošinātas uzturēšanās vietas institūcijā.

2. Īstenošanas regulas 60. panta 9. punktu piemēro *mutatis mutandis*.”

3. Regulas 63. panta 2. punktu aizstāj ar šādu punktu:

“2. Īstenošanas regulas 60. panta 9. punktu piemēro *mutatis mutandis*.”

4. Regulas 66. panta 1. punktā frāzi “20. un 21. pantā” aizstāj ar frāzi “21. pantā”.

5. Regulas 93. panta 1. punktā svītro “22.b”, un “34.a vai 34.b” aizstāj ar “vai 34.a”.

3. pants

Šī regula stājas spēkā nākamajā dienā pēc tās publicēšanas Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī.

Pielikuma 5. punkta a) apakšpunkta ii) līdz ix) punktu un 5. punkta b) apakšpunkta ii) un iv) punktu piemēro no 2004. gada 1. maija.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Strasbūrā, 2006. gada 5. aprīlī

Eiropas Parlamenta vārdā –

priekšsēdētājs

J. BORRELL FONTELLES

Padomes vārdā –

priekšsēdētājs

H. WINKLER

PIELIKUMS

Regulas (EEK) Nr. 1408/71 pielikumus groza šādi:

1. I pielikuma II iedaļā punktu "V. SLOVĀKIJA" aizstāj ar šādu punktu:

"V. SLOVĀKIJA

Lai noteiktu tiesības uz pabalstiem natūrā saskaņā ar Regulas III sadaļas 1. nodaļas noteikumiem "ģimenes loceklis" nozīmē laulāto un/vai apgādājamu bērnu, kā noteikts Likumā par bērnu pabalstiem."

2. II pielikuma I iedaļā punktu "H. FRANCIJA" aizstāj ar šādu punktu:

"H. FRANCIJA

1. Papildu pabalsta sistēmas pašnodarbinātām personām amatniecības, rūpniecības vai tirdzniecības arodos vai brīvajās profesijās, papildu vecuma pensijas apdrošināšanas sistēmas pašnodarbinātām personām brīvajās profesijās, papildu apdrošināšanas sistēmas pašnodarbinātām personām liberālajās profesijās, kas attiecas uz invaliditāti vai nāvi, un papildu vecuma pensiju apdrošināšanas sistēmas līgumdarbā esošiem praktizējošiem mediķiem un medicīniskajam palīgpersonālam, kā attiecīgi noteikts Sociālā nodrošinājuma kodeksa L.615-20., L.644-1., L.644-2., L.645-1. un L.723-14. pantā.
2. Papildu slimības un bērna kopšanas apdrošināšanas sistēmas pašnodarbinātām personām lauksaimniecībā, kā noteikts Lauku kodeksa L.727-1. pantā."

3. II pielikuma II iedaļu groza šādi:

- a) punktu "E. IGAUNIJA" aizstāj ar šādu punktu:

"E. IGAUNIJA

- a) Bērna piedzimšanas pabalsts
- b) Adopcijas pabalsts";

- b) punktu "L. LATVIJA" aizstāj ar šādu punktu:

"L. LATVIJA

- a) Bērna piedzimšanas pabalsts
- b) Bērna adopcijas pabalsts";

- c) punktu "S. POLIJA" aizstāj ar šādu punktu:

"S. POLIJA

Bērna piedzimšanas pabalsta piemaksa (2003. gada 28. novembra Likums par ģimenes pabalstiem)".

4. IIa pielikumu groza šādi:

- a) punktā "D. VĀCIJA" vārdu "nav" aizstāj ar šādu tekstu:

"Pabalsti iztikas izmaksu segšanai saskaņā ar pamata noteikumu attiecībā uz darba meklētājiem, ja vien attiecībā uz šiem pabalstiem ievērotas prasības, kas izvirzītas saistībā ar pagaidu piemaksas piešķiršanu pēc bezdarbnieka pabalsta saņemšanas (Sociālā kodeksa II grāmatas 24. panta 1. punkts).";

- b) punktu "L. LATVIJA" aizstāj ar šādu punktu:

"L. LATVIJA

- a) Valsts sociālā nodrošinājuma pabalsts (2003. gada 1. janvāra Valsts sociālo pabalstu likums)
- b) Pabalsts transporta izdevumu kompensēšanai invalīdiem, kuriem ir apgrūtināta pārvietošanās (2003. gada 1. janvāra Valsts sociālo pabalstu likums);

- c) punktu "S. POLIJA" aizstāj ar šādu punktu:

"S. POLIJA

Sociālā pensija (2003. gada 27. jūnija Likums par sociālajām pensijām);

- d) punktu "V. SLOVĀKIJA" aizstāj ar šādu punktu:

"V. SLOVĀKIJA

Pielāgojumi, kuri ir piešķirti pirms 2004. gada 1. janvāra pensijām, kas ir vienīgais ienākumu avots."

5. III pielikumu groza šādi:

- a) A daļu groza šādi:

- i) svīturo šādus punktus:

1., 4., 10., 11., 12., 14., 15., 18., 20., 21., 25., 27., 28., 29., 30., 31., 32., 34., 35., 37., 38., 39., 41., 42., 43., 45., 46., 47., 49., 55., 56., 57., 59., 60., 63., 65., 66., 70., 76., 77., 78., 81., 91., 92., 93., 94., 95., 96., 97., 98., 99., 100., 101., 102., 103., 104., 105., 106., 107., 108., 109., 110., 115., 116., 117., 119., 120., 123., 125., 126., 133., 134., 135., 137., 138., 141., 143., 144., 150., 151., 152., 154., 155., 158., 160., 161., 166., 167., 168., 170., 171., 174., 176., 177., 181., 182., 183., 185., 186., 189., 192., 196., 197., 198., 199., 200., 201., 202., 203., 204., 205., 206., 207., 208., 209., 210., 211., 212., 213., 214., 215., 216., 217., 218., 219., 220., 221., 222., 223., 224., 225., 226., 227., 228., 229., 230., 231., 232., 233., 234., 235., 236., 239., 241., 246., 247., 249., 250., 252., 253., 254., 255., 256., 257., 258., 259., 260., 261., 262., 263., 264., 266., 268., 269., 280., 281., 282., 283., 284., 285., 286., 287., 291., 292., 293., 294., 295., 296., 297. punkts;

- ii) numerāciju maina šādi:

punkts BEĻĢIJA-VĀCIJA – no "3" uz "1",

punkts ČEHIJAS REPUBLIKA-VĀCIJA – no "26" uz "2",

punkts ČEHIJAS REPUBLIKA-KIPRA – no "33" uz "3",

punkts ČEHIJAS REPUBLIKA-LUKSEMBURGA – no "36" uz "4",

- punkts ČĒHIJAS REPUBLIKA–AUSTRIJA – no “40” uz “5”,
- punkts ČĒHIJAS REPUBLIKA–SLOVĀKIJA – no “44” uz “6”,
- punkts DĀNIJA–SOMIJA – no “67” uz “7”,
- punkts DĀNIJA–ZVIEDRIJA – no “68” uz “8”,
- punkts VĀCIJA–GRIEKIJA – no “71” uz “9”,
- punkts VĀCIJA–SPĀNIJA – no “72” uz “10”,
- punkts VĀCIJA–FRANCIJA – no “73” uz “11”,
- punkts VĀCIJA–LUKSEMBURGA – no “79” uz “12”,
- punkts VĀCIJA–UNGĀRIJA – no “80” uz “13”,
- punkts VĀCIJA–NĪDERLANDE – no “82” uz “14”,
- punkts VĀCIJA–AUSTRIJA – no “83” uz “15”,
- punkts VĀCIJA–POLIJA – no “84” uz “16”,
- punkts VĀCIJA–SLOVĒNIJA – no “86” uz “17”,
- punkts VĀCIJA–SLOVĀKIJA – no “87” uz “18”,
- punkts VĀCIJA–APVIENOTĀ KARALISTE – no “90” uz “19”,
- punkts SPĀNIJA–PORTUGĀLE – no “142” uz “20”,
- punkts ĪRIJA–APVIENOTĀ KARALISTE – no “180” uz “21”,
- punkts ITĀLIJA–SLOVĒNIJA – no “191” uz “22”,
- punkts LUKSEMBURGA–SLOVĀKIJA – no “242” uz “23”,
- punkts UNGĀRIJA–AUSTRIJA – no “248” uz “24”,
- punkts UNGĀRIJA–SLOVĒNIJA – no “251” uz “25”,
- punkts NĪDERLANDE–PORTUGĀLE – no “267” uz “26”,
- punkts AUSTRIJA–POLIJA – no “273” uz “27”,
- punkts AUSTRIJA–SLOVĒNIJA – no “275” uz “28”,
- punkts AUSTRIJA–SLOVĀKIJA – no “276” uz “29”,
- punkts PORTUGĀLE–APVIENOTĀ KARALISTE – no “290” uz “30” un
- punkts SOMIJA–ZVIEDRIJA – no “298” uz “31”;

iii) punktā “2. ČĒHIJAS REPUBLIKA–VĀCIJA” vārdus “konvencijas nav” aizstāj ar šādu tekstu:

“2001. gada 27. jūlija Nolīguma par sociālo nodrošinājumu 39. panta 1. punkta b) un c) apakšpunkts;

2001. gada 27. jūlija Nolīguma par sociālo nodrošinājumu nobeiguma protokola 14. punkts”;

- iv) punktā “3. ČEHIJAS REPUBLIKA–KIPRA” vārdus “konvencijas nav” aizstāj ar šādu tekstu:
- “1999. gada 19. janvāra Nolīguma par sociālo nodrošinājumu 32. panta 4. punkts”;
- v) punktā “4. ČEHIJAS REPUBLIKA–LUKSEMBURGA” vārdu “nav” aizstāj ar šādu tekstu:
- “2000. gada 17. novembra Nolīguma 52. panta 8. punkts”;
- vi) punktu “6. ČEHIJAS REPUBLIKA–SLOVĀKIJA” aizstāj ar šādu punktu:
- “6. ČEHIJAS REPUBLIKA–SLOVĀKIJA
1992. gada 29. oktobra Nolīguma par sociālo nodrošinājumu 12., 20. un 33. pants”;
- vii) punktā “18. VĀCIJA–SLOVĀKIJA” vārdus “konvencijas nav” aizstāj ar šādu tekstu:
- “2002. gada 12. septembra Nolīguma 29. panta 1. punkta 2) un 3) apakšpunkts, 2002. gada 12. septembra Nolīguma nobeiguma protokola 9. punkts”;
- viii) punktā “23. LUKSEMBURGA–SLOVĀKIJA” vārdus “konvencijas nav” aizstāj ar šādu tekstu:
- “2002. gada 23. maija Nolīguma par sociālo nodrošinājumu 50. panta 5. punkts”;
- ix) punktā “29. AUSTRIJA–SLOVĀKIJA” vārdus “konvencijas nav” aizstāj ar šādu tekstu:
- “2001. gada 21. decembra Nolīguma par sociālo nodrošināšanu 34. panta 3. punkts”;
- b) B daļu groza šādi:
- i) svīturo šādus punktus:
- 1., 4., 10., 11., 12., 14., 15., 18., 20., 21., 25., 26., 27., 28., 29., 30., 31., 32., 34., 35., 36., 37., 38., 39., 41., 42., 43., 44., 45., 46., 47., 49., 55., 56., 57., 59., 60., 63., 65., 66., 70., 76., 77., 78., 81., 84., 87., 91., 92., 93., 94., 95., 96., 97., 98., 99., 100., 101., 102., 103., 104., 105., 106., 107., 108., 109., 110., 115., 116., 117., 119., 120., 123., 125., 126., 133., 134., 135., 137., 138., 141., 143., 144., 150., 151., 152., 154., 155., 158., 160., 161., 166., 167., 168., 170., 171., 174., 176., 177., 181., 182., 183., 185., 186., 189., 192., 196., 197., 198., 199., 200., 201., 202., 203., 204., 205., 206., 207., 208., 209., 210., 211., 212., 213., 214., 215., 216., 217., 218., 219., 220., 221., 222., 223., 224., 225., 226., 227., 228., 229., 230., 231., 232., 233., 234., 235., 236., 239., 241., 242., 246., 247., 249., 250., 252., 253., 254., 255., 256., 257., 258., 259., 260., 261., 262., 263., 264., 266., 268., 269., 280., 281., 282., 283., 284., 285., 286., 287., 291., 292., 293., 294., 295., 296., 297. punkts;
- ii) maina šādu numerāciju:
- punkts ČEHIJAS REPUBLIKA–KIPRA – no “33” uz “1”,
- punkts ČEHIJAS REPUBLIKA–LUKSEMBURGA – no “40” uz “2”,
- punkts VĀCIJA–UNGĀRIJA – no “80” uz “3”,
- punkts VĀCIJA–SLOVĒNIJA – no “86” uz “4”,
- punkts ITĀLIJA–SLOVĒNIJA – no “191” uz “5”,
- punkts UNGĀRIJA–LUKSEMBURGA – no “248” uz “6”,

punkts UNGĀRIJA–SLOVĒNIJA – no “251” uz “7”,

punkts AUSTRIJA–POLIJA – no “273” uz “8”,

punkts AUSTRIJA–SLOVĒNIJA – no “275” uz “9” un

punkts AUSTRIJA–SLOVĀKIJA – no “276” uz “10”;

iii) punktā “1. ČEHIJAS REPUBLIKA–KIPRA” vārdu “nav” aizstāj ar šādu tekstu:

“1999. gada 19. janvāra Nolīguma par sociālo nodrošinājumu 32. panta 4. punkts”;

iv) punktā “10. AUSTRIJA–SLOVĀKIJA” vārdu “konvencijas nav” aizstāj ar šādu tekstu:

“2001. gada 21. decembra Nolīguma par sociālo nodrošinājumu 34. panta 3. punkts”.

6. IV pielikumu groza šādi:

a) A iedaļu groza šādi:

i) punktā “B. ČEHIJAS REPUBLIKA” vārdu “nav” aizstāj ar šādu tekstu:

“Pilna apmēra invaliditātes pensija personām, kuru pilnīgā invaliditāte radusies pirms astoņpadsmit gadu sasniegšanas un kuras nav bijušas apdrošinātas attiecīgajā laikposmā (Pensiju apdrošināšanas likuma Nr. 155/1995 likumkrāj. 42. iedaļa)”;

ii) punktā “X. ZVIEDRIJA” vārdu “nav” aizstāj ar šādu tekstu:

“Tiesību akti par ilgtermiņa invaliditātes pabalstu, kas atkarīgs no ienākumiem (1962. gada Valsts apdrošināšanas likums Nr. 381, 8. nodaļa ar grozījumiem)”;

b) C iedaļu groza šādi:

i) punktu “B. ČEHIJAS REPUBLIKA” aizstāj ar šādu punktu:

“B. ČEHIJAS REPUBLIKA

Invaliditātes (pilnīgas un daļējas) pensijas un pensijas apgādnieka zaudējuma gadījumā (atraitņiem, atraitnēm un bāreņiem) gadījumā, ja tās netiek aprēķinātas, balstoties uz vecuma pensiju, kas būtu piešķirta mirušajai personai tās nāves brīdī.”;

ii) punktā “E. IGAUNIJA” vārdu “nav” aizstāj ar šādu tekstu:

“Visi pieteikumi uz invaliditātes pensiju, vecuma pensiju un pensiju apgādnieka zaudējuma gadījumā, attiecībā uz kurām:

— apdrošināšanas laikposmi Igaunijā noslēgti līdz 1998. gada 31. decembrim,

— pretendenta saskaņā ar Igaunijas tiesību aktiem maksātais individuāli reģistrētais sociālais nodoklis ir vismaz vidējais sociālais nodoklis attiecīgajā apdrošināšanas gadā”;

c) D iedaļā 2. punkta g) apakšpunktu aizstāj ar šādu apakšpunktu:

“g) Slovērijas invaliditātes pensija un no tās izrietošā pensija apgādnieka zaudējuma gadījumā”.

7. VI pielikuma punktu "Q. NĪDERLANDE" groza šādi:
- a) 4. punkta b) apakšpunktu aizstāj ar šādu apakšpunktu:
- "b) ja saskaņā ar a) apakšpunktu attiecīgajai personai ir tiesības uz Nīderlandes invaliditātes pabalstu, Regulas 46. panta 2. punktā minētos pabalstus aprēķina:
- i) saskaņā ar WAO paredzētajiem noteikumiem, ja attiecīgā persona laikā pirms darba nespējas iestāšanās kā darbinieks bijusi iesaistīta darbā Regulas 1. panta a) apakšpunkta izpratnē;
- ii) saskaņā ar Invaliditātes apdrošināšanas (attiecībā uz pašnodarbinātām personām) likumā (WAZ) paredzētajiem noteikumiem, ja attiecīgā persona laikā pirms darba nespējas iestāšanās bijusi iesaistīta darbā nevis kā darbinieks Regulas 1. panta a) apakšpunkta izpratnē, bet cita statusā.";
- b) 7. punktu aizstāj ar šādu punktu:
- "7. Lai piemērotu Regulas II sadaļu, personu, kas uzskatāma par darbinieku 1964. gada Algu nodokļa likuma izpratnē un kura, pamatojoties uz to, ir apdrošināta valsts apdrošināšanas sistēmā, uzskata par nodarbinātu apmaksātā darbā."
-

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA 2006/12/EK

(2006. gada 5. aprīlis)

par atkritumiem

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu, un jo īpaši tā 175. pantu,

ņemot vērā Komisijas priekšlikumu,

ņemot vērā Eiropas ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu ⁽¹⁾,

apspriedušies ar Reģionu komiteju,

saskaņā ar Līguma 251. pantā paredzēto procedūru ⁽²⁾,

tā kā:

- (1) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 75/442/EEK (1975. gada 15. jūlijs) par atkritumiem ⁽³⁾ ir vairākas reizes būtiski grozīta ⁽⁴⁾. Skaidrības un lietderības dēļ minētā direktīva būtu jākodificē.
- (2) Atkritumu apsaimniekošanas noteikumu galvenajiem mērķiem ir jābūt cilvēku veselības aizsardzībai un vides aizsardzībai pret kaitējumiem, ko rada atkritumu savākšana, pārvadāšana, apstrāde, uzglabāšana un noglabāšana.
- (3) Vajadzīga kopīga terminoloģija un atkritumu definīcija, lai uzlabotu atkritumu apsaimniekošanas efektivitāti Kopienā.
- (4) Efektīvi un saskanīgi atkritumu apglabāšanas noteikumi un atkritumu vērtības palielināšanas noteikumi, būtu jāattiecinā – ar dažiem izņēmumiem – uz kustamu mantu, no kuras tās īpašnieks grib atbrīvoties vai no kuras viņam ir jāatbrīvojas.
- (5) Lai saglabātu dabas resursus, būtu jāveicina atkritumu reģenerācija un to, lai reģenerētos materiālus atkārtoti izmantotu kā izejvielas. Var rasties vajadzība paredzēt speciālus noteikumus attiecībā uz atkārtoti izmantojamiem atkritumiem.
- (6) Augsta līmeņa vides aizsardzības nodrošināšanai dalībvalstīm papildus pasākumiem atkritumu iznīcināšanai un reģenerācijai jāveic pasākumi, lai ierobežotu atkritumu rašanos, jo īpaši veicinot bezatkritumu tehnoloģiju un otrreiz pārstrādājamu un atkārtoti izmantojamu produktu ražošanu, ņemot vērā esošās vai potenciālās tirgu iespējas reģenerētajiem atkritumiem.
- (7) Turklāt atšķirības starp dalībvalstu normatīvajiem aktiem par atkritumu apglabāšanu un reģenerāciju var ietekmēt vides kvalitāti un traucēt iekšējā tirgus darbību.
- (8) Kopienai kā tādai svarīgi kļūst saimnieciski patstāvīgai attiecībā uz atkritumu apglabāšanu, tāpēc katrai dalībvalstij individuāli būtu jātiecas uz šādu patstāvību.
- (9) Lai sasniegtu šos mērķus, dalībvalstīm jāsaprot atkritumu apsaimniekošanas plāni.
- (10) Atkritumu aprīte ir jāsamazina, un dalībvalstis savos apsaimniekošanas plānos var paredzēt atbilstīgus pasākumus.
- (11) Lai nodrošinātu augsta līmeņa vides aizsardzību un efektīvu kontroli, jāparedz atļauju sistēma un atkritumu apglabāšanas un reģenerācijas uzņēmumu inspicēšana.

⁽¹⁾ OV C 112, 30.4.2004., 46. lpp.

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta 2004. gada 9. marta Atzinums (OV C 102 E, 28.4.2004., 106. lpp.) un Padomes 2006. gada 30. janvāra Lēmums.

⁽³⁾ OV L 194, 25.7.1975., 39. lpp. Direktīva, kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1882/2003 (OV L 284, 31.10.2003., 1. lpp.).

⁽⁴⁾ Skat. III pielikuma A daļu.

- (12) Konkrētos apstākļos, pieņemot, ka tie atbilst vides aizsardzības prasībām, dažus uzņēmumus, kuri paši pārstrādā savus atkritumus vai veic reģenerāciju, var neiekļaut atļauju sistēmā; tā kā šādi uzņēmumi jāreģistrē.
- (13) Atkritumus var uzraudzīt, sākot ar to rašanos līdz galīgai apglabāšanai, citiem uzņēmumiem, kuri nodarbojas ar atkritumu savākšanu, pārvadāšanu vai starpniecību, arī jāizsniedz atļaujas vai tie jāreģistrē, kā arī jāveic atbilstīga inspicēšana.
- (14) Tā izmaksu daļa, ko nesedz ieņēmumi no atkritumu apstrādes, ir jākompensē, ievērojot principu "piesārņotājs maksā".
- (15) Šīs direktīvas īstenošanai vajadzīgie pasākumi jāpieņem saskaņā ar Padomes Lēmumu 1999/468/EK (1999. gada 28. jūnijs), ar ko nosaka Komisijai piešķirto ieviešanas pilnvaru īstenošanas kārtību ⁽¹⁾.
- (16) Šai direktīvai nevajadzētu skart dalībvalstu pienākumus attiecībā uz termiņiem direktīvas transponēšanai valsts tiesību aktos, kā izklāstīts III pielikuma B daļā,

IR PIEŅĒMUŠI ŠO DIREKTĪVU.

1. pants

1. Šajā direktīvā:

- a) "atkritumi" ir jebkura viela vai priekšmets, kas iekļauts I pielikumā noteiktajās kategorijās, un no kā īpašnieks atbrīvojas, ir nodomājis atbrīvoties vai ir spiests atbrīvoties;
- b) "radītājs" ir ikviens, kura darbība rada atkritumus ("sākotnējais radītājs") un/vai ikviens, kas nodarbojas ar atkritumu priekšapstrādi, sajaukšanu vai citām darbībām, kuru rezultātā mainās atkritumu īpašības vai sastāvs;
- c) "īpašnieks" ir atkritumu ražotājs vai fiziska vai juridiska persona, kuras īpašumā atrodas atkritumi;
- d) "apsaimniekošana" ir atkritumu savākšana, pārvadāšana, reģenerācija un apglabāšana, tostarp šādu darbību pārraudzība un apglabāšanas vietu aprūpe pēc to slēgšanas;

- e) "apglabāšana" ir jebkuras darbības, kas minētas II A pielikumā;
- f) "reģenerācija" ir jebkuras darbības, kas minētas II B pielikumā;
- g) "savākšana" ir atkritumu vākšana, šķirošana un/vai sajaukšana, lai atkritumus pārvadātu.

2. Panta 1. punkta a) apakšpunkta vajadzībām, Komisija, rīkojoties saskaņā ar 18. panta 3. punktā paredzēto procedūru, sagatavo to atkritumu sarakstu, kuri pieder I pielikumā minētajām kategorijām. Šo sarakstu periodiski pārskata un vajadzības gadījumā groza saskaņā ar minēto procedūru.

2. pants

1. No šīs direktīvas darbības jomas izslēdz:

- a) gāzveida emisijas atmosfērā;
- b) ja uz tiem jau attiecas citi normatīvie akti, –
- i) radioaktīvos atkritumus;
- ii) atkritumus, kas radušies ģeoloģiskās izpētes, derīgo izrakteņu ieguves, apstrādes un glabāšanas rezultātā, kā arī karjeru izstrādes atkritumus;
- iii) dzīvnieku liķus un šādus lauksaimniecības atkritumus: kūtsmēslus un citas zemkopībā izmantojamas dabīgas, nekaitīgas vielas;
- iv) notekūdeņus, izņemot šķidros atkritumus;
- v) sprāgstvielas, kam beidzies derīguma termiņš.

2. Konkrētos gadījumos vai papildus šīs direktīvas noteikumiem atsevišķās direktīvās var paredzēt īpašus noteikumus attiecībā uz konkrētu atkritumu veidu apsaimniekošanu.

⁽¹⁾ OV L 184, 17.7.1999., 23. lpp.

3. pants

1. Dalībvalstis veic atbilstīgus pasākumus, lai mudinātu:

- a) pirmkārt, novērst vai samazināt radīto atkritumu daudzumu un bīstamību, jo īpaši:
 - i) attīstot tīrās tehnoloģijas, kuras ļauj taupīt dabas resursus;
 - ii) tehniski izstrādājot un laižot tirgū tādus produktus, kas veidoti tā, lai, tos ražojot, lietojot vai galīgi apglabājot, nepiesārņotu vidi vai radītu pēc iespējas mazāku vides piesārņojumu, nepalielinot atkritumu bīstamību un piesārņojuma draudus;
 - iii) attīstot atbilstīgas metodes reģenerācijai paredzētajos atkritumos esošo bīstamo vielu galīgai apglabāšanai;
- b) otrkārt:
 - i) reģenerēt atkritumus, tos atkārtoti pārstrādājot, atkārtoti izmantojot vai izmantojot jebkuras citas darbības, lai iegūtu otrreizējās izejvielas, vai
 - ii) izmantot atkritumus kā enerģijas avotu.

2. Izņemot gadījumus, kad piemērojama Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 98/34/EK (1998. gada 22. jūnijs), ar ko nosaka informācijas sniegšanas kārtību tehnisko standartu un noteikumu jomā⁽¹⁾, dalībvalstis informē Komisiju par pasākumiem, ko tās gatavojas paredzēt, lai sasniegtu 1. punktā minētos mērķus. Komisija par šiem pasākumiem informē citas dalībvalstis un 18. panta 1. punktā minēto komiteju.

4. pants

1. Dalībvalstis paredz vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu atkritumu reģenerāciju vai apglabāšanu, neapdraudot cilvēka veselību un neizmantojot metodes vai darbības, kas varētu radīt kaitējumu videi un, jo īpaši:

- a) neapdraudot ūdeņus, gaisu, augsni, augus un dzīvniekus;
- b) neradot traucējošus trokšņus un smakas;

- c) neradot negatīvu ietekmi uz lauku vidi un īpaši aizsargājamām teritorijām.

2. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai aizliegtu atkritumu izmešanu, izgāšanu un nekontrolētu apglabāšanu.

5. pants

1. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, sadarbojoties ar citām dalībvalstīm, ja tas ir vajadzīgs vai ieteicams, lai nodrošinātu integrētu un pietiekamu atkritumu apglabāšanas iekārtu tīklu, ņemot vērā labākās pieejamās tehnoloģijas, kurām nav nesamērīgi augstas izmaksas. Tiklam jānodrošina iespēja Kopienai kā tādai kļūt saimnieciski patstāvīgai atkritumu apglabāšanas ziņā un dalībvalstīm – individuāla virzība uz minēto mērķi, ņemot vērā ģeogrāfiskos apstākļus un speciālu iekārtu vajadzību atsevišķiem atkritumu veidiem.

2. Tiklam jānodrošina iespēja apglabāt atkritumus tuvākajās piemērotajās atkritumu apglabāšanas iekārtās, izmantojot piemērotākās metodes un tehnoloģijas, lai nodrošinātu augsta līmeņa vides un cilvēka veselības aizsardzību.

6. pants

Dalībvalstis izveido vai nozīmē kompetento iestādi vai iestādes, kuras atbild par šīs direktīvas īstenošanu.

7. pants

1. Lai sasniegtu 3., 4. un 5. pantā minētos mērķus, 6. pantā minētajai kompetentajai iestādei vai iestādēm pēc iespējas drīz jā sagatavo viens vai vairāki atkritumu apsaimniekošanas plāni. Šādi plāni jo īpaši attiecas uz:

- a) reģenerējamo vai apglabājamo atkritumu veidu, daudzumu un izcelsmi;
- b) vispārīgām tehniskām prasībām;
- c) īpašām prasībām konkrētiem atkritumu veidiem;
- d) piemērotām apglabāšanas vietām vai iekārtām.

⁽¹⁾ OV L 204, 21.7.1998., 37. lpp. Direktīvā jaunākie grozījumi izdarīti ar 2003. gada Pievienošanās aktu.

2. Panta 1. punktā minētie plāni, piemēram, var attiekties uz:

- a) fiziskām vai juridiskām personām, kas ir pilnvarotas apsaimniekot atkritumus;
- b) reģenerācijas un apglabāšanas paredzētajām izmaksām;
- c) atbilstīgiem pasākumiem, lai veicinātu atkritumu savākšanas, šķirošanas un apstrādes racionalizāciju.

3. Lai izstrādātu šādus plānus, dalībvalstis attiecīgi sadarbojas ar citām dalībvalstīm un Komisiju. Par tiem ziņo Komisijai.

4. Dalībvalstis var paredzēt pasākumus, kas vajadzīgi, lai novērstu tādu atkritumu pārvietošanu, kas neatbilst atkritumu apsaimniekošanas plāniem. Tās informē Komisiju un dalībvalstis par šādiem pasākumiem.

8. pants

Dalībvalstis veic atbilstīgus pasākumus, lai nodrošinātu, ka atkritumu īpašnieki:

- a) nodrošina, ka atkritumus pārņem privāts vai valsts atkritumu savācējs vai uzņēmums, kurš veic II A vai II B pielikumā minētās darbības, vai
- b) saskaņā ar šīs direktīvas noteikumiem paši veic reģenerāciju vai apglabā atkritumus.

9. pants

1. Lai īstenotu 4., 5. un 7. pantu, jebkuram uzņēmumam, kas nodarbojas ar II A pielikumā minētajām darbībām, jāsaņem 6. pantā minētās kompetentās iestādes atļauja.

Šāda atļauja attiecas uz:

- a) atkritumu veidiem un daudzumiem;
- b) tehniskajām prasībām;
- c) vajadzīgajiem drošības pasākumiem;
- d) apglabāšanas vietu;
- e) apstrādes metodi.

2. Atļaujas var piešķirt uz noteiktu laika posmu, tās var būt atjaunojamas, tajās var paredzēt nosacījumus un pienākumus vai, ja iecerētā apglabāšanas metode no vides aizsardzības viedokļa nav pieņemama, atļauju var nepiešķirt.

10. pants

Lai piemērotu 4. pantu, jebkuram uzņēmumam, kas veic II B pielikumā paredzētās darbības, jāsaņem atļauja.

11. pants

1. Neskarot Padomes Direktīvu 91/689/EEK (1991. gada 12. decembris) par bīstamajiem atkritumiem ⁽¹⁾, var izdarīt šādus izņēmumus no 9. un 10. pantā paredzētās prasības attiecībā uz atļaujām:

- a) uzņēmumi, kas apglabā savus atkritumus to rašanās vietā,

un

- b) uzņēmumi, kas veic atkritumu reģenerāciju.

2. Panta 1. punktā minētos izņēmumus piemēro tikai tad, ja:

- a) kompetentās iestādes ir paredzējušas vispārīgus noteikumus katram darbības veidam, paredzot atkritumu daudzumus, veidus un nosacījumus ar kādiem konkrēto darbību var veikt, nepiemērojot prasības attiecībā uz atļaujām,

un

- b) atkritumu veids un daudzums un reģenerācijas un apglabāšanas metodes ir tādas, kas atbilst 4. pantā noteiktajām prasībām.

3. Panta 1. punktā minēto uzņēmumu reģistrāciju veic kompetentās iestādes.

4. Dalībvalstis informē Komisiju par vispārējiem noteikumiem, kas pieņemti saskaņā ar 2. punkta a) apakšpunktu.

⁽¹⁾ OV L 377, 31.12.1991., 20. lpp. Direktīvā jaunākie grozījumi izdarīti ar Direktīvu 94/31/EK (OV L 168, 2.7.1994., 28. lpp.).

12. pants

Uzņēmumus, kuru profesionālā darbība ir saistīta ar atkritumu savākšanu vai transportēšanu, atkritumu reģenerācijas vai apglabāšanas organizēšanu citu vārdā (māklēri vai starpnieki), ja tiem nav jāiegūst atļauja, reģistrē kompetentajās iestādēs.

13. pants

Kompetentās iestādes regulāri inspicē uzņēmumus, kas veic 9. līdz 12. pantā minētās darbības.

14. pants

1. Visi 9. un 10. pantā minētie uzņēmumi:
 - a) reģistrē II A un II B pielikumā paredzētās darbības un I pielikumā minēto atkritumu daudzumu, raksturu, izcelsmi un, ja vajadzīgs, virzienu, savākšanas biežumu, transporta veidu un apstrādes metodi;
 - b) pēc 6. pantā minēto kompetento iestāžu pieprasījuma sniedz šo informāciju.
2. Dalībvalstis var prasīt arī radītājiem ievērot 1. punktā paredzētos noteikumus.

15. pants

Saskaņā ar "piesārņotājs maksā" principu atkritumu apglabāšanas izmaksas sedz:

- a) īpašnieks, kura atkritumus savāc atkritumu savācējs vai 9. pantā minētais uzņēmums,

un/vai

- b) iepriekšējie īpašnieki vai to produktu ražotāji, no kuriem radušies atkritumi.

16. pants

Reizi trijos gados dalībvalstis Komisijai nosūta nozares ziņojumu ar informāciju par šīs direktīvas īstenošanu, šis ziņojums attiecas arī uz citām piemērotām Kopienas direktīvām. Ziņojumu sagatavo, pamatojoties uz anketu vai formu, ko izstrādā Komisija saskaņā ar 18. panta 2. punktā paredzēto procedūru. Minēto anketu vai formu dalībvalstīm nosūta sešus mēnešus pirms ziņojumā aptvertā laikposma sākuma. Ziņojumu Komisijai iesniedz deviņu mēnešu laikā pēc tam, kad beidzies ziņojumā aptvertais trīs gadu laikposms.

Kopienas ziņojumu par direktīvas īstenošanu Komisija nodod atklātībai deviņu mēnešu laikā pēc dalībvalstu ziņojumu saņemšanas.

17. pants

Grozījums, kas vajadzīgi, lai pielāgotu šīs direktīvas pielikumu tehnikas un zinātnes attīstībai, veic saskaņā ar 18. panta 3. punktā minēto procedūru.

18. pants

1. Komisijai palīdz komiteja.
2. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Lēmuma 1999/468/EK 4. un 7. pantu, ņemot vērā tā 8. pantu.

Lēmuma 1999/468/EK 4. panta 3. punktā paredzētais termiņš ir viens mēnesis.

3. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Lēmuma 1999/468/EK 5. un 7. pantu, ņemot vērā tā 8. pantu.

Lēmuma 1999/468/EK 5. panta 6. punktā paredzētais termiņš ir trīs mēneši.

4. Komiteja pieņem savu reglamentu.

19. pants

Dalībvalstis dara zināmus Komisijai savu tiesību aktu galvenos noteikumus, ko tās pieņēmušas jomā, uz kuru attiecas šī direktīva.

20. pants

Direktīvu 75/442/EEK atceļ, neskarot dalībvalstu pienākumus attiecībā uz termiņiem direktīvas transponēšanai valsts tiesību aktos, kā izklāstīts III pielikuma B daļā.

Atsauces uz atcelto direktīvu uzskata par atsaucēm uz šo direktīvu un lasa saskaņā ar IV pielikumā doto korelācijas tabulu.

21. pants

Šī direktīva stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

22. pants

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

Strasbūrā, 2006. gada 5. aprīlī

*Eiropas Parlamenta vārdā –
priekšsēdētājs*
J. BORRELL FONTELLES

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs*
H. WINKLER

I PIELIKUMS

ATKRITUMU KATEGORIJAS

- Q1 Ražošanas vai patēriņa atliekas, kas turpmāk nav precizētas
- Q2 Produkti, kas neatbilst specifikācijām
- Q3 Produkti, kam beidzies derīguma termiņš
- Q4 Nokrituši, izlijuši, pazuduši vai citādos starpgadījumos cietuši materiāli, ieskaitot jebkurus materiālus, aprīkojumu utt., kas piesārņots kāda neparedzēta gadījuma rezultātā.
- Q5 Materiāli, kas piesārņoti vai notraipīti plānotas rīcības rezultātā (piem., tīrīšanas darbību atliekas, iepakojuma materiāls, tvertnes u.c.)
- Q6 Nederīgas detaļas (piem., izlietotas baterijas, katalizatori u.c.)
- Q7 Vielās, kuru īpašības ir zudušas (piem., piesārņotas skābes, šķīdinātāji, izlietoti rūdīšanas sāļi u.c.)
- Q8 Rūpniecisko procesu atliekas (piem., izdedži, kuba atlikumi u.c.)
- Q9 Piesārņojuma mazināšanas procesu atliekas (piem., skrūberu nogulsnes, gaisa filtru putekļi, izlietoti filtri u.c.)
- Q10 Mehāniskās apstrādes/apdares atliekas (virpošanas skaidas, pārpalikumi u.c.)
- Q11 Atliekas no izejvielu ieguves un apstrādes (piem., kalnrūpniecības atkritumi, naftas ieguves atkritumi, u.c.)
- Q12 Piesārņoti materiāli (piem., ar polihlordifeniliem piesārņotas eļļas u.c.)
- Q13 Jebkuri materiāli, vielas vai produkti, kuru lietošana ir aizliegta ar tiesību aktiem
- Q14 Produkti, kas to īpašniekam vairs nav vajadzīgi (piem., lauksaimniecības, mājsaimniecības, biroja, uzņēmējdarbības, veikalu atkritumi u.c.)
- Q15 Piesārņoti materiāli, vielas vai produkti, kas rodas, attīrot piesārņotu zemi
- Q16 Jebkuri materiāli, vielas vai produkti, kas nav iekļauti iepriekšminētajās kategorijās
-

II A PIELIKUMS

ATKRITUMU APGLABĀŠANAS DARBĪBAS

- NB: Šajā pielikumā ir uzskaitītas praktiski izmantojamās atkritumu apglabāšanas darbības. Direktīvas 4. pants paredz, ka atkritumi apglabājami tā, lai netiktu apdraudēta cilvēku veselība un izmantojot paņēmienus un metodes, kas nevar nodarīt kaitējumu videi.
- D 1 Noglabāšana virs vai zem zemes (piemēram, atkritumu poligonā u.tml.)
- D 2 Iestrādāšana augsnē (piemēram, šķidru vai dūņainu atkritumu bioloģiskā sadalīšanās augsnē u.tml.)
- D 3 Iesūknēšana zemes dziļēs (piemēram, iesūknējamu atkritumu iesūknēšana šahtās, sālsalās vai dabīgi radušos apakšzemes dobumos u.tml.)
- D 4 Izgāšana uz virsmas (piemēram, šķidru vai dūņainu atkritumu novietošana bedrēs, dīķos, lagūnās u.tml.)
- D 5 Īpaši ierīkoti atkritumu poligoni (piemēram, atkritumu apglabāšana atsevišķās segtās kamerās, kas ir nošķirtas cita no citas un no apkārtējās vides, u.tml.)
- D 6 Izgāšana ūdenstilpēs, izņemot jūras un okeānus
- D 7 Izgāšana jūrā vai okeānā, arī apglabāšana jūras gultnē
- D 8 Bioloģiskā apstrāde, kas nav minēta citur šajā pielikumā un kuras rezultātā iegūtos savienojumus vai maisījumus pakļauj kādam no D 1 līdz D 7 un D 9 līdz D 12 punktā minētajiem paņēmieniem
- D 9 Fizikāli ķīmiskā apstrāde, kas nav minēta citur šajā pielikumā un kuras rezultātā iegūtos savienojumus vai maisījumus pakļauj kādam no D 1 līdz D 8 un D 10 līdz D 12 punktā minētajiem paņēmieniem (piemēram, iztvaicēšana, kaltēšana, kalcinēšana u.tml.)
- D 10 Sadedzināšana uz sauszemes
- D 11 Sadedzināšana jūrā
- D 12 Pastāvīga glabāšana (piemēram, konteineru noglabāšana kalnraktuvēs u.tml.)
- D 13 Sajaukšana pirms kādas no D 1 līdz D 12 punktā minētajām darbībām
- D 14 Papildu apstrāde pirms atkritumus pakļauj kādam no D 1 līdz D 13 punktā minētajiem paņēmieniem
- D 15 Glabāšana pirms atkritumus pakļauj kādai no D 1 līdz D 14 punktā minētajām darbībām (izņemot pagaidu glabāšanu pirms savākšanas teritorijā, kur rodas atkritumi)
-

II B PIELIKUMS

ATKRITUMU REĢENERĀCIJA

- NB: Šajā pielikumā ir uzskaitīti praktiski izmantojamie atkritumu reģenerācijas paņēmieni. Direktīvas 4. pants paredz, ka atkritumu reģenerējami tā, lai netiktu apdraudēta cilvēku veselība un izmantojot paņēmienus un metodes, kas nevar nodarīt kaitējumu videi.
- R 1 Izmanto galvenokārt kā degvielu vai citu līdzekli enerģijas ražošanai
- R 2 Šķīdinātāju reģenerācija
- R 3 Organisko vielu otrreizējā pārstrāde/reģenerācija, izņemot šķīdinātājus (arī kompostēšana un citi bioloģiskās pārstrādes paņēmieni)
- R 4 Metālu un to savienojumu otrreizējā pārstrāde/reģenerācija
- R 5 Pārējo neorganisko materiālu otrreizējā pārstrāde/reģenerācija
- R 6 Skābju vai sārmu reģenerācija
- R 7 Tādu savienojumu reģenerācija, kuri kalpo piesārņojuma mazināšanai
- R 8 Katalizatoru sastāvdaļu reģenerācija
- R 9 Eļļu reģenerācija vai cita veida otrreizējs izmantojums
- R 10 Iestrādāšana zemē par labu lauksaimniecībai vai ekoloģijai
- R 11 Tādu atkritumu izmantošana, kuri iegūti pēc R 1 līdz R 10 punktā minēto paņēmieni piemērošanas
- R 12 Atkritumu apmaiņa nolūkā tos pakļaut kādai no R 1 līdz R 11 punktā minētajām darbībām
- R 13 Atkritumu glabāšana pirms kādas no R 1 līdz R 12 punktā minētajām darbībām (izņemot pagaidu glabāšanu pirms savākšanas ražošanas teritorijā)
-

III PIELIKUMS

A DAĻA

ATCELTĀ DIREKTĪVA AR GROZĪJUMIEM

(minēta 20. pantā)

Padomes Direktīva 75/442/EEK (OV
L 194, 25.7.1975., 39. lpp.).

Padomes Direktīva 91/156/EEK (OV
L 78, 26.3.1991., 32. lpp.).

Padomes Direktīva 91/692/EEK (OV
L 377, 31.12.1991., 48. lpp.).

Komisijas Lēmums 96/350/EK (OV
L 135, 6.6.1996., 32. lpp.)

Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1882/
2003 (OV L 284, 31.10.2003., 1. lpp.).

Tikai tās atsauces, kas VI pielikumā attiecas uz Direktīvu
75/442/EEK.

Tikai III pielikuma 1. punkts.

B DAĻA

TERMINI TRANSPONĒŠANAI VALSTS TIESĪBU AKTOS

(minēti 20. pantā)

Direktīva	Termiņš transponēšanai
75/442/EEK	1977. gada 17. jūlijs
91/156/EEK	1993. gada 1. aprīlis
91/692/EEK	1995. gada 1. janvāris

IV PIELIKUMS

KORELĀCIJAS TABULA

Direktīva 75/442/EEK	Šī direktīva
1. panta ievadfrāze	1. panta 1. punkta ievadfrāze
1. panta a) punkta pirmā daļa	1. panta 1. punkta a) apakšpunkts
1. panta a) punkta otrā daļa	1. panta 2. punkts
1. panta b) – g) punkts	1. panta 1. punkta b) – g) apakšpunkts
2. pants	2. pants
3. panta 1. punkta ievadfrāze	3. panta 1. punkta ievadfrāze
3. panta 1. punkta a) apakšpunkta ievadfrāze	3. panta 1. punkta a) apakšpunkta ievadfrāze
3. panta 1. punkta a) apakšpunkts pirmais ievilkums	3. panta 1. punkta a) apakšpunkta i) daļa
3. panta 1. punkta a) apakšpunkta otrais ievilkums	3. panta 1. punkta a) apakšpunkta ii) daļa
3. panta 1. punkta a) apakšpunkta trešais ievilkums	3. panta 1. punkta a) apakšpunkta iii) daļa
3. panta 1. punkta b) apakšpunkta ievadfrāze	3. panta 1. punkta b) apakšpunkta ievadfrāze
3. panta 1. punkta b) apakšpunkta i) daļa	3. panta 1. punkta b) apakšpunkta i) daļa
3. panta 1. punkta b) apakšpunkta ii) daļa	3. panta 1. punkta b) apakšpunkta ii) daļa
3. panta 2. punkts	3. panta 2. punkts
4. panta pirmās daļas ievadfrāze	4. panta 1. punkta ievadfrāze
4. panta pirmās daļas pirmais ievilkums	4. panta 1. punkta a) apakšpunkts
4. panta pirmās daļas otrais ievilkums	4. panta 1. punkta b) apakšpunkts
4. panta pirmās daļas trešais ievilkums	4. panta 1. punkta c) apakšpunkts
4. panta otrā daļa	4. panta 2. punkts
5. pants	5. pants
6. pants	6. pants
7. panta 1. punkta pirmās daļas ievadfrāze	7. panta 1. punkta ievadfrāze
7. panta 1. punkta pirmās daļas pirmais ievilkums	7. panta 1. punkta, a) apakšpunkts
7. panta 1. punkta pirmās daļas otrais ievilkums	7. panta 1. punkta b) apakšpunkts
7. panta 1. punkta pirmās daļas trešais ievilkums	7. panta 1. punkta c) apakšpunkts
7. panta 1. punkta pirmās daļas ceturtais ievilkums	7. panta 1. punkta d) apakšpunkts
7. panta 1. punkta otrās daļas ievadfrāze	7. panta 2. punkta ievadfrāze
7. panta 1. punkta otrās daļas pirmais ievilkums	7. panta 2. punkta a) apakšpunkts
7. panta 1. punkta otrās daļas otrais ievilkums	7. panta 2. punkta b) apakšpunkts
7. panta 1. punkta otrās daļas trešais ievilkums	7. panta 2. punkta c) apakšpunkts
7. panta 2. punkts	7. panta 3. punkts
7. panta 3. punkts	7. panta 4. punkts
8. panta ievadfrāze	8. panta ievadfrāze

Direktīva 75/442/EEK	Šī direktīva
8. panta pirmais ievilkums	8. panta a) punkts
8. panta otrais ievilkums	8. panta b) punkts
9. panta 1. punkta pirmā daļa	9. panta 1. punkta pirmā daļa
9. panta 1. punkta otrās daļas ievadfrāze	9. panta 1. punkta otrās daļas ievadfrāze
9. panta 1. punkta otrās daļas pirmais ievilkums	9. panta 1. punkta otrās daļas a) punkts
9. panta 1. punkta otrās daļas otrais ievilkums	9. panta 1. punkta otrās daļas b) punkts
9. panta 1. punkta otrās daļas trešais ievilkums	9. panta 1. punkta otrās daļas c) punkts
9. panta 1. punkta otrās daļas ceturtais ievilkums	9. panta 1. punkta otrās daļas d) punkts
9. panta 1. punkta otrās daļas piektais ievilkums	9. panta 1. punkta otrās daļas e) punkts
9. panta 2. punkts	9. panta 2. punkts
10. pants	10. pants
11. panta 1. punkta pirmā daļa	11. panta 1. punkts
11. panta 1. punkta otrās daļas ievadfrāze	11. panta 2. punkta ievadfrāze
11. panta 1. punkta otrās daļas pirmais ievilkums	11. panta 2. punkta a) apakšpunkts
11. panta 1. punkta otrās daļas otrais ievilkums	11. panta 2. punkta b) apakšpunkts
11. panta 2. punkts	11. panta 3. punkts
11. panta 3. punkts	11. panta 4. punkts
12. pants	12. pants
13. pants	13. pants
14. panta pirmās daļas ievadfrāze	14. panta 1. punkta ievadfrāze
14. panta pirmās daļas pirmais ievilkums	14. panta 1. punkta a) apakšpunkts
14. panta pirmās daļas otrais ievilkums	14. panta 1. punkta b) apakšpunkts
14. panta otrā daļa	14. panta 2. punkts
15. panta ievadfrāze	15. panta ievadfrāze
15. panta pirmais ievilkums	15. panta a) punkts
15. panta otrais ievilkums	15. panta b) punkts
16. panta pirmā daļa	16. panta pirmā daļa un 18. panta 2. punkts
16. panta otrā daļa	—
16. panta trešā daļa	16. panta otrā daļa
17. pants	17. pants
18. panta 1. punkts	18. panta 1. punkts
18. panta 2. punkts	18. panta 3. punkts
18. panta 3. punkts	18. panta 4. punkts
19. pants	—

Direktīva 75/442/EEK	Šī direktīva
20. pants	19. pants
—	20. pants
—	21. pants
21. pants	22. pants
I pielikums	I pielikums
II A pielikums	II A pielikums
II B pielikums	II B pielikums
—	III pielikums
—	IV pielikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA 2006/23/EK

(2006. gada 5. aprīlis)

par Kopienas gaisa satiksmes vadības dispečera licenci

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu, un jo īpaši tā 80. panta 2. punktu,

ņemot vērā Komisijas priekšlikumu,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu ⁽¹⁾,

apspriedušies ar Reģionu komiteju,

saskaņā ar Līguma 251. pantā noteikto procedūru ⁽²⁾,

tā kā:

(1) Lai īstenotu tiesību aktus, kas saistīti ar vienoto Eiropas gaisa telpu, ir vajadzīgi sīkāk izstrādāti tiesību akti, jo īpaši attiecībā uz gaisa satiksmes vadības dispečeru licencēšanu, lai nodrošinātu visaugstākos standartus attiecībā uz atbildību un kompetenci, uzlabotu nodrošinātību ar gaisa satiksmes vadības dispečeriem un veicinātu licenču savstarpēju atzīšanu, kā paredzēts 5. pantā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (EK) Nr. 550/2004 (2004. gada 10. marts) par aeronavigācijas pakalpojumu sniegšanu vienotajā Eiropas gaisa telpā ⁽³⁾, reizē cenšoties panākt gaisa satiksmes drošības un personāla kompetences vispārēju uzlabošanu.

(2) Kopienas licences ieviešana ir līdzeklis, kā atzīt gaisa satiksmes vadības dispečeru īpašo nozīmi, īstenojot drošus gaisa satiksmes vadības dispečeru pakalpojumus. Kopienas kompetences standartu izstrāde arī mazinās sadrumstalotību šajā jomā, paredzot efektīvāku darba

organizāciju, ņemot vērā aizvien plašāku aeronavigācijas pakalpojumu sniedzēju sadarbību reģionā. Tādēļ šī direktīva ir būtiska ar vienoto Eiropas gaisa telpu saistīto tiesību aktu sastāvdaļa.

(3) Direktīva ir vispiemērotākais instruments, kā noteikt kompetences standartus, ļaujot dalībvalstīm lemt par to, kā īstenot šādus standartus.

(4) Šai direktīvai būtu jābalstās uz spēkā esošiem starptautiskiem standartiem. Starptautiskās civilās aviācijas organizācija (ICAO) ir pieņēmusi noteikumus par gaisa satiksmes vadības dispečeru licencēšanu, tajos ietverot arī prasības attiecībā uz valodu prasmēm. Eiropas Aeronavigācijas drošības organizācija (Eurocontrol), kas izveidota saskaņā ar 1960. gada 13. decembra Starptautisko konvenciju attiecībā uz sadarbību aeronavigācijas drošības jomā, ir pieņēmusi Eurocontrol drošības normatīvās prasības. Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 550/2004 4. pantu šī direktīva transponē Eurocontrol drošības normatīvajās prasībās Nr. 5 (ESARR 5) iekļautās prasības, kas attiecas uz gaisa satiksmes vadības dispečeriem.

(5) Kopienas gaisa satiksmes īpašās iezīmes prasa Kopienas kompetences standartu ieviešanu un efektīvu piemērošanu attiecībā uz gaisa satiksmes vadības dispečeriem, ko nodarbina galvenokārt vispārējā gaisa satiksmē iesaistītie aeronavigācijas pakalpojumu sniedzēji. Dalībvalstis var piemērot arī savus saskaņā ar šo direktīvu pieņemtos noteikumus studentiem, kas mācās par gaisa satiksmes vadības dispečeriem, kā arī gaisa satiksmes vadības dispečeriem, kuri veic pienākumus kā aeronavigācijas pakalpojumu sniedzēji gaisa kuģu satiksmei, kas galvenokārt nav vispārēja gaisa satiksme.

(6) Ja dalībvalstis veic darbības, lai panāktu Kopienas prasību ievērošanu, iestādēm, kas veic uzraudzību un pārbauda prasību ievērošanu, būtu jābūt pietiekami neatkarīgām no aeronavigācijas pakalpojumu sniedzējiem un apmācību sniedzējiem. Iestādēm arī jā saglabā spēja efektīvi veikt uzdevumus. Attiecīgas valsts uzraudzības iestāde, kas izraudzīta vai izveidota saskaņā ar šo direktīvu, var būt tā pati iestāde vai iestādes, kas izraudzīta vai izveidota saskaņā ar 4. pantu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (EK) Nr. 549/2004 (2004. gada 10. marts), ar ko nosaka pamatu Eiropas vienotās gaisa telpas izveidošanai ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ OV C 234, 22.9.2005., 17. lpp.

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta 2005. gada 8. marta Atzinums (OV C 320 E, 15.12.2005., 50. lpp.), Padomes 2005. gada 14. novembra Kopējā nostāja (OV C 316 E, 13.12.2005., 1. lpp.) un Eiropas Parlamenta 2006. gada 15. februāra Nostāja (Oficiālajā Vēstnesī vēl nav publicēta).

⁽³⁾ OV L 96, 31.3.2004., 10. lpp.

⁽⁴⁾ OV L 96, 31.3.2004., 1. lpp.

- (7) Aeronavigācijas pakalpojumu sniegšanai ir vajadzīgs augsti kvalificēts personāls, kura kompetenci var apliecināt ar dažādiem līdzekļiem. Gaisa satiksmes vadības pakalpojumos labs līdzeklis ir Kopienas licences ieviešana, kas būtu jāuzskata par īpašu diplomu katram gaisa satiksmes vadības dispečeram. Licencē minētā kvalifikācijas atzīme norāda tā tipa aeronavigācijas pakalpojumus, ko gaisa satiksmes vadības dispečers ir kompetents sniegt. Turklāt licencē ietvertie apstiprinājumi rāda gan konkrēta dispečera īpašās prasmes, gan uzraudzības iestāžu dotās atļaujas sniegt pakalpojumus konkrētā nozarē vai nozaru grupā. Šī iemesla dēļ iestādēm jāspēj izvērtēt gaisa satiksmes vadības dispečeru kompetenci, izsniedzot licences vai pagarinot apstiprinājumu derīgumu. Iestādēm arī jābūt tiesīgām apturēt licenci, kvalifikācijas atzīmes vai apstiprinājumus gadījumos, ja tiek apšaubīta kompetence. Lai sekmētu ziņošanu par negadījumiem ("taisnīguma kultūru"), šai direktīvai nebūtu jārada automātiska saikne starp negadījumu un licences apturēšanu, kvalifikācijas atzīmes vai apstiprinājuma atcelšanu. Licences atsaukšana būtu jāuzskata par pēdējo līdzekli ārkārtējos gadījumos.
- (8) Lai veicinātu dalībvalstu uzticību citu dalībvalstu licencēšanas sistēmām, Kopienas noteikumi par licences saņemšanu un uzturēšanu spēkā ir obligāti. Tādēļ, lai nodrošinātu visaugstākā līmeņa drošību, ir svarīgi saskaņot prasības attiecībā uz gaisa satiksmes vadības dispečera profesijā vajadzīgām kvalifikāciju un kompetenci, kā arī iespējām iegūt šo profesiju. Tai būtu jāgarantē droši un kvalitatīvi gaisa satiksmes vadības pakalpojumi, kā arī licenču atzīšana visā Kopienā, tādējādi nodrošinot lielāku pārvietošanās brīvību un gaisa satiksmes vadības dispečeru skaitu.
- (9) Dalībvalstīm būtu jānodrošina, lai šīs direktīvas īstenošana nedotu iespējas apiet esošos attiecīgo valstu noteikumus, kas regulē tiesības un pienākumus darba attiecībās starp darba devēju un pieteikumus iesniegušiem gaisa satiksmes vadības dispečeriem.
- (10) Lai prasmes būtu salīdzināmas visā Kopienā, tās jāstrukturē skaidri un visiem saprotami. Tas palīdzēs garantēt drošību ne tikai viena aeronavigācijas pakalpojumu sniedzēja kontrolētā gaisa telpā, bet, jo īpaši – vairāku pakalpojumu sniedzēju saskares punktos.
- (11) Daudzos negadījumos un nelaimes gadījumos svarīga nozīme ir bijusi saziņai. Tādēļ ICAO ir izstrādājusi prasības attiecībā uz valodu prasmi. Ar šo direktīvu attīsta šīs prasības un paredz šo starptautiski pieņemto standartu īstenošanas līdzekļus. Prasībās attiecībā uz valodām jāievēro nediskriminācijas, pārskatāmības un samērīguma princips, lai veicinātu brīvu satiksmi, reizē garantējot drošību.
- (12) Sākotnējo apmācību mērķi ir aprakstīti pēc Eurocontrol dalībnieku lūguma izstrādātās pamatnostādnēs, un tos atzīst par labiem standartiem. Struktūrvienības apmācībā vispārpieņemtu standartu trūkums jākompensē, ieviešot vairākus pasākumus, tostarp eksaminētāju sertifikāciju, kam būtu jāgarantē augsta kompetence. Jo svarīgāk tas ir tādēļ, ka apmācība struktūrvienībās ir ļoti dārga un būtiska drošības uzturēšanā.
- (13) Pēc Eurocontrol dalībvalstu lūguma ir izstrādātas medicīnas prasības, ko atzīst par pieņemamu līdzekli attiecībā uz atbilstību šai direktīvai.
- (14) Apmācību sertifikācija būtu jāuzskata par vienu no drošības ziņā svarīgākajiem faktoriem apmācību kvalitātes celšanai. Apmācības būtu jāuzskata par pakalpojumu, kas līdzinās aeronavigācijas pakalpojumiem, ko arī sertificē. Šai direktīvai būtu jāļauj apmācības sertificēt pēc apmācību tipa, pēc apmācību pakalpojumu kompleksa vai pēc apmācību un aeronavigācijas pakalpojumu kompleksa, paturot redzeslokā konkrētus apmācību aspektus.
- (15) Šī direktīva apstiprina pastāvīgo Eiropas Kopienas Tiesas jurisprudenci diplomu savstarpējas atzīšanas un darba ņēmēju pārvietošanās brīvības jomā. Samērīguma princips, izsvērts pamatojums kompensācijas pasākumu piemērošanai un atbilstošu apelācijas procedūru nodrošināšana ir pamatprincipi, kas daudz uzskatāmāk jāpiemēro gaisa satiksmes pārvaldības jomā. Dalībvalstīm būtu jānodrošina tiesības neatzīt licences, kas nav izsniegtas saskaņā ar šo direktīvu; dalībvalstīm būtu arī jānodrošina tiesības atzīt šādas licences, kad veikts attiecīgs atbilstības novērtējums. Tā kā šīs direktīvas mērķis ir atvieglināt licenču savstarpēju atzīšanu, tā nereglamentē nosacījumus attiecībā uz darba iespējām.
- (16) Gaisa satiksmes vadības dispečera profesijā notiek daudz tehnisku jauninājumu, kas rada nepieciešamību regulāri atjaunināt prasmes. Šai direktīvai būtu jāparedz piemērošanās tehniskiem jauninājumiem un zinātnes attīstībai, izmantojot komiteju procedūru.
- (17) Šī direktīva var ietekmēt gaisa satiksmes vadības dispečeru ikdienas darba praksi. Sociāliem partneriem būtu pienācīgā kārtā jāsaņem informācija, un ar viņiem būtu jāapspriežas par visiem pasākumiem, kam ir

ievērojamas sociālas sekas. Tādēļ ir notikušas konsultācijas ar nozaru dialogu komiteju, kas izveidota saskaņā ar Komisijas Lēmumu 98/500/EK (1998. gada 20. maijs) par nozaru dialogu komitejas izveidi, lai veicinātu sociālo partneru dialogu Eiropas līmenī ⁽¹⁾, un šīs konsultācijas būtu jāturpina attiecībā uz turpmākajiem Komisijas veiktajiem īstenošanas pasākumiem.

IR PIENĒMUŠI ŠO DIREKTĪVU.

1. pants

Mērķis un piemērošanas joma

1. Šīs direktīvas mērķis ir paredzēt augstākus drošības standartus un uzlabot Kopienas gaisa satiksmes vadības sistēmas darbību, izsniedzot Kopienas gaisa satiksmes vadības dispečera licences.

2. Šī direktīva attiecas uz:

— studentiem, kas mācās par gaisa satiksmes vadības dispečeriem, un

— gaisa satiksmes vadības dispečeriem,

kas darbojas tādu aeronavigācijas pakalpojumu sniedzēju uzdevumā, kuri sniedz pakalpojumus galvenokārt gaisa kuģu kustībai, kas ir vispārēja gaisa satiksme.

3. Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 549/2004 1. panta 2. punktu un 13. pantu gadījumā, ja par regulāru un plānotu dispečeru pakalpojumus nodrošināšanu vispārējai gaisa satiksmei atbild aeronavigācijas pakalpojumu sniedzēji, kuri piedāvā savus pakalpojumus gaisa kuģu kustībai, kas nav vispārēja gaisa satiksme, dalībvalstis nodrošina, ka vispārējai gaisa satiksmei sniegto pakalpojumu drošuma un kvalitātes līmenis ir vismaz līdzvērtīgs tādām līmenim, kāds paredzēts ar šo direktīvu.

2. pants

Definīcijas

Šajā direktīvā ir lietotas šādas definīcijas:

1) "gaisa satiksmes vadības pakalpojums" ir pakalpojums, ko sniedz, lai novērstu sadursmes starp gaisa kuģiem un – manevrēšanas laukumā – starp gaisa kuģiem un šķēršļiem, kā arī lai paātrinātu un saglabātu sakārtotu gaisa satiksmes plūsmu;

2) "aeronavigācijas pakalpojumu sniedzēji" ir visas valsts vai privātas struktūras, kas sniedz aeronavigācijas pakalpojumus vispārējai gaisa satiksmei;

3) "vispārēja gaisa satiksme" ir visa civilās aviācijas gaisa kuģa kustība, kā arī valsts gaisa kuģu (tostarp militāro, muitas un policijas gaisa kuģu) kustība, ja šī kustība notiek atbilstīgi ICAO procedūrām;

(18) Dalībvalstīm būtu jāizstrādā noteikumi par sankcijām, ko piemēro saskaņā ar šo direktīvu pieņemtu valstu noteikumu pārkāpumiem, un jāveic visi vajadzīgie pasākumi, lai nodrošinātu to īstenošanu. Sankcijām būtu jābūt efektīvām, samērīgām un preventīvām.

(19) Pasākumi, kas vajadzīgi šīs direktīvas īstenošanai, būtu jāpieņem saskaņā ar Padomes Lēmumu 1999/468/EK (1999. gada 28. jūnijs), ar ko nosaka Komisijai piešķirto ieviešanas pilnvaru īstenošanas kārtību ⁽²⁾.

(20) Divus gadus ilgs transponēšanas posms ir uzskatāms par pietiekamu, lai izveidotu Kopienas licencēšanas sistēmu, un iekļautu tajā pašreizējo licenču turētāju licences saskaņā ar noteikumiem par nosacījumiem, kā uzturēt spēkā kvalifikācijas atzīmes un apstiprinājumus, jo šajos noteikumos ietvertās prasības atbilst spēkā esošām starptautiskām saistībām. Turklāt attiecībā uz prasībām par valodu zināšanām papildus būtu jāpiešķir divu gadu posms transponēšanai.

(21) Vispārējiem licenču iegūšanas noteikumiem, ciktāl tie attiecas uz vecumu, izglītību un sākotnējām apmācībām, nevajadzētu ietekmēt pašreizējos licenču turētājus.

(22) Saskaņā ar 34. punktu Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu ⁽³⁾ dalībvalstīm ir ieteikts gan savām vajadzībām, gan Kopienas interesēs izstrādāt savas tabulas, kas pēc iespējas precīzāk atspoguļotu atbilstību starp direktīvu un transponēšanas pasākumiem, un padarīt tās publiski pieejamas,

⁽¹⁾ OV L 225, 12.8.1998., 27. lpp. Lēmums grozīts ar 2003. gada Pievienošanās aktu.

⁽²⁾ OV L 184, 17.7.1999., 23. lpp.

⁽³⁾ OV C 321, 31.12.2003., 1. lpp.

- 4) "licence" ir apliecība, neatkarīgi no tā, kādā vārdā tā nosaukta, ko izsniedz un apstiprina saskaņā ar šo direktīvu, un kas tās likumīgam turētājam dod tiesības sniegt gaisa satiksmes vadības pakalpojumus saskaņā ar tajā minētajām kvalifikācijas atzīmēm un apstiprinājumiem;
- 5) "kvalifikācijas atzīme" ir pilnvarojums, kas norādīts licencē vai ar to saistīts, un ir licences sastāvdaļa, nosakot īpašus nosacījumus, privilēģijas vai ierobežojumus, kādi attiecināmi uz licenci; licencē minētās kvalifikācijas atzīmes ir vismaz viena no šīm:
- lidlauka vizuālā vadība;
 - lidlauka instrumentālā vadība;
 - pieejas procedurālā vadība;
 - pieejas novērošanas vadība;
 - lidojumu rajona procedurālā vadība;
 - lidojumu rajona novērošanas vadība;
- 6) "kvalifikācijas atzīmes apstiprinājums" ir pilnvarojums, kas norādīts licencē un ir licences sastāvdaļa, un rāda īpašus nosacījumus, privilēģijas vai ierobežojumus, kas attiecināmi uz konkrētu kvalifikācijas atzīmi;
- 7) "struktūrvienības apstiprinājums" ir pilnvarojums, kas ierakstīts licencē un ir tās sastāvdaļa, norādot ICAO vietas noteikšanas indikatoru un sektorus un/vai darba vietas, kur licences turētājs ir kompetents strādāt;
- 8) "valodas apstiprinājums" ir pilnvarojums, kas ierakstīts licencē un ir tās sastāvdaļa, norādot licences turētāja valodu prasmi;
- 9) "instruktora apstiprinājums" ir pilnvarojums, kas norādīts licencē un ir tās sastāvdaļa, rādot licences turētāja kompetenci sniegt praktisko apmācību;
- 10) "ICAO vietas noteikšanas indikators" ir četru burtu koda grupa, kas formulēta saskaņā ar ICAO rokasgrāmatā DOC 7910 ietvertiem ICAO noteikumiem, un kas ir piešķirta fiksētās aeronavigācijas stacijas atrašanās vietai;
- 11) "sektors" ir dispečerzona un/vai lidojuma informācijas reģions/augšējā gaisa telpa;
- 12) "apmācība" ir teorētisku kursu, praktisku nodarbību, arī simulāciju, un praktiskās apmācības kopums, kas vajadzīgs, lai apgūtu un saglabātu prasmes sniegt drošus, kvalitatīvus gaisa satiksmes vadības dispečeru pakalpojumus; tās aptver:
- sākotnējas apmācības, kas nodrošina pamata apmācības un noteiktas kvalifikācijas atzīmes apmācības, pēc kurām piešķir studenta licenci;
 - struktūrvienības apmācības, tostarp pārejas sagatavošana praktiskajai apmācībai un praktiskā apmācība, pēc kā piešķir gaisa satiksmes vadības dispečera licenci;
 - turpmākas apmācības, lai uzturētu spēkā licences apstiprinājumus;
 - praktiskās apmācības instruktoru sagatavošana, pēc kuras piešķir instruktora apstiprinājumu;
 - eksaminētāju un/vai vērtētāju apmācības;
- 13) "apmācību sniedzējs" ir organizācija, ko sertificējusi attiecīgas valsts uzraudzības iestāde, lai sniegtu viena vai vairāku tipu apmācības;
- 14) "struktūrvienības kompetences shēma" ir apstiprināta shēma, kurā norādīta metode, kā struktūrvienība uztur spēkā tās licenču turētāju kompetenci;
- 15) "struktūrvienības apmācību plāns" ir apstiprināts plāns, kurā sīki izklāstīti vajadzīgie procesi un laiks, lai ļautu piemērot struktūrvienību procedūras vietējā teritorijā praktiskās apmācības instruktoru uzraudzībā.

3. pants

Valstu uzraudzības iestādes

- Dalībvalstis izraugās vai izveido struktūru vai struktūras, kas kļūst par valsts uzraudzības iestādi, kura uzņemas pienākumus, kas tādai iestādei uzticēti saskaņā ar šo direktīvu.
- Attiecīgas valsts uzraudzības iestādes ir neatkarīgas no aeronavigācijas pakalpojumu sniedzējiem un apmācību pakalpojumu sniedzējiem. Neatkarību nodrošina, atbilstīgi – vismaz funkciju līmenī – nošķirot attiecīgas valsts uzraudzības iestādes no pakalpojumu sniedzējiem. Dalībvalstis nodrošina, ka to uzraudzības iestādes izmanto savas pilnvaras objektīvi un pārredzami.
- Dalībvalstis dara Komisijai zināmus to uzraudzības iestāžu nosaukumus un adreses, kā arī jebkādus grozījumus tajās, un pasākumus, kas veikti, nodrošinot 2. punkta izpildi.

4. pants

Licencēšanas principi

1. Neskarot 1. panta 3. punktu, dalībvalstis nodrošina, ka gaisa satiksmes vadības pakalpojumus 1. panta 2. punkta piemērošanas jomā sniedz vienīgi tādi gaisa satiksmes vadības dispečeri, kas ir licencēti saskaņā ar šo direktīvu.

2. Licences pretendenti apliecina, ka viņi ir kompetenti strādāt kā gaisa satiksmes vadības dispečeri vai kā studenti gaisa satiksmes vadības dispečeri. Viņu kompetences apliecinājums attiecas uz zināšanām, pieredzi, prasmēm un valodu prasmi.

3. Licence paliek tās personas īpašumā, kam tā ir piešķirta un kas to paraksta.

4. Saskaņā ar 14. panta 1. punktu:

a) licenci, kvalifikācijas atzīmes vai apstiprinājumus var apturēt, ja gaisa satiksmes vadības dispečera kompetenci apšaubā, vai arī amata pārkāpumu gadījumos;

b) licenci var atsaukt rupjas nolaidības gadījumos vai ja to izmanto ļaunprātīgi.

5. Studenta gaisa satiksmes vadības dispečera licence pilnvaro tās turētāju sniegt gaisa satiksmes vadības dispečeru pakalpojumus praktiskās apmācības instruktora uzraudzībā.

6. Licencē ietver I pielikumā paredzētos elementus.

7. Ja licenci izdod valodā, kas nav angļu valoda, tajā ietver I pielikumā izklāstīto elementu tulkojumu angļu valodā.

8. Dalībvalstis gaisa satiksmes vadības dispečeriem nodrošina pietiekamas apmācības drošuma, drošības, kā arī krīzes situāciju pārvarēšanas jautājumos.

5. pants

Licences iegūšanas nosacījumi

1. Gaisa satiksmes vadības dispečeru studentu licences izsniedz pretendentiem:

a) kas ir vismaz 18 gadus veci, un kam ir vismaz vidējās izglītības diploms vai diploms, kas dod iespēju turpināt studijas augstskolā vai līdzīgā iestādē.

Dalībvalstis var paredzēt, ka uzraudzības iestāde novērtē to pretendentu izglītības līmeni, kuri neatbilst izglītības prasībām. Ja novērtējums rāda, ka pretendentam ir pieredze un izglītība, kas nodrošina pamatotas iespējas pabeigt gaisa satiksmes vadības dispečeru apmācības, to uzskata par pietiekamu;

b) kas ir sekmīgi beiguši apstiprinātas sākotnējās apmācības kuras attiecas uz kādu kvalifikācijas atzīmi un kvalifikācijas atzīmes apstiprinājumu, ja tāds ir, kā paredzēts II pielikuma A daļā;

c) kam ir derīga veselības apliecība; un

d) kas ir parādījuši pietiekamas valodas prasmes saskaņā ar III pielikumā paredzētajām prasībām.

Licencē ir vismaz viena kvalifikācijas atzīme un vienas kvalifikācijas atzīmes apstiprinājums, ja tāds ir.

2. Gaisa satiksmes vadības dispečeru licences izsniedz pretendentiem:

a) kas ir vismaz 21 gadu veci. Tomēr attiecīgi pamatotos gadījumos dalībvalstis var paredzēt zemāku vecuma cenzu;

b) kam ir studenta licence, un kas ir beiguši apstiprinātu struktūrvienības apmācību plānu un sekmīgi nokārtojuši attiecīgus eksāmenus vai pārbaudes saskaņā ar II pielikuma B daļā paredzētajām prasībām;

c) kam ir derīga veselības apliecība; un

d) kas ir parādījuši pietiekamas valodas prasmes saskaņā ar III pielikumā paredzētajām prasībām.

Licenci apstiprina, iekļaujot vienu vai vairākas kvalifikācijas atzīmes un gala kvalifikācijas atzīmi, struktūrvienības apstiprinājumu un apstiprinājumu par valodu, kuras apguve ir sekmīgi pabeigta.

3. Instruktoru apstiprinājumu piešķir tādiem gaisa satiksmes vadības dispečera licences turētājiem, kas:

a) ir snieguši gaisa satiksmes vadības dispečeru pakalpojumus vismaz vienu gadu iepriekš vai ilgāku laiku, kādu noteikusi attiecīgās valsts uzraudzības iestāde, ņemot vērā kvalifikācijas atzīmes un apstiprinājumus, kuru saņemšanai ir notikušas apmācības; un

- b) ir sekmīgi beiguši apstiprinātu praktiskās apmācības instruktora kursu, kurā vajadzīgās zināšanas un pedagoģiskās prasmes ir novērtētas attiecīgos eksāmenos.

7. pants

6. pants

Gaisa satiksmes vadības dispečeru kvalifikācijas atzīmes

Licencēs ieraksta vienu vai vairākas kvalifikācijas atzīmes, norādot, kāda tipa pakalpojumus licences turētājs drīkst sniegt:

- a) lidlauka vizuālās vadības kvalifikācijas atzīme (ADV), kas norāda, ka licences turētājs ir kompetents sniegt gaisa satiksmes vadības pakalpojumus lidlauka satiksmei lidlaukos, kuros nav publiskotu gaisa kuģu pieejas vai izlidošanas procedūrām paredzētu instrumentu;
- b) lidlauka instrumentālās vadības kvalifikācijas atzīme (ADI), kas norāda, ka licences turētājs ir kompetents sniegt gaisa satiksmes vadības pakalpojumus lidlauka satiksmei lidlaukos, kuros ir publiskoti gaisa kuģu pieejas vai izlidošanas procedūrām paredzēti instrumenti; tam pievieno vismaz vienu no 7. panta 1. punktā aprakstītajiem kvalifikācijas atzīmes apstiprinājumiem;
- c) pieejas procedurālās vadības kvalifikācijas atzīme (APP), kas norāda, ka licences turētājs ir kompetents sniegt gaisa satiksmes vadības pakalpojumus ielidojošiem, izlidojošiem vai tranzītā esošiem gaisa kuģiem, neizmantojot novērošanas iekārtas;
- d) pieejas novērošanas vadības kvalifikācijas atzīme (APS), kas norāda, ka licences turētājs ir kompetents sniegt gaisa satiksmes vadības pakalpojumus ielidojošiem, izlidojošiem vai tranzītā esošiem gaisa kuģiem, izmantojot novērošanas iekārtas; tam pievieno vismaz vienu no 7. panta 2. punktā aprakstītajiem kvalifikācijas atzīmes apstiprinājumiem;
- e) lidojumu rajona procedurālās vadības kvalifikācijas atzīme (ACP), kas norāda, ka licences turētājs ir kompetents sniegt gaisa satiksmes vadības pakalpojumus, neizmantojot novērošanas iekārtas;
- e) lidojumu rajona novērošanas vadības kvalifikācijas atzīme (ACS), kas norāda, ka licences turētājs ir kompetents sniegt gaisa satiksmes vadības pakalpojumus gaisa kuģiem, izmantojot novērošanas iekārtas; tam pievieno vismaz vienu no 7. panta 3. punktā aprakstītajiem kvalifikācijas atzīmes apstiprinājumiem.

Kvalifikācijas atzīmes apstiprinājumi

1. Kvalifikācijas atzīme "Lidlauka instrumentālā vadība (ADI)" ietver vismaz vienu no šiem apstiprinājumiem:
 - a) lidlauka zonas vadības apstiprinājums (TWR) rāda, ka licences turētājs ir kompetents sniegt dispečeru pakalpojumus tur, kur lidlauku kontrolē no vienas darba vietas;
 - b) lidlauka satiksmes vadības apstiprinājums (GMC) rāda, ka licences turētājs ir kompetents veikt lidlauka satiksmes vadību;
 - c) lidlauka satiksmes novērošanas vadības apstiprinājums (GMS), kas piešķirts papildus lidlauka satiksmes vadības apstiprinājumam vai lidlauka zonas vadības apstiprinājumam, rāda, ka licences turētājs ir kompetents veikt lidlauka satiksmes vadības pakalpojumus, izmantojot lidlauka skrejceļu satiksmes sistēmas;
 - d) gaisa satiksmes vadības apstiprinājums (AIR) rāda, ka licences turētājs ir kompetents veikt aeronavigācijas kontroli;
 - e) lidlauka radiolokatora vadības apstiprinājums (RAD), kas piešķirts papildus gaisa satiksmes vadības apstiprinājumam vai lidlauka zonas vadības apstiprinājumam, rāda, ka licences turētājs ir kompetents veikt lidlauka vadību ar novērošanas radiolokācijas iekārtām.
2. Kvalifikācijas atzīme "Pieejas novērošanas vadība (APS)" ietver vismaz vienu no šiem apstiprinājumiem:
 - a) radiolokatora apstiprinājums (RAD) rāda, ka licences turētājs ir kompetents sniegt gaisa kuģu pieejas vadības pakalpojumus, izmantojot primāras un/vai sekundāras radiolokācijas iekārtas;
 - b) precīzās pieejas radiolokatora vadības apstiprinājums (PAR), kas piešķirts papildus radiolokatora vadības apstiprinājumam, rāda, ka licences turētājs ir kompetents gaisa kuģiem nodrošināt no zemes vadītu, precīzu pieeju, izmantojot gaisa kuģu precīzas pieejas radiolokācijas iekārtas pēdējā posmā pirms skrejceļa;
 - c) pieejas novērošanas radiolokatora apstiprinājums (SRA), kas piešķirts papildus radiolokatora vadības apstiprinājumam, rāda, ka licences turētājs ir kompetents nodrošināt no zemes kontrolētu pieeju, kas nav precīzā pieeja, izmantojot gaisa kuģu novērošanas iekārtas pēdējā posmā pirms skrejceļa;

d) automātiskās pakārtotās novērošanas apstiprinājums (ADS) rāda, ka licences turētājs ir kompetents sniegt gaisa kuģu pieejas vadības pakalpojumus, izmantojot automātisko pakārtoto novērošanu;

e) termināla vadības apstiprinājums (TCL), kas piešķirts papildus radiolokatora vadības vai automātiskās pakārtotās novērošanas apstiprinājumam, rāda, ka licences turētājs ir kompetents sniegt gaisa satiksmes vadības pakalpojumus, izmantojot jebkādas novērošanas iekārtas, gaisa kuģiem, kas darbojas konkrētā termināla zonā un/vai tai blakus esošajos sektoros.

3. Kvalifikācijas atzīme "Lidojumu rajona novērošanas vadība (ACS)" ietver vismaz vienu no šiem apstiprinājumiem:

a) radiolokatora apstiprinājums (RAD) rāda, ka licences turētājs ir kompetents sniegt lidojumu rajona vadības pakalpojumus, izmantojot novērošanas radiolokācijas iekārtas;

b) automātiskās pakārtotās novērošanas apstiprinājums (ADS) rāda, ka licences turētājs ir kompetents sniegt lidojumu rajona vadības pakalpojumus, izmantojot automātisko pakārtoto novērošanu;

c) termināla vadības apstiprinājums (TCL), kas piešķirts papildus radiolokatora vai automātiskās pakārtotās novērošanas apstiprinājumam, rāda, ka licences turētājs ir kompetents sniegt gaisa satiksmes vadības pakalpojumus, izmantojot jebkādas novērošanas iekārtas, gaisa kuģiem, kas darbojas konkrētā termināla zonā un/vai tai blakus esošos sektoros;

d) okeāna rajona vadības apstiprinājums (OCN) rāda, ka licences turētājs ir kompetents sniegt gaisa satiksmes vadības pakalpojumus gaisa kuģiem, kas darbojas okeāna kontroles zonā.

4. Neskarot 1., 2. un 3. punktu, dalībvalstis izņēmuma gadījumos un vienīgi, ja to prasa īpaši gaisa satiksmes raksturlielumi šo valstu atbildībā esošā gaisa telpā, un saskaņā ar to atbildību var paredzēt attiecīgu valstu apstiprinājumus. Šādi apstiprinājumi neietekmē gaisa satiksmes vadības dispečeru vispārējo pārvietošanās brīvību.

8. pants

Valodu apstiprinājumi

1. Dalībvalstis nodrošina to, lai gaisa satiksmes vadības dispečeri var pierādīt pietiekamas spējas runāt angļu valodā un saprast to. Viņu valodu prasmi nosaka saskaņā ar III pielikumā doto valodu prasmes novērtējumu skalu.

2. Dalībvalstis var paredzēt vietējas valodas prasības, ja uzskata, ka tas ir vajadzīgs drošībai.

3. Līmenis, kas vajadzīgs, piemērojot 1. un 2. punktu, ir III pielikumā ietvertās valodu prasmes novērtējumu skalas 4. līmenis.

4. Neskarot 3. pantu, piemērojot 1. un/vai 2. punktu, dalībvalstis var prasīt III pielikumā ietvertās valodu prasmes novērtējumu skalas 5. līmeni, ja imperatīvai drošībai augstāku līmeni prasa konkrētas kvalifikācijas atzīmes vai apstiprinājuma operatīvās darbības nosacījumi. Tāda prasība ir objektīvi pamatota, nediskriminējoša, samērīga un pārredzama.

5. Valodas prasmi apliecina ar apliecību, ko izdod pēc pārredzamas un objektīvas novērtējuma procedūras, kuru atzinusi attiecīgas valsts uzraudzības iestāde.

9. pants

Instruktoru apstiprinājumi

Instruktoru licences apstiprinājums rāda, ka licences turētājs ir kompetents sniegt apmācības un veikt uzraudzību darba vietā attiecībā uz jomām, uz ko attiecas spēkā esoša kvalifikācijas atzīme.

10. pants

Struktūrvienības apstiprinājumi

Struktūrvienības apstiprinājums rāda, ka licences turētājs ir kompetents gaisa satiksmes vadības pakalpojumu struktūrvienības uzdevumā sniegt gaisa satiksmes vadības pakalpojumus īpašiem sektoriem, sektoru grupām vai darba vietām.

Ja to uzskata par vajadzīgu drošībai, dalībvalstis var paredzēt, ka struktūrvienības apstiprinājuma privilēģijas var izmantot tikai licences turētāji, kas nav sasnieguši noteiktu vecumu.

11. pants

Nosacījumi attiecībā uz kvalifikācijas atzīmju un apstiprinājumu uzturēšanu spēkā

1. Struktūrvienību apstiprinājumi sākotnēji ir derīgi 12 mēnešus. Tādu apstiprinājumu derīguma termiņu pagarina uz nākamajiem 12 mēnešiem, ja gaisa satiksmes vadības pakalpojumu sniedzējs pierāda, ka:

a) pretendents iepriekšējos 12 mēnešos licences privilēģijas ir izmantojis obligāto stundu skaitu, kas norādīts apstiprinātā struktūrvienības kompetences shēmā;

- b) pretendenta kompetence ir novērtēta saskaņā ar II pielikuma C daļu; un
- c) pretendentam ir derīga veselības apliecība.

Minimālo darba stundu skaitu bez instruktāžas uzdevumiem, kas vajadzīgs, lai uzturētu spēkā struktūrvienības apstiprinājumu, praktiskās apmācības instruktoriem var samazināt proporcionāli laikam, kurš pavadīts, instruējot mācekļus tādās darba vietās, attiecībā uz kurām piemēro pagarinājumu.

2. Ja struktūrvienības apstiprinājums vairs nav spēkā, ir sekmīgi jāpabeidz struktūrvienības apmācību plāns, lai atjaunotu apstiprinājumu.

3. Tāds kādas kvalifikācijas atzīmes vai kvalifikācijas atzīmes apstiprinājuma turētājs, kas četrus gadus pēc kārtas nemaz nav sniedzis gaisa satiksmes vadības pakalpojumus, kas saistīti ar tādu kvalifikācijas atzīmju vai kvalifikācijas atzīmes apstiprinājumu, var sākt šīs kvalifikācijas atzīmes vai kvalifikācijas atzīmes apstiprinājuma struktūrvienības apmācības tikai pēc attiecīga novērtējuma, ka viņš/viņa vēl joprojām atbilst kvalifikācijas atzīmes vai kvalifikācijas atzīmes apstiprinājuma prasībām, un pēc tam, kad ievērotas sagatavošanas prasības, kas izriet no novērtējuma.

4. Pretendentu valodas prasmes oficiāli un periodiski novērtē – izņemot tādu pretendentu valodas prasmes, kuri uzrādījuši 6. līmeņa prasmes.

Starplaiks nav ilgāks par 3 gadiem – tādiem pretendentiem, kas uzrāda 4. līmeņa prasmes – un ilgāks par 6 gadiem pretendentiem, kuri uzrāda 5. līmeņa prasmes.

5. Instruktoru apstiprinājums ir derīgs 36 mēnešus un ir atjaunojams.

12. pants

Veselības apliecības

1. Veselības apliecības izsniedz kompetentas valsts uzraudzības iestādes medicīnas struktūras vai valsts uzraudzības iestādes apstiprināti mediķi.

2. Veselības apliecību izsniegšana atbilst I pielikumam un prasībām, kas paredzētas Eurocontrol "Prasībās attiecībā uz gaisa satiksmes vadības dispečeru Eiropas 3. klases veselības apliecībām".

3. Veselības apliecības ir derīgas no medicīniskās izmeklēšanas dienas 24 mēnešus gaisa satiksmes vadības dispečeriem, kuru vecums ir līdz 40 gadiem, un 12 mēnešus gaisa satiksmes vadības dispečeriem, kuru vecums pārsniedz minēto vecumu. Veselības apliecību jebkurā laikā var atsaukt, ja to liek tās turētāja veselības stāvoklis.

4. Dalībvalstis nodrošina efektīvu apelācijas procedūru ieviešanu, attiecīgi iesaistot neatkarīgus mediķus konsultantus.

5. Dalībvalstis nodrošina to, lai ieviestu procedūras attiecībā uz gadījumiem, kad medicīniskā piemērotība darbam ir mazinājusies, un dotu iespēju licenču turētājiem informēt darba devējus, ka viņi apzinās medicīniskās atbilstības mazināšanos vai arī ir kādas psihoaktīvas vielas vai medikamentu ietekmē, kas varētu padarīt viņus nespējīgus droši un pienācīgi īstenot licences dotās privilēģijas.

13. pants

Apmācību sniedzēju sertifikācija

1. Gaisa satiksmes vadības dispečeru apmācību sniegšanu, arī ar tām saistītas novērtējuma procedūras, sertificē attiecīgas valsts uzraudzības iestādes.

2. Prasības pret sertifikāciju ir saistītas ar tehnisku un operatīvu kompetenci, un piemērotību apmācību kursu organizēšanai, kā paredzēts IV pielikuma 1. punktā.

3. Pieteikumus sertifikācijai iesniedz uzraudzības iestādei tajā dalībvalstī, kurā pretendents ir galvenā darbības vieta un reģistrēts birojs, ja tāds ir.

Valstu uzraudzības iestādes izsniedz apliecības gadījumos, ja pieteikuma iesniedzējs apmācību sniedzējs atbilst IV pielikuma 1. punktā paredzētajām prasībām.

Apliecības var izsniegt par katra tipa apmācībām vai arī apvienojumā ar citiem aeronavigācijas pakalpojumiem, tipveida apmācības un tipveida aeronavigācijas pakalpojumus sertificējot kā pakalpojumu kompleksu.

4. Apliecībās norāda IV pielikuma 2. punktā noteikto informāciju.

5. Attiecīgo valstu uzraudzības iestādes uzrauga saderību ar prasībām un nosacījumiem, kas pievienoti sertifikātiem. Ja kādas valsts uzraudzības iestāde konstatē, ka sertifikāta turētājs vairs neatbilst tādām prasībām vai nosacījumiem, tad tā veic attiecīgus pasākumus, kas var ietvert apliecības apturēšanu.

6. Dalībvalsts atzīst citu dalībvalstu izsniegtus sertifikātus.

14. pants

Garantija attiecībā uz atbilstību kompetences standartiem

1. Lai nodrošinātu tādu kompetenci, kas gaisa satiksmes vadības dispečeriem ir obligāta, lai strādātu saskaņā ar augstiem drošības standartiem, dalībvalstis nodrošina, lai uzraudzības iestādes uzraudzītu un pārraudzītu viņu apmācības.

To uzdevumi ietver:

- a) to licenču, kvalifikācijas atzīmju un apstiprinājumu izsniegšanu un atsaukšanu, par ko ir pabeigtas apmācības un saņemts novērtējums saskaņā ar valsts uzraudzības iestādes atbildības jomu;
- b) to kvalifikācijas atzīmju un apstiprinājumu uzturēšanu spēkā un apturēšanu, kuru privilēģijas izmanto saskaņā ar valsts uzraudzības iestādes atbildību;
- c) apmācību sniedzēju sertifikāciju;
- d) apmācību kursu, struktūrvienības apmācību plānu un struktūrvienības kompetenču shēmu sertifikāciju;
- e) kompetences eksaminētāju vai kompetences vērtētāju sertifikāciju;
- f) apmācību sistēmu pārraudzību un auditu;
- g) attiecīgu apelācijas un paziņošanas mehānismu izveidi.

2. Attiecīgu valstu uzraudzības iestādes sniedz attiecīgu informāciju un savstarpēju palīdzību citu valstu uzraudzības iestādēm, lai nodrošinātu šīs direktīvas efektīvu piemērošanu, jo īpaši gadījumos, kas attiecas uz gaisa satiksmes vadības dispečeru brīvu pārvietošanos Kopienā.

3. Valstu uzraudzības iestādes nodrošina, ka ir uzturēta datubāze, kurā glabājas dati par visu tās atbildībā esošo licenču turētāju kompetencēm un viņu apstiprinājumu spēkā esamības termiņiem. Lai to nodrošinātu, operatīvas struktūrvienības gaisa satiksmes vadības pakalpojumu sniedzēju sistēmā glabā uzskaiti par katra attiecīgā struktūrvienībā nodarbināta licences turētāja sektoros, sektoru grupās vai darba vietās faktiski nostrādātām stundām, un pēc lūguma nodod šo informāciju valsts uzraudzības iestādēm.

4. Valsts uzraudzības iestādes apstiprina tos licenču turētājus, kuriem ir tiesības strādāt kā kompetences eksaminētājiem vai kompetences vērtētājiem attiecībā uz struktūrvienību un turpmākām apmācībām. Sertifikācija ir spēkā trīs gadus, un to var atjaunot.

5. Valsts uzraudzības iestādes regulāri auditē apmācību sniedzējus, lai garantētu efektīvu šajā direktīvā paredzēto standartu ievērošanu.

Papildus kārtējam auditam valsts uzraudzības iestādes var veikt apmeklējumus uz vietas, lai pārbaudītu šīs direktīvas ieviešanas efektivitāti un tajā paredzēto standartu ievērošanu.

6. Valsts uzraudzības iestādes var pieņemt lēmumu audita funkcijas un šī panta 5. punktā minētās pārbaudes pilnībā vai daļēji deleģēt atzītām organizācijām saskaņā ar 3. pantu Regulā (EK) Nr. 550/2004.

7. Dalībvalstis nosūta Komisijai ziņojumu par šīs direktīvas piemērošanu līdz 2011. gada 17. maijam un ar triju gadu starplaikiem pēc tam.

15. pants

Savstarpēja gaisa satiksmes vadības dispečeru licenču atzīšana

1. Saskaņā ar 8. pantu visas dalībvalstis atzīst citas dalībvalsts uzraudzības iestādes izsniegtas licences un ar to saistītās kvalifikācijas atzīmes, kvalifikācijas atzīmju apstiprinājumus un valodas apstiprinājumus, kas izdoti saskaņā ar šo direktīvu, kā arī pievienotās veselības apliecības. Tomēr dalībvalsts var nolemt atzīt tikai tādas licences, kuru turētāji ir sasnieguši vismaz 21 gada vecumu, kā paredzēts 5. panta 2. punkta a) apakšpunktā.

2. Gadījumā, ja licences turētājs īsteno licences privilēģijas dalībvalstī, kas nav tā dalībvalsts, kurā licence izdota, licences turētājam ir tiesības bez papildu nosacījumiem apmainīt licenci pret tādu, kas izdota dalībvalstī, kurā viņš īsteno privilēģijas.

3. Lai piešķirtu struktūrvienības apstiprinājumu, valsts uzraudzības iestādes no pretendenta prasa ar apstiprinājumu saistīto konkrēto nosacījumu izpildi, norādot struktūrvienību, sektoru vai darba vietu. Izstrādājot struktūrvienības apmācību plānu, apmācību sniedzējs pienācīgi ņem vērā kompetences un pieredzi, ko pretendents jau guvis.

4. Valsts uzraudzības iestādes apstiprina un pieņem pamatotu lēmumu par struktūrvienības apmācību plānu, kurā ietvertas paredzētās pretendenta apmācības, vēlākais sešas nedēļas pēc apliecinājuma iesniegšanas, neierobežojot to ar kavējumu, kāds radies dēļ jebkādas apelācijas, ko varētu iesniegt. Valstu uzraudzības iestādēm lēmumos jānodrošina nediskriminācijas un samērīguma principa ievērošana.

16. pants

Pielāgošana tehnikas un zinātnes progresam

Ņemot vērā tehnikas un zinātnes progresu, Komisija saskaņā ar 17. panta 2. punktā minēto procedūru var pieņemt grozījumus attiecībā uz 6. pantā paredzētajām kvalifikācijas atzīmēm, 7. pantā paredzētajām kvalifikācijas atzīmju apstiprinājumiem, 12. panta 3. punkta noteikumiem par veselības apliecībām, kā arī pielikumiem.

17. pants

Komiteja

1. Komisijai palīdz Vienotās gaisa telpas komiteja, kas izveidota saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 549/2004 5. pantu.

2. Dodot atsauci uz šo punktu, piemēro Lēmuma 1999/468/EK 5. un 7. pantu, ņemot vērā šā lēmuma 8. pantu.

Lēmuma 1999/468/EK 5. panta 6. punktā paredzētais termiņš ir viens mēnesis.

3. Komiteja pieņem savu reglamentu.

18. pants

Sankcijas

Dalībvalstis izstrādā noteikumus par sankcijām, ko piemēro saskaņā ar šo direktīvu pieņemtu valstu noteikumu pārkāpumiem, un veic visus vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu to izpildi. Paredzētajām sankcijām ir jābūt efektīvām, samērīgām un preventīvām. Dalībvalstis līdz 2008. gada 17. maijam šos noteikumus dara zināmus Komisijai, un bez kavēšanās dara tai zināmus visus turpmākus grozījumus, kas uz tiem attiecas.

19. pants

Pārejas pasākumi

Direktīvas 5. panta 2. punkta a) un b) apakšpunkts neattiecas uz personām, kam dalībvalsts līdz 2008. gada 17. maijam piešķirusi gaisa satiksmes vadības dispečera licenci.

20. pants

Transponēšana

Dalībvalstīs stājas spēkā normatīvi un administratīvi akti, kas vajadzīgi, lai ievērotu šīs direktīvas prasības vēlākais līdz 2008. gada 17. maijam, izņemot 8. pantu, attiecībā uz kuru šis termiņš ir 2010. gada 17. maijs. Tās tūlīt dara Komisijai zināmus šos noteikumus.

Pieņemot šos pasākumus, dalībvalstis tajos iekļauj atsauci uz šo direktīvu vai arī šādu atsauci pievieno to oficiālai publikācijai. Dalībvalstis nosaka veidu, kādā izdarīt šādas atsaucis.

21. pants

Stāšanās spēkā

Šī direktīva stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

22. pants

Adresāti

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

Strasbūrā, 2006. gada 5. aprīlī

*Eiropas Parlamenta vārdā –
priekšsēdētājs*
J. BORRELL FONTELLES

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs*
H. WINKLER

I PIELIKUMS

LICENČU RAKSTURLIELUMI

Licences, ko dalībvalstis izsniedz saskaņā ar šo direktīvu, atbilst šādiem raksturlielumiem:

1. **Sīkākas ziņas**

1.1. Licencē uzrāda šādas sīkākas ziņas, ar zvaigznīti atzīmējot tos punktus, kam jābūt tulkotiem angļu valodā:

- a) *licences izdevējas valsts vai izdevējas iestādes nosaukums (trekniem burtiem);
- b) *licences nosaukums (īpaši trekniem burtiem);
- c) licences izdevējas iestādes piešķirtais licences sērijas numurs ar arābu cipariem;
- d) licences turētāja pilns vārds (ar romiešu burtiem arī tad, ja valsts valodas rakstībā neizmanto romiešu burtus);
- e) dzimšanas datums;
- f) licences turētāja valstspiederība;
- g) licences turētāja paraksts;
- h) *apludinājums licences derīgumam un turētāja pilnvarām īstenot attiecīgās privilēģijas, norādot:
 - i) kvalifikācijas atzīmes, kvalifikācijas atzīmju apstiprinājumus, valodu prasmes apstiprinājumus, instruktoru apstiprinājumus un struktūrvienību apstiprinājumus;
 - ii) datumu, kad tie izsniegti;
 - iii) datumu, kad beidzas to derīguma termiņš;
- i) Licences izdevēja ierēdņa paraksts un licences izdošanas datums;
- j) licences izdevējas iestādes zīmogs vai spiedogs.

1.2. Licencei jāpievieno derīga veselības apliecība.

2. **Materiāli**

Izmanto pirmās šķiras papīru vai citu piemērotu materiālu, un skaidri jānorāda 1. punktā minētās teksta vienības.

3. **Krāsa**

- 3.1. Ja visām licencēm, ko dalībvalsts izsniedz aviācijas jomā, izmanto vienas un tās pašas krāsas materiālu, šī krāsa ir balta.
- 3.2. Ja dalībvalsts aviācijas jomā izsniegtām licencēm ir krāsu atšķirības, gaisa satiksmes vadības dispečera licence ir dzeltenā krāsā.

II PIELIKUMS

APMĀCĪBU PRASĪBAS

A DAĻA

PRASĪBAS GAISA SATIKSMES VADĪBAS DISPEČERU SĀKOTNĒJĀM APMĀCĪBĀM

Sākotnējās apmācības nodrošina to, ka studenti, kas apgūst gaisa satiksmes vadības dispečera profesiju, atbilst pamata un kvalifikācijas atzīmju apmācību mērķiem, kā aprakstīts *Eurocontrol* izdoto "Gaisa satiksmes vadības dispečeru sākotnējo apmācību galveno satura pamatnostādņu", 2004. gada 10. decembra izdevumā, lai gaisa satiksmes vadības dispečeri droši, ātri un efektīvi spētu vadīt gaisa satiksmi.

Sākotnējās apmācības aptver šādus priekšmetus: aviācijas tiesības, gaisa satiksmes vadības pārvaldība, ietverot civilas un militāras sadarbības procedūras, meteoroloģija, navigācija, gaisa kuģi un lidojuma principi, ietverot gaisa satiksmes vadības dispečeru un pilotu savstarpēju saprašanos, cilvēkfaktori, iekārtas un sistēmas, profesionālā darba vide, drošums un drošuma kultūra, drošības pārvaldības sistēmas, netipiskas/ārkārtas situācijas, sistēmu defekti, valodas zināšanas, arī radiotelefonijas frazeoloģija.

Priekšmetus pasniedz tā, lai pieteikumu iesniedzējus sagatavotu dažādiem gaisa satiksmes pakalpojumiem, un uzsvērot drošuma aspektus. Sākotnējās apmācības sastāv no teorētiskiem un praktiskiem kursiem, tostarp simulācijām, un to ilgumu nosaka apstiprinātos sākotnējo apmācību plānos. Iegūtā kompetence nodrošina to, ka kandidātu var uzskatīt par kompetentu risināt situācijas, kas saistītas ar sarežģītu un blīvu satiksmi, atvieglinot pāreju pie struktūrvienības apmācībām. Kandidāta kompetenci pēc sākotnējām apmācībām pārbauda ar attiecīgu eksāmenu vai ar konstanta izvērtējuma sistēmu.

B DAĻA

PRASĪBAS GAISA SATIKSMES VADĪBAS DISPEČERU STRUKTŪRVIENĪBAS APMĀCĪBĀM

Struktūrvienības apmācību plānos sīki apraksta procesus un laiku, kas vajadzīgs, lai ļautu piemērot struktūrvienības procedūras vietējai teritorijai praktiskās apmācības instruktora uzraudzībā. Apstiprinātais plāns ietver norādes uz visiem kompetences izvērtēšanas sistēmas elementiem, tostarp darba pasākumus, panākumu izvērtējumu un pārbaudi, līdz ar procedūrām, kā sniegt paziņojumus attiecīgas valsts uzraudzības iestādei. Struktūrvienības apmācības var aptvert dažus sākotnējo apmācību elementus, kas ir raksturīgi konkrētas valsts apstākļiem.

Struktūrvienības apmācību ilgumu nosaka struktūrvienības apmācību plānā. Vajadzīgās prasmes pārbaudīs ar attiecīgiem eksāmeņiem vai ar konstanta izvērtējuma sistēmu, to veiks apstiprināti kompetences eksaminatori vai vērtētāji, kas spriedumos ir neitrāli un objektīvi. Lai to nodrošinātu, valstu uzraudzības iestādes nodrošina apelācijas mehānismus, lai pretendentiem nodrošinātu taisnīgu attieksmi.

C DAĻA

PRASĪBAS GAISA SATIKSMES VADĪBAS DISPEČERU TURPMĀKĀM APMĀCĪBĀM

Gaisa satiksmes vadības dispečeru licenču kvalifikācijas atzīmju un struktūrvienību apstiprinājumi paliek spēkā apstiprinātā turpmāko apmācību laikā, kas sastāv no apmācībām, lai uzturētu spēkā gaisa satiksmes vadības dispečera kompetenci, kvalifikācijas celšanas kursiem, apmācības attiecībā uz ārkārtas situācijām un, ja vajadzīgs, valodas apmācības.

Turpmākas apmācības sastāv no teorētiskiem un praktiskiem kursiem, līdz ar simulācijām. Lai to nodrošinātu, apmācību sniedzēji izveido struktūrvienību kompetences sistēmu, sīki izstrādājot procesus, personāla komplektēšanu un laiku, kas vajadzīgs, lai sniegtu attiecīgas turpmākas apmācības, kā arī, lai pierādītu kompetences. Shēmas pārskata un apstiprina vismaz reizi trijos gados. Par turpmāku apmācību ilgumu lemj saskaņā ar struktūrvienībā nodarbināto gaisa satiksmes vadības dispečeru funkcionālām vajadzībām, jo īpaši sakarā ar procedūru vai iekārtu maiņu vai plānotu maiņu, vai sakarā ar vispārējās drošības pārvaldības prasībām. Katra gaisa satiksmes vadības dispečera kompetenci attiecīgi izvērtē vismaz reizi trijos gados. Aeronavigācijas pakalpojumu sniedzējs nodrošina to, ka piemēro mehānismu, kas garantē taisnīgu attieksmi pret licenču turētājiem, kuru apstiprinājumu derīgumu nevar pagarināt.

III PIELIKUMS

PRASĪBAS VALODU PRASMJU ZIŅĀ

Valodas prasmju prasības, kas izklāstītas 8. pantā, attiecas gan uz frazeoloģisku izteiksmi, gan sarunvalodu. Lai panāktu atbilstību valodas prasmju prasībām, personas, kas kandidē un licences saņemšanu, vai licences turētājus izvērtē, un viņiem jāpierāda atbilstība vismaz operatīvajam līmenim (4. līmenis) valodu prasmes novērtējuma skalā, kas aprakstīta šajā pielikumā.

Prasmīgi valodas lietotāji:

- a) raiti runā, neredzot sarunbiedru (pa telefonu/radiotelefonu) un aci pret aci;
- b) skaidri un precīzi runā par vispārīgiem, konkrētiem un ar darbu saistītiem tematiem;
- c) lieto pienācīgus saziņas paņēmienus, apmainoties ar ziņojumiem un risinot pārpratumus (piemēram, pārbaudot, apstiprinot vai noskaidrojot informāciju) vispār vai saistībā ar darbu;
- d) veiksmīgi un samērā viegli tiek galā ar valodas problēmām, ko rada sarežģījumi vai negaidīti notikumu pavērsieni, kas rodas parastās darba situācijās vai saziņas uzdevuma sakarā, kurš valodas lietotājam citādā ziņā ir pazīstams; un
- e) lieto dialektu vai akcentu, ko saprot aeronavigācijas vidē.

Valodu prasmes novērtējuma skala: eksperta līmenis, paaugstināts līmenis un operatīvais līmenis

Līmenis	Izruna	Struktūra	Vārdu krājums	Valodas plūdums	Izpratnes spējas	Mījdarbība
EKsperta līmenis 6	Lieto dialektu un/vai akcentu, kas ir saprotams aeronavigācijas jomā. Izruna, uzsvars, ritms un intonācija, ko var ietekmēt pirmā valoda vai reģionāli varianti, tomēr gandrīz nemaz netraucē uztveri.	Uzdevumam atbilstošas valodas funkcijas nosaka attiecīgu gramatiskas struktūru un teikumu modeļu lietojumu. Gan elementārās, gan sarežģītās gramatiskās struktūras un teikumu modeļus konsekventi lieto pienācīgi.	Vārdu krājuma apjoms un precizitāte ir pietiekama, lai efektīvi sazinātos par daudziem un dažādiem zināmiem un nezināmiem tematiem. Vārdu krājums ir bagāts ar vārdkopām, niānsēts un liecina par noskaņu izpratni.	Spēj izvērsti runāt, valodai dabiski plūstot, bez piepūles. Dažādo runu stilistisku efektu labad, piemēram, lai uzsvērtu svarīgāko. Spontāni izmanto pienācīgas diskursa zīmes un pārējas.	Izpratne visu laiku ir precīza gandrīz visos kontekstos, un ietver valodniecisku un kultūras smalkumu izpratni.	Mījdarbības bez pūlēm gandrīz visās situācijās. Just vērtības un neverbālas niānses, un pareizi uz tām reaģē.
Paaugstināts līmenis 5	Izruna, uzsvars, ritms un intonācija, ko var ietekmēt pirmā valoda vai reģionāli varianti, faktiski nemaz netraucē uztveri.	Elementārās gramatiskās struktūras un teikumu modeļi visu laiku ir labi veidoti. Mēģina lietot arī sarežģītus teikumu uzbūvi, taču ar kļūdām, dažreiz traucējot uztvert jēgu.	Vārdu krājuma apjoms un precizitāte ir pietiekama, lai efektīvi sazinātos par vienkāršiem, konkrētiem un ar darbu saistītiem tematiem. Visu laiku un veiksmīgi pārveido teikumus. Reizēm vārdu krājumā ir vārdkopas.	Spēj runāt ilgi un relatīvi viegli par pazīstamiem tematiem, taču var neizmantot runas plūsmas dažādošanu kā stilistisku līdzekli. Var izmantot pienācīgas diskursa zīmes vai pārējas.	Izpratne ir precīza, runājot par vienkāršiem, konkrētiem un ar darbu saistītiem tematiem, un gandrīz precīza, runājot par situatīvu ar valodisku vai situatīvu sarežģījumu vai neparedzētu notikumu pavērsieni. Spēj saprast dažādus runas variantus (dialektus un/vai akcentus) vai noskaņas.	Atbildes ir tūlītējas, pienācīgas un plašas. Runātāja/klausītāja attiecības pārvalda efektīvi.
Operatīvais 4	Izruna, uzsvars, ritms un intonācija, ko ietekmē pirmā valoda vai reģionālas variācijas, tikai dažreiz traucē uztveri.	Elementārās gramatiskās struktūras un teikumu modeļus izmanto ar izdomu, un parasti tie ir labi pārvaldīti. Var gadīties kļūdas, jo īpaši neparastos vai neparedzētos apstākļos, taču tas reti traucē uztvert jēgu.	Vārdu krājuma apjoms un precizitāte ir pietiekama, lai efektīvi sazinātos par vienkāršiem, konkrētiem un ar darbu saistītiem tematiem. Bieži spēj veiksmīgi pārveidot teikumus, ja neparastos vai negaidītos apstākļos pietrūkst vārdu krājuma.	Notiekā ritmā valodu pagausina. Brīžiem valodas veiklība var pazust, pārējot no testu dēšanas vai frazainas runas uz spontānu mījdarbību, taču tas netraucē efektīvi sazināties. Ierobežoti lieto diskursa zīmes un pārējas. Paužu aizpildījums uzmanību nenovērš.	Galvenokārt izpratne ir precīza, runājot par vienkāršiem, konkrētiem un ar darbu saistītiem tematiem, un izmantotais akcents vai variācija ir pietiekami saprotama šīs valodas lietotāju starptautiskai kopienai. Runātajam sastopoties ar valodisku vai situatīvu sarežģījumu vai neparedzētu notikumu pavērsieni, izpratne var būt gausāka vai jāizmanto noskaidrošanas paņēmieni.	Parasti atbildes ir tūlītējas, pienācīgas un plašas. Sāk un uztur informācijas apmaiņu pat neparedzētu notikumu pavērsienu gadījumos. Pietiekami labi risina kļauju pārpratumus, pārbaudot, pārliecinoties vai noskaidrojot.

IV PIELIKUMS

PRASĪBAS, KAS JĀPIEVIENO APMĀCĪBU SNIEDZĒJIEM PIEŠĶIRTĀM APLIECĪBĀM

1. Atbilstību 13. pantā minētajām prasībām apliecina, pierādot, ka apmācību sniedzējiem ir pietiekams personāls un iekārtas, un tie darbojas vidē, kas ir piemērota, sniedzot apmācības, kas vajadzīgas, lai iegūtu vai uzturētu spēkā studenta gaisa satiksmes dispečera licences un gaisa satiksmes dispečera licences. Apmācību sniedzējiem ir:
 - a) efektīva vadības struktūra un pietiekams personāls ar attiecīgu kvalifikāciju un pieredzi, lai sniegtu apmācības saskaņā ar šajā direktīvā izklāstītajiem standartiem;
 - b) vajadzīgais aprīkojums, iekārtas un telpas, kas ir piemērotas piedāvātā tipa apmācībām;
 - c) tie nodrošina ar metodiku, ko izmantos, lai izstrādātu sīkāku informāciju par apmācību kursu saturu, organizāciju un ilgumu, struktūrvienību apmācību plāniem un struktūrvienību kompetences shēmām; tas ietver to, kā organizēs eksāmenus un novērtēšanu. Attiecība uz eksāmeniem, kas saistīti ar sākotnējām apmācībām, arī simulācijas apmācībām, sīki izklāsta eksaminētāju kvalifikāciju;
 - d) tie sniedz pierādījumus attiecībā uz kvalitātes pārvaldības sistēmu, lai pārbaudītu atbilstību un to, vai ir ievērotas sistēmas un procedūras, kas nodrošina, lai sniegtās apmācības atbilstu šajā direktīvā izklāstītajiem standartiem;
 - e) tie rāda, ka ir pieejami pietiekami līdzekļi, lai vadītu apmācības, ievērojot šajā direktīvā paredzētos standartus un, ka šīm darbībām ir pietiekams apdrošināšanas segums saskaņā ar paredzētā tipa apmācībām.
2. Apliecības uzrāda:
 - a) attiecīgās valsts uzraudzības iestādi, kas izdevusi apliecību;
 - b) pretendentu (vārdu un adresi);
 - c) sertificējamo pakalpojumu tipu;
 - d) atzinums par pretendenta atbilstību 1. punktā definētajām prasībām;
 - e) apliecības izdošanas dienu un derīguma termiņu.

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA 2006/25/EK

(2006. gada 5. aprīlis)

par veselības un drošības minimālajām prasībām attiecībā uz darba ņēmēju pakļaušanu riskiem, ko izraisa fizikāli faktori (mākslīgais optiskais starojums) (19. atsevišķā direktīva Direktīvas 89/391/EEK 16. panta 1. punkta nozīmē)

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu, un jo īpaši tā 137. panta 2. punktu,

ņemot vērā Komisijas priekšlikumu ⁽¹⁾, kas iesniegts pēc apspriešanās ar Darba drošības un veselības aizsardzības padomdevēju komiteju,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu ⁽²⁾,

apspriedušies ar Reģionu komiteju,

saskaņā ar Līguma 251. pantā noteikto procedūru ⁽³⁾, ņemot vērā kopīgo dokumentu, ko 2006. gada 31. janvāra apstiprinājusi Samierināšanas komiteja,

tā kā:

(1) Saskaņā ar Līgumu Padome, pieņemot direktīvas, var paredzēt minimālās prasības, veicinot uzlabojumus, jo īpaši darba vidē, lai tādējādi darba ņēmējiem garantētu labāku veselības aizsardzības un drošības līmeni. Ar šādām direktīvām izvairās uzlikt tādus administratīvus, finanšu un juridiskus ierobežojumus, kas traucētu mazo un vidējo uzņēmumu (MVU) izveidi un attīstību.

⁽¹⁾ OV C 77, 18.3.1993., 12. lpp. un OV C 230, 19.8.1994., 3. lpp.

⁽²⁾ OV C 249, 13.9.1993., 28. lpp.

⁽³⁾ Eiropas Parlamenta 1994. gada 20. aprīļa Atzinums (OV C 128, 9.5.1994., 146. lpp.), kas apstiprināts 1999. gada 16. septembrī (OV C 54, 25.2.2000., 75. lpp.), Padomes 2005. gada 18. aprīļa Kopējā nostāja (OV C 172 E, 12.7.2005., 26. lpp.) un Eiropas Parlamenta 2005. gada 16. novembra Nostāja (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēta). Eiropas Parlamenta 2006. gada 14. februāra Normatīvā rezolūcija (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēta) un Padomes 2006. gada 23. februāra Lēmums.

(2) Komisijas paziņojums par rīcības programmu, kas attiecas uz to, kā īstenot Kopienas Hartu par darba ņēmēju sociālajām pamattiesībām, paredz ieviest veselības un drošības minimālās prasības attiecībā uz darba ņēmēju pakļaušanu tādiem riskiem darba vidē, kurus rada fizikāli faktori. Eiropas Parlaments 1990. gada septembrī pieņēma Rezolūciju par minēto rīcības programmu ⁽⁴⁾, aicinot Komisiju jo īpaši izstrādāt īpašu direktīvu par riskiem, ko darba vietā rada troksnis, vibrācija un jebkuri citi fizikāli faktori.

(3) Sākotnēji Eiropas Parlaments un Padome pieņēma Direktīvu 2002/44/EK (2002. gada 25. jūnijs) par minimālajām veselības un drošības prasībām attiecībā uz darba ņēmēju pakļaušanu riskiem, ko rada fizikāli faktori (vibrācija) (16. atsevišķā direktīva Direktīvas 89/391/EEK 16. panta 1. punkta nozīmē) ⁽⁵⁾. Pēc tam – 2003. gada 6. februārī – Eiropas Parlaments un Padome pieņēma Direktīvu 2003/10/EK par veselības un drošības minimālajām prasībām attiecībā uz darba ņēmēju pakļaušanu darba vides riskiem, ko rada fizikāli faktori (troksnis) (17. atsevišķā direktīva Direktīvas 89/391/EEK 16. panta 1. punkta izpratnē) ⁽⁶⁾. Vēlāk – 2004. gada 29. aprīlī – Eiropas Parlaments un Padome pieņēma Direktīvu 2004/40/EK par minimālajām drošības un veselības prasībām attiecībā uz darba ņēmēju pakļaušanu riskiem, ko rada fizikāli faktori (elektromagnētiskie lauki) (18. atsevišķā direktīva Direktīvas 89/391/EEK 16. panta 1. punkta nozīmē) ⁽⁷⁾.

(4) Pašlaik tiek uzskatīts par vajadzīgu ieviest pasākumus, lai darba ņēmējus aizsargātu pret riskiem, kas saistīti ar optisko starojumu, ņemot vērā tā ietekmi uz darba ņēmēju veselību un drošību, jo īpaši acu un ādas bojājumus. Šādi pasākumi ir paredzēti, ne tikai lai individuāli nodrošinātu katra darba ņēmēja veselību un drošību, bet arī lai radītu minimālo tiesisko pamatu visu Kopienas darba ņēmēju aizsardzībai, izvairoties no iespējamiem konkurences traucējumiem.

(5) Viens no šīs direktīvas mērķiem ir savlaicīga tās ietekmes konstatēšana, ko veselībai rada optiskais starojums.

⁽⁴⁾ OV C 260, 15.10.1990., 167. lpp.

⁽⁵⁾ OV L 177, 6.7.2002., 13. lpp.

⁽⁶⁾ OV L 42, 15.2.2003., 38. lpp.

⁽⁷⁾ OV L 159, 30.4.2004., 1. lpp. Direktīva labota ar OV L 184, 24.5.2004., 1. lpp.

- (6) Šī direktīva paredz minimālās prasības, tādējādi dodot dalībvalstīm iespēju paturēt spēkā vai pieņemt stingrākus noteikumus darba ņēmēju aizsardzībai, jo īpaši noteikt zemākas iedarbības robežvērtības. Šīs direktīvas īstenošana nedrīkstēt būt par attaisnojumu tam, ka tiek pasliktināts stāvoklis, kāds tas jau ir katrā dalībvalstī.
- (7) Sistēmai, kas nodrošina aizsardzību pret kaitīgu optisko starojumu, būtu jāparedz, pārmērīgi neiedziļinoties detaļās, vienīgi sasniedzamie mērķi, ievērojamie principi un piemērojamās pamatvērtības, lai tādējādi ļautu dalībvalstīm vienādi piemērot minimālās prasības.
- (8) Pakļaušanu optiskajam starojumam var efektīvāk mazināt, preventīvus pasākumus integrējot darba vietu iekārtojumā un izvēloties darba aprīkojumu, procedūras un metodes tā, lai prioritāti piešķirtu risku samazināšanai to rašanās vietā. Noteikumi par darba aprīkojumu un metodēm tādējādi veicina attiecīgo darba ņēmēju aizsardzību. Saskaņā ar vispārīgajiem aizsardzības principiem, kas noteikti 6. panta 2. punktā Padomes Direktīvā 89/391/EEK (1989. gada 12. jūnijs) par pasākumiem, kas ieviešami, lai uzlabotu darba ņēmēju drošību un veselības aizsardzību darbā ⁽¹⁾, prioritāte ir kolektīviem aizsardzības pasākumiem, nevis individuāliem aizsardzības pasākumiem.
- (9) Lai uzlabotu darba ņēmēju drošību un veselības aizsardzību, darba devējiem būtu jāveic pielāgojumi, ņemot vērā tehnikas attīstību un zinātnes atziņas attiecībā uz riskiem, kas saistīti ar pakļaušanu optiskajam starojumam.
- (10) Ņemot vērā to, ka šī direktīva ir atsevišķā direktīva Direktīvas 89/391/EEK 16. panta 1. punkta nozīmē, minētā direktīva attiecas uz darba ņēmēju pakļaušanu optiskajam starojumam, neskarot stingrākus un/vai sīkāk izstrādātus noteikumus, kas paredzēti šajā direktīvā.
- (11) Šī direktīva ir praktisks pasākums iekšējā tirgus sociālā aspekta radīšanā.
- (12) Kompleksu pieeju, kas gan sekmē labākas reglamentēšanas principu, gan nodrošina augstu aizsardzības līmeni, var panākt, ja optiskā starojuma avotu un ar to saistītā aprīkojuma ražotāju izstrādājumi atbilst saskaņotiem standartiem, kuru mērķis ir aizsargāt lietotāju veselību un drošību pret riskiem, kurus rada šādi izstrādājumi; tādējādi darba devējiem nebūtu atkārtoti jāveic mērījumi vai aprēķini, ko jau ir veicis ražotājs, lai noteiktu šāda aprīkojuma atbilstību būtiskajām drošības prasībām, kā tās noteiktas attiecīgās Kopienas direktīvās, ar nosacījumu, ka ir veikta pienācīga un regulāra aprīkojuma apkope.
- (13) Šīs direktīvas īstenošanai vajadzīgos pasākumus būtu jāparedz saskaņā ar Padomes Lēmumu 1999/468/EK (1999. gada 28. jūnijs), ar ko nosaka Komisijai piešķirto ieviešanas pilnvaru īstenošanas kārtību ⁽²⁾.
- (14) Iedarbības robežvērtību ievērošanai būtu jānodrošina augsta līmeņa aizsardzība saistībā ar ietekmi uz veselību, ko var radīt optiskais starojums.
- (15) Komisijai būtu jāstāda praktiski ieteikumi, lai palīdzētu darba devējiem, jo īpaši MVU vadītājiem, labāk izprast tehniskos nosacījumus šajā direktīvā. Komisijai būtu jātiecas pabeigt šos praktiskos ieteikumus pēc iespējas ātrāk, lai dalībvalstis varētu pieņemt šīs direktīvas īstenošanai vajadzīgos pasākumus.
- (16) Saskaņā ar 34. punktu Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu ⁽³⁾ dalībvalstīm ir ieteikts gan savām vajadzībām, gan Kopienas interesēs izstrādāt savas tabulas, kas pēc iespējas precīzāk atspoguļotu atbilstību starp šo direktīvu un tās transponēšanas pasākumiem, un padarīt tās publiski pieejamas,

IR PIEŅĒMUŠI ŠO DIREKTĪVU.

I IEDAĻA

VISPĀRĪGI NOTEIKUMI

1. pants

Mērķis un darbības joma

- Šī direktīva, kas ir 19. atsevišķā direktīva Direktīvas 89/391/EEK 16. panta 1. punkta nozīmē, paredz minimālās prasības attiecībā uz darba ņēmēju aizsardzību pret tiem riskiem viņu veselībai un drošībai, ko rada vai varētu radīt mākslīgā optiskā starojuma iedarbība viņu darba laikā.
- Šī direktīva attiecas uz risku darba ņēmēju veselībai un drošībai, ko rada mākslīgā optiskā starojuma negatīvā ietekme uz acīm un uz ādu.

⁽¹⁾ OV L 183, 29.6.1989., 1. lpp. Direktīvā grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1882/2003 (OV L 284, 31.10.2003., 1. lpp.).

⁽²⁾ OV L 184, 17.7.1999., 23. lpp.

⁽³⁾ OV C 321, 31.12.2003., 1. lpp.

3. Direktīva 89/391/EEK pilnībā attiecas uz visu 1. punktā minēto jomu, neskarot stingrākus un/vai sīkāk izstrādātus šīs direktīvas noteikumus.

2. pants

Definīcijas

Šajā direktīvā piemēro šādas definīcijas.

a) optiskais starojums: jebkurš elektromagnētiskais starojums ar viļņa garumu diapazonā no 100 nm līdz 1 mm. Optiskā starojuma spektru iedala ultravioletajā starojumā, redzamajā starojumā un infrasarkanajā starojumā:

i) ultravioletais starojums: optiskais starojums ar viļņa garumu no 100 nm līdz 400 nm. Ultravioletais diapazons iedalās UVA (315-400 nm), UVB (280-315 nm) un UVC (100-280 nm);

ii) redzamais starojums: optiskais starojums ar viļņa garumu no 380 nm līdz 780 nm;

iii) infrasarkanais starojums: optiskais starojums ar viļņa garumu no 780 nm līdz 1 mm. Infrasarkanais diapazons iedalās IRA (780-1 400 nm), IRB (1 400 - 3 000 nm) un IRC (3 000 nm - 1 mm);

b) lāzers (gaismas pastiprinājums, stimulējot starojumu): jebkura ierīce, ar ko var radīt vai pastiprināt elektromagnētisko starojumu optiskā starojuma viļņa garuma diapazonā, galvenokārt izmantojot kontrolētu stimulētu izstarojumu;

c) lāzera starojums: optiskais starojums no lāzera;

d) nevienbīgs starojums: jebkurš optiskais starojums, kas nav lāzera starojums;

e) iedarbības robežvērtības: optiskā starojuma iedarbības ierobežojumi, kas tieši balstās uz izpētīto ietekmi uz veselību un bioloģiskiem apsvērumiem. Šo robežvērtību ievērošana nodrošinās to, ka darba ņēmēji, kas pakļauti mākslīga optiskā starojuma avotiem, ir aizsargāti pret jebkādu zināmo negatīvo ietekmi uz veselību;

f) izstarojums (E) vai enerģijas blīvums: starojuma avota jaudas incidents uz virsmas laukuma vienību, izteikts vatos uz kvadrātmetru ($W m^{-2}$);

g) starojuma avota starojums (H): izstarojuma laika integrālis, izteikts džoulos uz kvadrātmetru ($J m^{-2}$);

h) spožums (L): starojuma enerģijas plūsmas starojums telpiskā leņķa vienībā uz laukuma vienību, izteikts vatos uz kvadrātmetru uz steradiānu ($W m^{-2} sr^{-1}$);

i) līmenis: izstarojuma, starojuma avota iedarbības un spožuma kombinācija, kam ir pakļauts darba ņēmējs.

3. pants

Iedarbības robežvērtības

1. Iedarbības robežvērtības nevienbīgam starojumam, kas nav starojums no dabiskiem optiskā starojuma avotiem, ir noteiktas I pielikumā.

2. Iedarbības robežvērtības lāzera starojumam ir noteiktas II pielikumā.

II IEDAĻA

DARBA DEVĒJU PIENĀKUMI

4. pants

Iedarbības noteikšana un risku novērtēšana

1. Pildot pienākumus, kas noteikti Direktīvas 89/391/EEK 6. panta 3. punktā un 9. panta 1. punktā, darba devējs – ja darba ņēmēji ir pakļauti mākslīgiem optiskā starojuma avotiem – novērtē un, ja vajadzīgs, izmēra un/vai aprēķina tāda optiskā starojuma līmeni, kuram varētu būt pakļauti darba ņēmēji, lai tādējādi varētu noteikt un piemērot pasākumus, kas vajadzīgi, lai ierobežotu iedarbību līdz spēkā esošajām robežvērtībām. Metodoloģija, ko lieto novērtēšanā, mērījumos un/vai aprēķinos, attiecībā uz lāzera starojumu atbilst Starptautiskās Elektrotehniskās komisijas (SEK) standartiem un, attiecībā uz nevienbīgu starojumu, Starptautiskās Apgaismojuma komisijas (SAK) un Eiropas Standartizācijas komitejas (CEN) ieteikumiem. Iedarbības situācijās, uz ko neattiecas šie standarti un ieteikumi, un tikmēr, kamēr nav atbilstīgu ES standartu un ieteikumu, novērtēšanu, mērījumus un/vai aprēķinus veic, izmantojot valsts vai starptautiskas zinātniski pamatotas norādes, kas jau pastāv. Abās iedarbības situācijās novērtēšanā var ņemt vērā datus, ko sniedzis aprikojuma ražotājs, ja uz to attiecas atbilstošas Kopienas direktīvas.

2. Novērtēšanu, mērījumus un/vai aprēķinus, kas minēti 1. punktā, plāno un veic kompetentie dienesti vai personas piemērotos laika intervālos, īpaši ņemot vērā Direktīvas 89/391/EEK 7. un 11. panta noteikumus par vajadzīgajiem kompetentajiem dienestiem vai personām un darba ņēmēju līdzdalību. Datus, ko iegūst novērtēšanā – tostarp iedarbības līmeņa mērījumos un/vai aprēķinos, kā minēts 1. punktā – piemērotā formā saglabā, lai tos vēlāk būtu iespējams izmantot.

3. Saskaņā ar Direktīvas 89/391/EEK 6. panta 3. punktu darba devējs, novērtējot risku, pievērš īpašu uzmanību:

- a) iedarbības līmenim, viļņa garuma diapazonam un iedarbības ilgumam attiecībā uz optisko starojumu no mākslīgiem avotiem;
- b) iedarbības robežvērtībām, kas minētas šīs direktīvas 3. pantā;
- c) jebkurai ietekmei uz to darba ņēmēju veselību un drošību, kuri pieder īpaši apdraudētām riska grupām;
- d) jebkurai iespējamai ietekmei uz darba ņēmēju veselību un drošību, kuru rada optiskā starojuma mijiedarbība ar gaismjutīgām ķīmiskām vielām;
- e) jebkurai netiešai ietekmei, piemēram, īslaicīgam apžilbinājumam, eksplozijai vai liesmām;
- f) tam, vai ir rezerves aprīkojums, kas paredzēts tam, lai mazinātu mākslīgā optiskā starojuma iedarbības līmeni;
- g) cik vien tas iespējams, atbilstoši informācijai, kas iegūta medicīniskā uzraudzībā, tostarp publicētai informācijai;
- h) vairākiem mākslīgā optiskā apstarojuma iedarbības avotiem;
- i) klasifikācijai, ko piemēro lāzeram, saskaņā ar atbilstošu IEC standartu un jebkādai līdzīgai klasifikācijai saistībā ar jebkādu mākslīgu avotu, kas var radīt bojājumus, kuri būtu līdzīgi 3.B vai 4. klases lāzera radītiem bojājumiem;
- j) informācijai, ko snieguši optiskā starojuma avotu un ar tiem saistītā aprīkojuma ražotāji saskaņā ar atbilstošajām Kopienas direktīvām.

4. Darba devēja rīcībā ir riska novērtējums saskaņā ar Direktīvas 89/391/EEK 9. panta 1. punkta a) apakšpunktu, un darba devējs konstatē, kādi pasākumi ir jāveic saskaņā ar šīs direktīvas 5. un 6. pantu. Riska novērtējumu ieraksta piemērotā datu nesējā saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem un praksi; tas var ietvert darba devēja pamatojumu tam, ka ar optisko starojumu saistītu risku būtība un apjoms liecina, ka turpmāks detalizēts riska novērtējums nav vajadzīgs. Riska novērtējumu regulāri atjaunina, jo īpaši, ja ir bijušas ievērojamas pārmaiņas, kuru dēļ tas var būt novecojis, vai ja medicīniskās uzraudzības rezultāti liecina, ka atjaunināšana ir vajadzīga.

5. pants

Noteikumi risku novēršanai vai samazināšanai

1. Ņemot vērā tehnikas attīstību un to, vai ir pieejami pasākumi, lai kontrolētu risku vietā, kur tas rodas, mākslīgā optiskā starojuma iedarbības radītos riskus vai nu novērš, vai arī samazina līdz minimumam.

Mākslīgā optiskā starojuma iedarbības radīto risku samazināšanu veic, pamatojoties uz vispārējiem preventīvu darbību principiem, kas izklāstīti Direktīvā 89/391/EEK.

2. Ja riska novērtējums, kas saskaņā ar 4. panta 1. punktu veikts attiecībā uz darba ņēmējiem, kas pakļauti mākslīgu avotu optiskajam starojumam, parāda jebkādu iespēju, ka var tikt pārsniegtas iedarbības robežvērtības, darba devējs izstrādā un ievieš rīcības plānu, kas ietver tehniskus un/vai organizatoriskus pasākumus, lai novērstu pārsniegtas iedarbības robežvērtības, jo īpaši ņemot vērā:

- a) citas darba metodes, kas samazina optiskā starojuma radīto risku;
- b) izvēli par labu aprīkojumam, kas izstaro mazāk optiskā starojuma, ņemot vērā veicamo uzdevumu;
- c) tehniskus pasākumus, lai samazinātu optisko starojumu, vajadzības gadījumā, izmantojot bloķētājus, aizsegvairokus vai līdzīgas veselības aizsardzības ierīces;
- d) atbilstošas apkopes programmas darba aprīkojuma, darba vietu un darba staciju sistēmām;
- e) darba vietu un darba staciju plānojumu un izvietojumu;
- f) iedarbības ilguma un līmeņa ierobežošanu;
- g) individuālo aizsardzības līdzekļu pieejamību;
- h) iekārtu ražotāja norādījumus, ja uz aprīkojumu attiecas atbilstīgas Kopienas direktīvas.

3. Pamatojoties uz riska novērtējumu, kas veikts saskaņā ar 4. pantu, darba vietas, kurās darba ņēmēji var būt pakļauti tādām mākslīgo avotu optiskā starojuma iedarbības līmenim, kas pārsniedz iedarbības robežvērtības, norāda ar atbilstošām zīmēm saskaņā ar Padomes Direktīvu 92/58/EEK (1992. gada 24. jūnijs) par minimālajām prasībām drošības un/vai veselības aizsardzības zīmēm darba vietā (9. atsevišķā direktīva Direktīvas 89/391/EEK 16. panta 1. punkta nozīmē) ⁽¹⁾. Attiecīgas zonas norāda, un piekļuvi tām ierobežo, ja tas ir tehniski iespējams un ja ir risks, ka varētu tikt pārsniegtas iedarbības robežvērtības.

4. Darba ņēmējus nedrīkst pakļaut starojumam, kas pārsniedz iedarbības robežvērtības. Katrā ziņā, ja iedarbības robežvērtības ir pārsniegtas, kaut arī darba devējs ir veicis pasākumus, lai ievērotu šīs direktīvas prasības attiecībā uz mākslīgiem optiskā starojuma avotiem, darba devējs tūlīt rīkojas, lai samazinātu iedarbību tiktāl, ka tā būtu zemāka par iedarbības robežvērtību. Darba devējs nosaka iemeslus, kāpēc iedarbības robežvērtība ir pārsniegta, un attiecīgi pielāgo drošības un preventīvos pasākumus, lai novērstu tās atkārtotu pārsniegšanu.

5. Saskaņā ar Direktīvas 89/391/EEK 15. pantu darba devējs šajā pantā minētos pasākumus pielāgo to darba ņēmēju vajadzībām, kuri pieder īpaši apdraudētām riska grupām.

6. pants

Darba ņēmēju informēšana un apmācība

Neskarot Direktīvas 89/391/EEK 10. un 12. pantu, darba devējs nodrošina to, ka darba ņēmēji, kas darba vietā pakļauti mākslīgā optiskā starojuma radītiem riskiem, un/vai viņu pārstāvji saņem visu vajadzīgo informāciju un apmācību saistībā ar šīs direktīvas 4. pantā paredzētā riska novērtējuma rezultātiem, jo īpaši par šādiem jautājumiem:

- pasākumiem, kas veikti šīs direktīvas īstenošanai;
- iedarbības robežvērtībām un ar to saistītajiem iespējamajiem riskiem;
- saskaņā ar šīs direktīvas 4. pantu veiktās mākslīgā optiskā starojuma iedarbības līmeņa novērtēšanas, mērījumu un/vai aprēķinu rezultātiem, kā arī paskaidrojumiem par to nozīmi un iespējamiem riskiem;
- to, kā noteikt iedarbības negatīvo ietekmi uz veselību un kā par to ziņot;

- apstākļiem, kādos darba ņēmējiem ir tiesības uz medicīnisko uzraudzību;
- drošu darba praksi, lai pēc iespējas samazinātu iedarbības radītos riskus;
- pareizu piemērotu individuālo aizsardzības līdzekļu lietošanu.

7. pants

Konsultēšanās ar darba ņēmējiem un viņu līdzdalība

Jautājumos, uz ko attiecas šī direktīva, konsultēšanās ar darba ņēmējiem un/vai viņu pārstāvjiem un viņu līdzdalība notiek saskaņā ar Direktīvas 89/391/EEK 11. pantu.

III IEDAĻA

DAŽĀDI NOTEIKUMI

8. pants

Veselības uzraudzība

1. Lai novērstu un savlaicīgi konstatētu veselības pasliktināšanos, kā arī lai novērstu ilgtermiņa risku attiecība uz veselību vai hronisku slimību risku, ko rada optiskais starojums, dalībvalstis pieņem noteikumus, lai nodrošinātu darba ņēmējiem atbilstošu veselības uzraudzību saskaņā ar Direktīvas 89/391/EEK 14. pantu.

2. Dalībvalstis nodrošina, ka uzraudzību veic ārsts, arodveselības speciālists vai medicīnas iestāde, kas saskaņā ar valsts tiesību aktiem un praksi atbild par veselības uzraudzību.

3. Dalībvalstis paredz pasākumus, lai nodrošinātu to, ka katram darba ņēmējam, kam veic veselības uzraudzību saskaņā ar 1. punktu, ievieš individuālu veselības karti un to regulāri atjaunina. Veselības kartēs fiksē visus veiktās veselības uzraudzības rezultātus. Ievērojot attiecīgu konfidencialitāti, tās glabā piemērotā formā, lai vēlāk ar tām varētu jebkurā laikā iepazīties. Atbilstošu veselības karšu kopijas pēc lūguma iesniedz kompetentajai iestādei, ievērojot atbilstīgu konfidencialitāti. Darba devējs veic attiecīgus pasākumus, lai nodrošinātu, ka 4. pantā minētā riska novērtējuma rezultāti ir pieejami ārstam, arodveselības speciālistam vai medicīnas iestādei, kā to attiecīgā gadījumā noteikusi dalībvalsts, ja šie rezultāti attiecas uz veselības uzraudzību. Darba ņēmējs pēc attiecīga lūguma var iepazīties ar savas veselības kartes saturu.

⁽¹⁾ OV L 245, 26.8.1992., 23. lpp.

4. Jebkurā gadījumā, ja konstatē iedarbības robežvērtību pārsniegšanu, attiecīgajam(-iem) darba ņēmējam(-iem) saskaņā ar valsts tiesību aktiem un praksi ir pieejama veselības pārbaude. Šādu veselības pārbaudi veic arī tad, ja veselības uzraudzības gaitā darba ņēmējam konstatē nosakāmu slimību vai veselības pasliktināšanos, ko ārsts vai arodveselības aprūpes speciālists uzskata par sekām, kuras radījusi pakļaušana optiskajam starojumam darbavietā. Abos gadījumos, ja konstatē pārsniegtas robežvērtības vai veselības pasliktināšanos (tostarp slimības):

- a) ārsts vai cita atbilstoši kvalificēta persona informē darba ņēmēju par rezultātu, kas attiecas tieši uz viņu. Darba ņēmējam jo īpaši sniedz informāciju un ieteikumus par jebkādu veselības uzraudzību, kas viņam būtu jāveic pēc tam, kad viņš vairs nebūs pakļauts iedarbībai;
- b) darba devēju informē par visiem būtiskajiem veselības uzraudzības rezultātiem, ievērojot attiecīgu medicīnisku konfidencialitāti;
- c) darba devējs:

- pārskata riska novērtējumu, kas veikts saskaņā ar 4. pantu,
- pārskata pasākumus, kas saskaņā ar 5. pantu paredzēti, lai novērstu vai samazinātu riskus,
- ņem vērā arodveselības speciālista vai citas atbilstoši kvalificētas personas vai kompetentās iestādes ieteikumus, īstenojot jebkurus pasākumus, kas vajadzīgi, lai saskaņā ar 5. pantu novērstu vai samazinātu risku, un
- organizē turpmāku veselības uzraudzību un nodrošina veselības stāvokļa pārbaudi jebkuram citam darba ņēmējam, kas bijis pakļauts līdzīgai iedarbībai. Šādos gadījumos kompetents ārsts vai arodveselības speciālists vai kompetentā iestāde var ierosināt, lai iedarbībai pakļautajām personām veic veselības pārbaudi.

9. pants

Sankcijas

Dalībvalstis paredz atbilstošas sankcijas, ko piemēro, ja ir pārkāpti attiecīgas valsts tiesību akti, kas pieņemti saskaņā ar šo direktīvu. Sankcijām jābūt efektīvām, samērīgām un preventīvām.

10. pants

Tehniski grozījumi

1. Jebkādos grozījumus attiecībā uz pielikumos paredzētajām iedarbības robežvērtībām pieņem Eiropas Parlaments un Padome saskaņā ar Līguma 137. panta 2. punktā paredzēto procedūru.
2. Viennozīmīgi tehniskus pielikumu grozījumus sakarā ar:
 - a) direktīvu pieņemšanu tehniskās saskaņošanas un standartizācijas jomā attiecībā uz darba aprīkojumu un/vai darba vietu projektēšanu, būvniecību, ražošanu vai montāžu;
 - b) tehnikas progresu, pārmaiņām visatbilstošākajos saskaņotajos Eiropas standartos vai starptautiskajās specifikācijās un jaunām zinātnes atziņām par darba ņēmēju pakļaušanu optiskajam starojumam,

pieņem saskaņā ar 11. panta 2. punktā paredzēto procedūru.

11. pants

Komiteja

1. Komisijai palīdz Direktīvas 89/391/EEK 17. pantā minētā komiteja.
 2. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Lēmuma 1999/468/EK 5. un 7. pantu, ņemot vērā tā 8. pantu.
- Lēmuma 1999/468/EK 5. panta 6. punktā paredzētais termiņš ir trīs mēneši.
3. Komiteja pieņem savu reglamentu.

IV IEDAĻA

NOBEIGUMA NOTEIKUMI

12. pants

Ziņojumi

Ik pēc pieciem gadiem dalībvalstis sniedz Komisijai ziņojumu par šīs direktīvas praktisko īstenošanu, norādot sociālo partneru viedokļus.

Ik pēc pieciem gadiem Komisija informē Eiropas Parlamentu, Padomi, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju un Darba drošības un veselības aizsardzības padomdevēju komiteju par šo ziņojumu saturu, par šo ziņojumu novērtējumu, par attīstības novērtējumu attiecīgā jomā un par visām darbībām, kas varētu būt pamatotas, ņemot vērā jaunas zinātnes atziņas.

*13. pants***Praktiskie ieteikumi**

Lai sekmētu šīs direktīvas īstenošanu, Komisija sastāda praktiskus ieteikumus attiecībā uz 4. un 5. panta noteikumiem, kā arī I un II pielikumu.

*14. pants***Transponēšana**

1. Dalībvalstīs stājas spēkā normatīvie un administratīvie akti, kas vajadzīgi, lai līdz 2010. gada 27. aprīlī majam nodrošinātu atbilstību šai direktīvai. Dalībvalstis par to tūlīt informē Komisiju.

Kad dalībvalstis pieņem šos pasākumus, tajos ietver atsauci uz šo direktīvu vai arī šādu atsauci pievieno to oficiālajai publikācijai. Dalībvalstis nosaka paņēmienus, kā izdarīt šādas atsauces.

2. Dalībvalstis dara zināmus Komisijai to tiesību aktu noteikumus, ko tās pieņem vai jau ir pieņēmušas jomā, uz kuru attiecas šī direktīva.

*15. pants***Stāšanās spēkā**

Šī direktīva stājas spēkā dienā, kad to publicē *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

*16. pants***Adresāti**

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

Strasbūrā, 2006. gada 5. aprīlī

Eiropas Parlamenta vārdā

priekšsēdētājs

J. BORRELL FONTELLES

Padomes vārdā

priekšsēdētājs

H. WINKLER

I PIELIKUMS

Neviendabīgs optiskais starojums

Biofiziski pamatotas optiskā starojuma iedarbības vērtības var noteikt ar formulām, kas dotas turpmāk. Izmantojamās formulas ir atkarīgas no attiecīgā avota radītā starojuma diapazona, un rezultāti ir jāsalīdzina ar attiecīgām iedarbības robežvērtībām, kas norādītas 1.1. tabulā. Vienam optiskā starojuma avotam var atbilst vairāk nekā viena iedarbības vērtība un tai atbilstoša iedarbības robeža.

Numerācija no a) līdz o) atbilst attiecīgām rindām 1.1. tabulā.

$$a) \quad H_{\text{eff}} = \int_0^t \int_{\lambda=180 \text{ nm}}^{\lambda=400 \text{ nm}} E_{\lambda}(\lambda, t) \cdot S(\lambda) \cdot d\lambda \cdot dt \quad (H_{\text{eff}} \text{ atbilst tikai diapazonam no } 180 \text{ līdz } 400 \text{ nm})$$

$$b) \quad H_{\text{UVA}} = \int_0^t \int_{\lambda=315 \text{ nm}}^{\lambda=400 \text{ nm}} E_{\lambda}(\lambda, t) \cdot d\lambda \cdot dt \quad (H_{\text{UVA}} \text{ atbilst tikai diapazonam no } 315 \text{ līdz } 400 \text{ nm})$$

$$c), d) \quad L_B = \int_{\lambda=300 \text{ nm}}^{\lambda=700 \text{ nm}} L_{\lambda}(\lambda) \cdot B(\lambda) \cdot d\lambda \quad (L_B \text{ atbilst tikai diapazonam no } 300 \text{ līdz } 700 \text{ nm})$$

$$e), f) \quad E_B = \int_{\lambda=300 \text{ nm}}^{\lambda=700 \text{ nm}} E_{\lambda}(\lambda) \cdot B(\lambda) \cdot d\lambda \quad (E_B \text{ atbilst tikai diapazonam no } 300 \text{ līdz } 700 \text{ nm})$$

$$g) \text{ līdz l) } \quad L_R = \int_{\lambda_1}^{\lambda_2} L_{\lambda}(\lambda) \cdot R(\lambda) \cdot d\lambda \quad (\text{Sk. 1.1. tabulu attiecībā uz } \lambda_1 \text{ un } \lambda_2 \text{ piemērotajām vērtībām})$$

$$m), n) \quad E_{\text{IR}} = \int_{\lambda=780 \text{ nm}}^{\lambda=3000 \text{ nm}} E_{\lambda}(\lambda) \cdot d\lambda \quad (E_{\text{IR}} \text{ atbilst tikai diapazonam no } 780 \text{ līdz } 3000 \text{ nm})$$

$$o) \quad H_{\text{skin}} = \int_0^t \int_{\lambda=380 \text{ nm}}^{\lambda=3000 \text{ nm}} E_{\lambda}(\lambda, t) \cdot d\lambda \cdot dt \quad (H_{\text{skin}} \text{ atbilst tikai diapazonam no } 380 \text{ līdz } 3000 \text{ nm})$$

Šīs direktīvas mērķiem, iepriekš minētās formulas var aizstāt ar šādām izteiksmēm un diskrētām vērtībām, kas dotas šajās tabulās:

$$a) \quad E_{\text{eff}} = \sum_{\lambda=180 \text{ nm}}^{\lambda=400 \text{ nm}} E_{\lambda} \cdot S(\lambda) \cdot \Delta\lambda \quad \text{un } H_{\text{eff}} = E_{\text{eff}} \cdot \Delta t$$

$$b) \quad E_{\text{UVA}} = \sum_{\lambda=315 \text{ nm}}^{\lambda=400 \text{ nm}} E_{\lambda} \cdot \Delta\lambda \quad \text{un } H_{\text{UVA}} = E_{\text{UVA}} \cdot \Delta t$$

$$c), d) \quad L_B = \sum_{\lambda=300 \text{ nm}}^{\lambda=700 \text{ nm}} L_{\lambda} \cdot B(\lambda) \cdot \Delta\lambda$$

$$e), f) \quad E_B = \sum_{\lambda=300 \text{ nm}}^{\lambda=700 \text{ nm}} E_{\lambda} \cdot B(\lambda) \cdot \Delta\lambda$$

$$g) \text{ līdz l) } \quad L_R = \sum_{\lambda_1}^{\lambda_2} L_{\lambda} \cdot R(\lambda) \cdot \Delta\lambda \quad (\text{Sk. 1.1. tabulu attiecībā uz } \lambda_1 \text{ un } \lambda_2 \text{ piemērotajām vērtībām})$$

$$m), n) \quad E_{\text{IR}} = \sum_{\lambda=780 \text{ nm}}^{\lambda=3000 \text{ nm}} E_{\lambda} \cdot \Delta\lambda$$

$$o) \quad E_{\text{skin}} = \sum_{\lambda = 380 \text{ nm}}^{\lambda = 3000 \text{ nm}} E_{\lambda} \cdot \Delta\lambda \quad \text{un } H_{\text{skin}} = E_{\text{skin}} \cdot \Delta t$$

Piezīmes:

- $E_{\lambda}(\lambda, t)$, E_{λ} *spektra izstarojums vai spektra enerģijas blīvums*: starojuma avota jaudas izkliede uz virsmas laukuma vienību, izteikta vatos uz kvadrātmētru uz nanometru [$\text{W m}^{-2} \text{nm}^{-1}$]; $E_{\lambda}(\lambda, t)$ un E_{λ} vērtības iegūst mērījumos vai tās var norādīt aprīkojuma ražotājs;
- E_{eff} *faktiskais izstarojums (UV diapazons)*: aprēķinātais spektrāli svērtais izstarojums UV viļņa garuma diapazonā no 180 līdz 400 nm, izteikts vatos uz kvadrātmētru [W m^{-2}];
- H *starojuma avota iedarbība*: izstarojuma laika integrālis, izteikts džoulos uz kvadrātmētru [J m^{-2}];
- H_{eff} *faktiskā starojuma avota iedarbība*: ar $S(\lambda)$ spektrāli svērtā starojuma avota iedarbība, izteikta džoulos uz kvadrātmētru [J m^{-2}];
- E_{UVA} *kopējais izstarojums (UVA)*: aprēķinātais izstarojums UVA viļņa garuma diapazonā no 315 līdz 400 nm, izteikts vatos uz kvadrātmētru [W m^{-2}];
- H_{UVA} *starojuma avota iedarbība*: izstarojuma laika un viļņa garuma integrālis vai izstarojuma summa UVA viļņu garuma diapazonā no 315 līdz 400 nm, izteikts džoulos uz kvadrātmētru [J m^{-2}];
- $S(\lambda)$ *spektrālā svēršana*, kas ņem vērā, ka UV starojuma iedarbība uz acīm un ādu ir atkarīga no viļņa garuma, (1.2. tabula) [bez mērvienības];
- t , Δt *laiks, iedarbības ilgums*, izteikts sekundēs [s];
- λ *viļņa garums* nanometros [nm];
- $\Delta \lambda$ *joslas platums* mērījuma intervālu aprēķiniem, izteikts nanometros [nm];
- $L_{\lambda}(\lambda)$, L_{λ} *avota spektrālais spožums*, izteikts vatos uz kvadrātmētru uz steradiānu nanometrā [$\text{W m}^{-2} \text{sr}^{-1} \text{nm}^{-1}$];
- $R(\lambda)$ *spektrālā svēršana*, kas ņem vērā, ka redzamā un IR starojuma siltuma izraisītais redzes bojājums atkarīgs no viļņa garuma, (1.3. tabula) [bez mērvienības];
- L_R *faktiskais spožums (siltuma izraisīti bojājumi)*: aprēķinātais ar $R(\lambda)$ spektrāli svērtais spožums, izteikts vatos uz kvadrātmētru steradiānā [$\text{W m}^{-2} \text{sr}^{-1}$];
- $B(\lambda)$ *spektrālā svēršana*, kas ņem vērā, ka zilās gaismas starojuma izraisītais fotoķīmiskais redzes bojājums ir atkarīgs no viļņa garuma, (1.3. tabula) [bez mērvienības];
- L_B *faktiskais spožums (zilā gaisma)*: aprēķinātais ar $B(\lambda)$ spektrāli svērtais spožums, izteikts vatos uz kvadrātmētru steradiānā [$\text{W m}^{-2} \text{sr}^{-1}$];
- E_B *faktiskais izstarojums (zilā gaisma)*: aprēķinātais ar $B(\lambda)$ spektrāli svērtais izstarojums, izteikts vatos uz kvadrātmētru [W m^{-2}];
- E_{IR} *kopējais izstarojums (siltuma izraisīti bojājumi)*: aprēķinātais izstarojums infrasarkanā staru viļņa garuma diapazonā no 780 līdz 3 000 nm, izteikts vatos uz kvadrātmētru [W m^{-2}];
- E_{skin} *kopējais izstarojums (redzamais, IRA un IRB starojums)*: aprēķinātais izstarojums redzamo un infrasarkanā staru diapazonā no 380 līdz 3 000 nm, izteikts vatos uz kvadrātmētru [W m^{-2}];
- H_{skin} *starojuma avota iedarbība*: izstarojuma laika un viļņa garuma integrālis vai izstarojuma summa redzamā un infrasarkanā starojuma diapazonā no 380 līdz 3 000 nm, izteikta džoulos uz kvadrātmētru [J m^{-2}];
- α *leņķiskais pretnostatījums*: leņķis pret redzamo avotu no kāda telpas punkta, izteikts miliradiānos [mrad]. Redzamais avots ir reāls vai šķietams objekts, kas veido mazāko iespējamo tīklenes attēlu.

1.1. tabula:
Iedarbības robežvērtības nevienādīgam optiskajam starojumam

Indekss	Vilņa garums (nm)	Iedarbības robežvērtība	Vienības	Piezīmes	Ķermeņa daļa	Riski
a.	180-400 (UVA, UVB un UVC)	$H_{\text{eff}} = 30$ Dienas vērtība 8 stundām	[J m ⁻²]		acs radzene konjunktīva lēca āda	fotokeratīts konjunktivīts katarakta eritēma elastoze ādas vēzis
b.	315-400 (UVA)	$H_{\text{UVA}} = 10^4$ Dienas vērtība 8 stundām	[J m ⁻²]		acs lēca	katarakta
c.	300-700 (Zilā gaisma) sk. 1. piezīmi	$L_B = \frac{10^6}{t}$ pie $t \leq 10\,000$ s	L_B : [W m ⁻² sr ⁻¹] t: [sekundes]	pie $\alpha \geq 11$ mrad		
d.	300-700 (Zilā gaisma) sk. 1. piezīmi	$L_B = 100$ pie $t > 10\,000$ s	[W m ⁻² sr ⁻¹]		acs tīklene	fotoretinīts
e.	300-700 (Zilā gaisma) sk. 1. piezīmi	$E_B = \frac{100}{t}$ pie $t \leq 10\,000$ s	E_B : [W m ⁻²] t: [sekundes]	pie $\alpha < 11$ mrad sk. 2. piezīmi		
f.	300-700 (Zilā gaisma) sk. 1. piezīmi	$E_B = 0,01$ t > 10 000 s	[W m ⁻²]			

Indekss	Vilņa garums (nm)	Iedarbības robežvērtība	Vienības	Piezīmes	Ķermeņa daļa	Riski
g.	380-1 400 (Redzamais un IRA starojums)	$L_R = \frac{2,8 \cdot 10^7}{C_a}$ pie $t > 10$ s	[W m ⁻² sr ⁻¹]	$C_a = 1,7$ pie $\alpha \leq 1,7$ mrad $C_a = \alpha$ pie $1,7 \leq \alpha \leq 100$ mrad $C_a = 100$ pie $\alpha > 100$ mrad $\lambda_1 = 380; \lambda_2 = 1 400$	acs tīklene	tīklēnes apdegums
h.	380-1 400 (Redzamais un IRA starojums)	$L_R = \frac{5 \cdot 10^7}{C_a t^{0,25}}$ pie $10 \mu\text{s} \leq t \leq 10$ s	L_R : [W m ⁻² sr ⁻¹] t: [sekundes]			
i.	380-1 400 (Redzamais un IRA starojums)	$L_R = \frac{8,89 \cdot 10^8}{C_a}$ pie $t < 10 \mu\text{s}$	[W m ⁻² sr ⁻¹]			
j.	780-1 400 (IRA)	$L_R = \frac{6 \cdot 10^6}{C_a}$ pie $t > 10$ s	[W m ⁻² sr ⁻¹]	$C_a = 11$ pie $\alpha \leq 11$ mrad $C_a = \alpha$ pie $11 \leq \alpha \leq 100$ mrad $C_a = 100$ pie $\alpha > 100$ mrad	acs tīklene	tīklēnes apdegums
k.	780-1 400 (IRA)	$L_R = \frac{5 \cdot 10^7}{C_a t^{0,25}}$ pie $10 \mu\text{s} \leq t \leq 10$ s	L_R : [W m ⁻² sr ⁻¹] t: [sekundes]	mērījuma redzes leņķis 11 mrad $\lambda_1 = 780; \lambda_2 = 1 400$		
l.	780-1 400 (IRA)	$L_R = \frac{8,89 \cdot 10^8}{C_a}$ pie $t < 10 \mu\text{s}$	[W m ⁻² sr ⁻¹]			
m.	780-3 000 (IRA un IRB)	$E_{IR} = 18 000 t^{-0,75}$ pie $t \leq 1 000$ s	E: [W m ⁻²] t: [sekundes]		acs radzene lēca	radzenes apdegums katarakta
n.	780-3 000 (IRA un IRB)	$E_{IR} = 100$ pie $t > 1 000$ s	[W m ⁻²]			

Indekss	Vilņa garums (nm)	Iedarbības robežvērtība	Vienības	Piezīmes	Ķermeņa daļa	Riski
o.	380-3 000 (redzamais, IRA un IRB starojums)	$H_{skin} = 20\,000\ t^{0,25}$ pie $t < 10\ s$	H: $[J\ m^{-2}]$ t: [sekundes]		āda	Apdegums

1. piezīmi: Diapazons no 300 līdz 700 nm attiecas uz daļu no UVB, visu UVA un lielāko daļu no redzamā starojuma; tomēr ar to saistīto risku parasti dēvē par "zilās gaismas" risku. Faktiski zilā gaisma attiecas tikai uz diapazonu aptuveni no 400 līdz 490 nm.

2. piezīmi: Ļoti mazu avotu pastāvīgai fiksācijai, kuru leņķiskais pretnostatījums < 11 mrad, L_B var pārvērst E_B . Tas parasti attiecas tikai uz oftalmoloģijas instrumentiem vai uz stabilizētu aci anestēzijas laikā. Maksimālo "cieša skatiņa laiku" aprēķina šādi: $t_{max} = 100/E_B$ ar E_B izteiktu $W\ m^{-2}$. Ņemot vērā acs kustību parastu redzes uzdevumu laikā, tas nepārsniedz 100 s.

1.2. tabula:

S (λ) [bez mērvienības], 180 nm līdz 400 nm

λ nm	S (λ)	λ nm	S (λ)	λ nm	S (λ)	λ nm	S (λ)	λ nm	S (λ)
180	0,0120	228	0,1737	276	0,9434	324	0,000520	372	0,000086
181	0,0126	229	0,1819	277	0,9272	325	0,000500	373	0,000083
182	0,0132	230	0,1900	278	0,9112	326	0,000479	374	0,000080
183	0,0138	231	0,1995	279	0,8954	327	0,000459	375	0,000077
184	0,0144	232	0,2089	280	0,8800	328	0,000440	376	0,000074
185	0,0151	233	0,2188	281	0,8568	329	0,000425	377	0,000072
186	0,0158	234	0,2292	282	0,8342	330	0,000410	378	0,000069
187	0,0166	235	0,2400	283	0,8122	331	0,000396	379	0,000066
188	0,0173	236	0,2510	284	0,7908	332	0,000383	380	0,000064
189	0,0181	237	0,2624	285	0,7700	333	0,000370	381	0,000062
190	0,0190	238	0,2744	286	0,7420	334	0,000355	382	0,000059
191	0,0199	239	0,2869	287	0,7151	335	0,000340	383	0,000057
192	0,0208	240	0,3000	288	0,6891	336	0,000327	384	0,000055
193	0,0218	241	0,3111	289	0,6641	337	0,000315	385	0,000053
194	0,0228	242	0,3227	290	0,6400	338	0,000303	386	0,000051
195	0,0239	243	0,3347	291	0,6186	339	0,000291	387	0,000049
196	0,0250	244	0,3471	292	0,5980	340	0,000280	388	0,000047
197	0,0262	245	0,3600	293	0,5780	341	0,000271	389	0,000046
198	0,0274	246	0,3730	294	0,5587	342	0,000263	390	0,000044
199	0,0287	247	0,3865	295	0,5400	343	0,000255	391	0,000042
200	0,0300	248	0,4005	296	0,4984	344	0,000248	392	0,000041
201	0,0334	249	0,4150	297	0,4600	345	0,000240	393	0,000039
202	0,0371	250	0,4300	298	0,3989	346	0,000231	394	0,000037
203	0,0412	251	0,4465	299	0,3459	347	0,000223	395	0,000036
204	0,0459	252	0,4637	300	0,3000	348	0,000215	396	0,000035
205	0,0510	253	0,4815	301	0,2210	349	0,000207	397	0,000033
206	0,0551	254	0,5000	302	0,1629	350	0,000200	398	0,000032
207	0,0595	255	0,5200	303	0,1200	351	0,000191	399	0,000031
208	0,0643	256	0,5437	304	0,0849	352	0,000183	400	0,000030
209	0,0694	257	0,5685	305	0,0600	353	0,000175		
210	0,0750	258	0,5945	306	0,0454	354	0,000167		
211	0,0786	259	0,6216	307	0,0344	355	0,000160		
212	0,0824	260	0,6500	308	0,0260	356	0,000153		
213	0,0864	261	0,6792	309	0,0197	357	0,000147		
214	0,0906	262	0,7098	310	0,0150	358	0,000141		
215	0,0950	263	0,7417	311	0,0111	359	0,000136		
216	0,0995	264	0,7751	312	0,0081	360	0,000130		
217	0,1043	265	0,8100	313	0,0060	361	0,000126		
218	0,1093	266	0,8449	314	0,0042	362	0,000122		
219	0,1145	267	0,8812	315	0,0030	363	0,000118		
220	0,1200	268	0,9192	316	0,0024	364	0,000114		
221	0,1257	269	0,9587	317	0,0020	365	0,000110		
222	0,1316	270	1,0000	318	0,0016	366	0,000106		
223	0,1378	271	0,9919	319	0,0012	367	0,000103		
224	0,1444	272	0,9838	320	0,0010	368	0,000099		
225	0,1500	273	0,9758	321	0,000819	369	0,000096		
226	0,1583	274	0,9679	322	0,000670	370	0,000093		
227	0,1658	275	0,9600	323	0,000540	371	0,000090		

1.3. tabula:

B (λ), R (λ) [bez mērvienības], 380 nm līdz 1 400 nm

λ, nm	B (λ)	R (λ)
$300 \leq \lambda < 380$	0,01	—
380	0,01	0,1
385	0,013	0,13
390	0,025	0,25
395	0,05	0,5
400	0,1	1
405	0,2	2
410	0,4	4
415	0,8	8
420	0,9	9
425	0,95	9,5
430	0,98	9,8
435	1	10
440	1	10
445	0,97	9,7
450	0,94	9,4
455	0,9	9
460	0,8	8
465	0,7	7
470	0,62	6,2
475	0,55	5,5
480	0,45	4,5
485	0,32	3,2
490	0,22	2,2
495	0,16	1,6
500	0,1	1
$500 < \lambda \leq 600$	$10^{0,02 \cdot (450 - \lambda)}$	1
$600 < \lambda \leq 700$	0,001	1
$700 < \lambda \leq 1\ 050$	—	$10^{0,002 \cdot (700 - \lambda)}$
$1\ 050 < \lambda \leq 1\ 150$	—	0,2
$1\ 150 < \lambda \leq 1\ 200$	—	$0,2 \cdot 10^{0,02 \cdot (1\ 150 - \lambda)}$
$1\ 200 < \lambda \leq 1\ 400$	—	0,02

II PIELIKUMS

Lāzera optiskais starojums

Biofiziski pamatotas optiskā starojuma iedarbības vērtības var noteikt ar formulām, kas dotas turpmāk. Izmantojamās formulas ir atkarīgas no attiecīgā avota radītā starojuma viļņu garuma un ilguma, un rezultāti ir jāsalīdzina ar attiecīgajām iedarbības robežvērtībām, kas dotas 2.2. līdz 2.4. tabulā. Vienam lāzera optiskā starojuma avotam var atbilst vairāk nekā viena iedarbības vērtība un tai atbilstoša iedarbības robeža.

Koeficienti, kas ir izmantoti aprēķiniem 2.2. līdz 2.4. tabulā, ir doti 2.5. tabulā, un korekcijas atkārtotai iedarbībai ir uzskaitītas 2.6. tabulā.

$$E = \frac{dP}{dA} \text{ [W m}^{-2}\text{]}$$

$$H = \int_0^t E(t) \cdot dt \text{ [J m}^{-2}\text{]}$$

Piezīmes:

dP *jauda*, izteikta vatos [W];

dA *virsmas*, izteikta kvadrātmetros [m²];

E (t), E *izstarojums jeb enerģijas blīvums*: starojuma avota jaudas izkliede uz virsmas laukuma vienību, izteikta vatos uz kvadrātmētru [W m⁻²]. E(t) un E vērtības iegūst mērījumos vai tās var norādīt aprīkojuma ražotājs;

H *starojuma avota iedarbība*: izstarojuma laika integrālis, izteikts džoulos uz kvadrātmētru [J m⁻²];

t *laiks, iedarbības ilgums*, izteikts sekundēs [s];

λ *viļņa garums*, izteikts nanometros [nm];

γ *mērījuma konusa leņķis*, izteikts miliradiānos [mrad];

γ_m *mērījuma redzes leņķis*, izteikts miliradiānos [mrad];

α *avota leņķiskais pretnostatījums*, izteikts miliradiānos [mrad];

ierobežojošs atvērums: apļveida laukums, kurā aprēķina izstarojumu un starojuma avota iedarbību;

G *integrētais spožums*: spožuma integrālis konkrētā iedarbības laikā, izteikts kā starojuma avota enerģija uz izstarojošā laukuma vienību uz starojuma telpiskā leņķa vienību, izteikts džoulos uz kvadrātmētru steridiānā [J m⁻² sr⁻¹].

2.1. tabula:

Starojuma radīti riski

Viļņa garums [nm] λ	Starojuma diapazons	Orgāns, uz kuru iedarbojas	Risks	Iedarbības robežvērtību tabula
180 līdz 400	UV	acs	fotoķīmiski bojājumi un termiski bojājumi	2.2., 2.3.
180 līdz 400	UV	āda	eritēma	2.4.
400 līdz 700	redzamais	acs	tīklenes bojājums	2.2.
400 līdz 600	redzamais	acs	fotoķīmiski bojājumi	2.3.
400 līdz 700	redzamais	āda	termiski bojājumi	2.4.
700 līdz 1 400	IRA	acs	termiski bojājumi	2.2., 2.3.
700 līdz 1 400	IRA	āda	termiski bojājumi	2.4.
1 400 līdz 2 600	IRB	acs	termiski bojājumi	2.2.
2 600 līdz 10^6	IRC	acs	termiski bojājumi	2.2.
1 400 līdz 10^6	IRB, IRC	acs	termiski bojājumi	2.3.
1 400 līdz 10^6	IRB, IRC	āda	termiski bojājumi	2.4.

2.2. tabula:

Lāzera starojuma iedarbības robežvērtības – acis īss iedarbības laiks < 10 s

Viļņa garums ^a [nm]	Atvērums	Ilgums [s]			
		$10^{-13} - 10^{-11}$	$10^{-11} - 10^{-9}$	$10^{-7} - 1,8 \cdot 10^{-5}$	$1,8 \cdot 10^{-5} - 5 \cdot 10^{-5}$
UVC	180 - 280	$10^{-9} - 10^{-7}$	$10^{-7} - 1,8 \cdot 10^{-5}$	$1,8 \cdot 10^{-5} - 5 \cdot 10^{-5}$	$5 \cdot 10^{-5} - 10^{-3}$
	280 - 302	H = 30 [J m ⁻²]			
	303	H = 40 [J m ⁻²];	ja t < 2,6 · 10 ⁻⁹ tad H = 5,6 · 10 ³ t ^{0,25} [J m ⁻²] sk. piezīmi ^d		
	304	H = 60 [J m ⁻²];	ja t < 1,3 · 10 ⁻⁸ tad H = 5,6 · 10 ³ t ^{0,25} [J m ⁻²] sk. piezīmi ^d		
	305	H = 100 [J m ⁻²];	ja t < 1,0 · 10 ⁻⁷ tad H = 5,6 · 10 ³ t ^{0,25} [J m ⁻²] sk. piezīmi ^d		
	306	H = 160 [J m ⁻²];	ja t < 6,7 · 10 ⁻⁷ tad H = 5,6 · 10 ³ t ^{0,25} [J m ⁻²] sk. piezīmi ^d		
	307	H = 250 [J m ⁻²];	ja t < 4,0 · 10 ⁻⁶ tad H = 5,6 · 10 ³ t ^{0,25} [J m ⁻²] sk. piezīmi ^d		
UVB	308	E = 3 · 10 ¹⁰ · [W m ⁻²]	ja t < 2,6 · 10 ⁻⁵ tad H = 5,6 · 10 ³ t ^{0,25} [J m ⁻²] sk. piezīmi ^d		
	309	sk. piezīmi ^c	ja t < 1,6 · 10 ⁻⁴ tad H = 5,6 · 10 ³ t ^{0,25} [J m ⁻²] sk. piezīmi ^d		
	310		ja t < 1,0 · 10 ⁻³ tad H = 5,6 · 10 ³ t ^{0,25} [J m ⁻²] sk. piezīmi ^d		
	311		ja t < 6,7 · 10 ⁻³ tad H = 5,6 · 10 ³ t ^{0,25} [J m ⁻²] sk. piezīmi ^d		
	312		ja t < 4,0 · 10 ⁻² tad H = 5,6 · 10 ³ t ^{0,25} [J m ⁻²] sk. piezīmi ^d		
	313		ja t < 2,6 · 10 ⁻¹ tad H = 5,6 · 10 ³ t ^{0,25} [J m ⁻²] sk. piezīmi ^d		
	314		ja t < 1,6 · 10 ⁰ tad H = 5,6 · 10 ³ t ^{0,25} [J m ⁻²] sk. piezīmi ^d		
UVA	315 - 400		H = 5,6 · 10 ³ t ^{0,25} [J m ⁻²]		
	400 - 700	H = 1,5 · 10 ⁻⁴ C _E [J m ⁻²]	H = 5 · 10 ³ C _E [J m ⁻²]	H = 18 · t ^{0,75} C _E [J m ⁻²]	H = 18 · t ^{0,75} C _E [J m ⁻²]
	700 - 1 050	H = 1,5 · 10 ⁻⁴ C _A C _E [J m ⁻²]	H = 2,7 · 10 ⁴ t ^{0,75} C _A C _E [J m ⁻²]	H = 5 · 10 ³ C _C C _E [J m ⁻²]	H = 18 · t ^{0,75} C _A C _E [J m ⁻²]
IRB un IRC	1 050 - 1 400	H = 1,5 · 10 ⁻³ C _C C _E [J m ⁻²]	H = 2,7 · 10 ³ t ^{0,75} C _C C _E [J m ⁻²]	H = 5 · 10 ² C _A C _E [J m ⁻²]	H = 90 · t ^{0,75} C _C C _E [J m ⁻²]
	1 400 - 1 500	E = 10 ¹² [W m ⁻²] Sk. piezīmi ^c	E = 10 ¹² [W m ⁻²] Sk. piezīmi ^c	H = 10 ³ [J m ⁻²]	H = 5,6 · 10 ³ · t ^{0,25} [J m ⁻²]
	1 500 - 1 800	E = 10 ¹³ [W m ⁻²] Sk. piezīmi ^c	E = 10 ¹³ [W m ⁻²] Sk. piezīmi ^c	H = 10 ⁴ [J m ⁻²]	
	1 800 - 2 600	E = 10 ¹² [W m ⁻²] Sk. piezīmi ^c	E = 10 ¹² [W m ⁻²] Sk. piezīmi ^c	H = 10 ³ [J m ⁻²]	H = 5,6 · 10 ³ · t ^{0,25} [J m ⁻²]
	2 600 - 10 ⁶	E = 10 ¹¹ [W m ⁻²] Sk. piezīmi ^c	E = 10 ¹¹ [W m ⁻²] Sk. piezīmi ^c	H = 100 [J m ⁻²]	H = 5,6 · 10 ³ · t ^{0,25} [J m ⁻²]

^a Ja uz viļņa garumu attiecas divas robežvērtības, izmanto to, kas uzliek lielākus ierobežojumus^b Ja 1 400 ≤ λ < 10⁶ nm: atveres diametrs = 1 mm pie t ≤ 0,3 s un 1,5 t^{0,375} mm pie 0,3 s < t < 10 s; ja 10⁵ ≤ λ < 10⁶ nm: atveruma diametrs = 11 mm.^c Tā kā nav datu par rādīem impulsa ilgumiem, ICNIRP iesaka izmantot 1 ns izstarojuma robežvērtības^d Tabulā noteiktas vērtības atsevišķiem lāzera impulsiem; ja ir vairāki lāzera impulsi, tad lāzera jāsaskaita to lāzera impulsa ilgums, kas atbilst intervālam T_{min} uzskaitīti 2.6. tabulā, un iegūto laika vērtību ieraksta kā t šādā formulā: 5,6 · 10³ · t^{0,25}.

2.3. tabula:

Lāzera starojuma iedarbības robežvērtības – acis Ilgs iedarbības laiks ≥ 10 s

Vilņa garums ^a [nm]		Ilgums [s]	Atvērtums
UVC	180 - 280 280 - 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314		
UVB			
UVA	315 - 400		
Redzamais 400 - 700	400 - 600 Fotoķīmiskais ^b tūklēnes bojājums	$H = 100 C_B \text{ [J m}^{-2}\text{]}$ $\gamma = 11 \text{ mrad}^d$	$E = 1 C_B \text{ [W m}^{-2}\text{]}$; $\gamma = 1,1 \text{ [}^{0,5} \text{ mrad}^d$
	400 - 700 Termiskais ^b tūklēnes bojājums	ja $\alpha < 1,5 \text{ mrad}$ ja $\alpha > 1,5 \text{ mrad}$ un $t \leq T_2$ ja $\alpha > 1,5 \text{ mrad}$ un $t > T_2$	tad $E = 10 \text{ [W m}^{-2}\text{]}$ tad $H = 18 C_E t^{0,75} \text{ [J m}^{-2}\text{]}$ tad $E = 18 C_E T_2^{-0,25} \text{ [W m}^{-2}\text{]}$
IRA	700 - 1 400	ja $\alpha < 1,5 \text{ mrad}$ ja $\alpha > 1,5 \text{ mrad}$ un $t \leq T_2$ ja $\alpha > 1,5 \text{ mrad}$ un $t > T_2$	tad $E = 10 C_A C_C \text{ [W m}^{-2}\text{]}$ tad $H = 18 C_A C_C C_E t^{0,75} \text{ [J m}^{-2}\text{]}$ tad $E = 18 C_A C_C C_E T_2^{-0,25} \text{ [W m}^{-2}\text{]}$ nepārsniegt $1\,000 \text{ W m}^{-2}$
IRB un IRC	1 400 - 10^6		$E = 1\,000 \text{ [W m}^{-2}\text{]}$

^a Ja uz lāzera vilņa garumu vai citu nosacījumu attiecas divas robežvērtības, izmanto to, kura uzliek stingrākus ierobežojumus.^b Maziem avotiem, kuri pretstatīti ar leņķi 1,5 mrad vai mazāki, redzamās dubultās robežas E no 400 nm līdz 600 nm samazina siltuma robežas pie $10s < t < T_1$ un T_1 sk. 2.5. tabulu. Tiklēnes fotoķīmiskā riska robežu var izteikt arī kā laika integrēto spožumu $G = 10^6 C_B \text{ [W m}^{-2} \text{sr}^{-1}\text{]}$ pie $t > 10\,000$ s un $L = 100 C_B \text{ [W m}^{-2} \text{sr}^{-1}\text{]}$ pie $t > 10\,000$ s. G un L mērījumiem jāizmanto γ_m kā vidējais redzes leņķis. Oficiālā robeža starp redzamo un infrasarkanā starojumu ir 780 nm, un to ir noteikusi CIE. Kolonna ar vilņa garuma joslu nosaukumiem ir domāta vienīgi, lai sniegtu lietootājam labāku pārskatu. Apzīmējumu G izmanto CEN; apzīmējumu L_1 izmanto CIE; apzīmējumu L_p izmanto IEC un CENELEC.^c Vilņa garumam 1 400 - 10^6 nm: atvēruma diametrs = 3,5 mm; vilņa garumam $10^5 - 10^6$ nm: atvēruma diametrs = 11 mm.^d Iedarbības vērtības izmērīšanai y apsvērumu nosaka šādi: ja α avota leņķiskais pretstatījums $> \gamma$ ierobežojoss konusa leņķis, norādīts iekavās atbilstošajā ailē, tad mērījuma redzes leņķis γ_m ir y noteiktā vērtība. Ja izmanto lielāku mērījuma redzes leņķi, tad risks būtu novērtēts par augstu.Ja $\alpha < \gamma$, tad mērījuma leņķim γ_m ir jābūt pietiekami lielam, lai pilnībā iekļautu avotu, bet citādi tam nav ierobežojumu, un tas var būt lielāks par y.

2.4. tabula:

Lāzera starojuma iedarbības robežvērtības – āda

Viļņa garums ^a [nm]	Atvēruma 3, 5mm	Ilgums [s]				
		$< 10^{-9}$	$10^{-9} - 10^{-7}$	$10^{-7} - 10^{-3}$	$10^{-3} - 10^1$	$10^1 - 10^4$
UV A + B + C	3, 5mm	$E = 3 \cdot 10^{10} \text{ [W m}^{-2}\text{]}$	Tādas pašas iedarbības robežvērtības kā acīm			
Redzamais un IR A	3, 5mm	$E = 2 \cdot 10^{11} \text{ [W m}^{-2}\text{]}$	$H = 200 C_A \text{ [J m}^{-2}\text{]}$	$H = 1,1 \cdot 10^4 C_A t^{0,25} \text{ [J m}^{-2}\text{]}$	$E = 2 \cdot 10^3 C_A \text{ [W m}^{-2}\text{]}$	
		$E = 2 \cdot 10^{11} C_A \text{ [W m}^{-2}\text{]}$				
IR B un IR C	3, 5mm	$E = 10^{12} \text{ [W m}^{-2}\text{]}$	Tādas pašas iedarbības robežvērtības kā acīm			
		$E = 10^{13} \text{ [W m}^{-2}\text{]}$				
		$E = 10^{12} \text{ [W m}^{-2}\text{]}$				
		$E = 10^{11} \text{ [W m}^{-2}\text{]}$				

^a Ja uz lāzera starojuma viļņa garumu vai citu nosacījumu attiecas divas robežvērtības, izmanto to, kura paredz stingrākus ierobežojumus.

2.5. tabula:

Izmantotie korekcijas faktori un citi aprēķinu parametri

Parametrs, kā uzskaitīts ICNIRP	Derīgais spektra diapazons (nm)	Vērtība
C_A	$\lambda < 700$	$C_A = 1,0$
	700 – 1 050	$C_A = 10^{0,002(\lambda - 700)}$
	1 050 – 1 400	$C_A = 5,0$
C_B	400 – 450	$C_B = 1,0$
	450 – 700	$C_B = 10^{0,02(\lambda - 450)}$
C_C	700 – 1 150	$C_C = 1,0$
	1 150 – 1 200	$C_C = 10^{0,018(\lambda - 1 150)}$
	1 200 – 1 400	$C_C = 8,0$
T_1	$\lambda < 450$	$T_1 = 10 \text{ s}$
	450 – 500	$T_1 = 10 \cdot [10^{0,02(\lambda - 450)}] \text{ s}$
	$\lambda > 500$	$T_1 = 100 \text{ s}$
Parametrs, kā uzskaitīts ICNIRP	Derīgs bioloģiskai iedarbībai	Vērtība
α_{\min}	jebkāda termiska iedarbība	$\alpha_{\min} = 1,5 \text{ mrad}$
Parametrs, kā uzskaitīts ICNIRP	Derīgais leņķa diapazons (mrad)	Vērtība
C_E	$\alpha < \alpha_{\min}$	$C_E = 1,0$
	$\alpha_{\min} < \alpha < 100$	$C_E = \alpha / \alpha_{\min}$
	$\alpha > 100$	$C_E = \alpha^2 / (\alpha_{\min} \cdot \alpha_{\max}) \text{ mrad ar } \alpha_{\max} = 100 \text{ mrad}$
T_2	$\alpha < 1,5$	$T_2 = 10 \text{ s}$
	$1,5 < \alpha < 100$	$T_2 = 10 \cdot [10^{(\alpha - 1,5) / 98,5}] \text{ s}$
	$\alpha > 100$	$T_2 = 100 \text{ s}$

Parametrs, kā uzskaitīts ICNIRP	Derīgais iedarbības laika diapazons (s)	Vērtība
γ	$t \leq 100$	$\gamma = 11$ [mrad]
	$100 < t < 10^4$	$\gamma = 1,1 t^{0,5}$ [mrad]
	$t > 10^4$	$\gamma = 110$ [mrad]

2.6. tabula:

Korekcija atkārtotai iedarbībai

Katrai atkārtotas iedarbības reizei, ko rada atkārtoti pulsējoša vai skenējoša lāzera sistēmas, piemēro trīs šādus vispārējus principus:

1. Kāda atsevišķa impulsa radītā iedarbība impulsu virknē nedrīkst pārsniegt iedarbības robežvērtību atsevišķam konkrēta ilguma impulsam.
2. Iedarbība no jebkādas impulsa grupas (vai impulsu apakšgrupas impulsu virknē), kas rodas t laikā, nepārsniedz iedarbības robežvērtību t laikam.
3. Iedarbība no jebkāda atsevišķa impulsa impulsu grupā nepārsniedz atsevišķa impulsa iedarbības robežvērtību, kas reizināta ar kumulatīvu termiskas korekcijas faktoru $C_p = N^{-0,25}$, kur N ir impulsu skaits. Šo principu piemēro tikai iedarbības robežām, lai aizsargātu no termiska savainojuma, turklāt visus impulsus, kas rodas laikā, mazākā par T_{min} , uzskata par vienu impulsu.

Parametrs	Derīgais spektra diapazons (nm)	Vērtība
T_{min}	$315 < \lambda \leq 400$	$T_{min} = 10^{-9}$ s (= 1 ns)
	$400 < \lambda \leq 1\ 050$	$T_{min} = 18 \cdot 10^{-6}$ s (= 18 μ s)
	$1\ 050 < \lambda \leq 1\ 400$	$T_{min} = 50 \cdot 10^{-6}$ s (= 50 μ s)
	$1\ 400 < \lambda \leq 1\ 500$	$T_{min} = 10^{-3}$ s (= 1 ms)
	$1\ 500 < \lambda \leq 1\ 800$	$T_{min} = 10$ s
	$1\ 800 < \lambda \leq 2\ 600$	$T_{min} = 10^{-3}$ s (= 1 ms)
	$2\ 600 < \lambda \leq 10^6$	$T_{min} = 10^{-7}$ s (= 100 ns)

PADOMES DEKLARĀCIJA**Padomes deklarācija par vārda “penalties” (“sodi”) lietošanu Eiropas Kopienas juridisku instrumentu angļu valodas versijā.**

Pēc Padomes atzinuma, ja Eiropas Kopienas juridisku instrumentu angļu valodas versijā ir lietots vārds “penalties” (“sodi”), šis vārds ir lietots neitrālā nozīmē un neattiecas konkrēti uz krimināltiesiskām sankcijām, bet var arī ietvert administratīvas un finansiālas sankcijas, kā arī cita tipa sankcijas. Ja dalībvalstīm ir pienākums saskaņā ar Kopienas tiesību aktu ieviest “sodus”, tās saskaņā ar Tiesas judikatūru var izvēlēties atbilstīga tipa sankciju.

Kopienas valodu datubāzē pieejami šādi vārda “penalties” tulkojumi citās valodās:

čehu valodā “sankce”, spāņu valodā “sanciones”, dāņu valodā “sanktioner”, vācu valodā “Sanktionen”, igauņu valodā “sankstiooni”, franču valodā “sanctions”, grieķu valodā “κυρώσεις”, ungāru valodā “jogkövetkezmények”, itāļu valodā “sanzioni”, latviešu valodā “sankcijas”, lietuviešu valodā “sankcijos”, maltiešu valodā “penali”, holandiešu valodā “sancties”, poļu valodā “sankcje”, portugāļu valodā “sanções”, slovēņu valodā “kazni”, slovaku valodā “sankcie”, somu valodā “seuraamukset” un zviedru valodā “sanktioner”.

Ja pārskatītajās juridisku instrumentu angļu valodas versijās agrāk lietotais vārds “sanctions” ir aizstāts ar vārdu “penalties”, tā nav būtiska atšķirība.

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA 2006/31/EK**(2006. gada 5. aprīlis),****ar kuru attiecībā uz dažiem termiņiem groza Direktīvu 2004/39/EK, kas attiecas uz finanšu instrumentu tirgiem****(Dokuments attiecas uz EEZ)**

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu, un jo īpaši tā 47. panta 2. punktu,

ņemot vērā Komisijas priekšlikumu,

apspriedušies ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju,

ņemot vērā Eiropas Centrālās bankas atzinumu ⁽¹⁾,saskaņā ar Līguma 251. pantā noteikto procedūru ⁽²⁾,

tā kā:

(1) Ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2004/39/EK (2004. gada 21. aprīlis), kas attiecas uz finanšu instrumentu tirgiem ⁽³⁾, ir ieviests visaptverošs regulatīvs režīms, lai nodrošinātu augstu kvalitāti ieguldītāju darījumu veikšanā.

(2) Direktīvā 2004/39/EK ir paredzēts, ka dalībvalstīm jāpieņem normatīvie un administratīvie akti, kas vajadzīgi, lai izpildītu minētās direktīvas prasības līdz 2006. gada 30. aprīlim. Lai nodrošinātu vienādu piemērošanu dalībvalstīs, liels skaits sarežģītu noteikumu minētajā direktīvā jāpapildina ar īstenošanas pasākumiem, kuri Komisijai jāpieņem laikposmā, kas paredzēts direktīvas transponēšanai dalībvalstu tiesību aktos. Tā kā dalībvalstis nevar pilnībā sagatavot un pabeigt savus tiesību aktus, kamēr nav skaidrs īstenošanas pasākumu saturs, tām var būt grūtības ievērot pašreiz noteikto transponēšanas termiņu.

(3) Lai izpildītu Direktīvas 2004/39/EK un attiecīgo valstu īstenošanas tiesību aktu prasības, ieguldījumu sabiedrībām un citām regulētām struktūrām var būt vajadzība ieviest jaunas informācijas tehnoloģijas sistēmas, jaunas organizatoriskās struktūras, pārskatu sagatavošanas un lietvedības procedūras vai būtiski pārveidot esošās sistēmas un praksi. Tas ir iespējams vienīgi tad, kad ir noteikts saturs īstenošanas pasākumiem, kas jāpieņem Komisijai, un valstu tiesību aktiem, ar ko transponē minēto direktīvu.

(4) Lai Direktīvas 2004/39/EK iedarbība būtu pilnīga, ir arī nepieciešams, lai minētā direktīva un tās īstenošanas pasākumi vienlaikus tiktu transponēti valstu tiesību aktos vai būtu tieši piemērojami dalībvalstīs.

(5) Tādēļ ir lietderīgi pagarināt termiņu, kas dalībvalstīm noteikts Direktīvas 2004/39/EK transponēšanai savos tiesību aktos. Tāpat ieguldījumu sabiedrībām un kredītiestādēm noteiktais termiņš, kurā jāizpilda jaunās prasības, būtu jāatliek, lai tas beigtos pēc tam, kad dalībvalstis būs pabeigušas transponēšanu savos tiesību aktos.

(6) Ņemot vērā mijiedarbību starp dažādajiem Direktīvas 2004/39/EK noteikumiem, ir lietderīgi, ka ikviens termiņu pagarinājums attiecas uz visiem minētās direktīvas noteikumiem. Ikvienam transponēšanas un piemērošanas termiņu pagarinājumam vajadzētu būt samērīgam ar dalībvalstu un regulēto struktūru vajadzībām, un tas nedrīkst šīs vajadzības pārsniegt. Lai izvairītos no fragmentācijas, kas varētu traucēt vērtspapīru iekšējā tirgus darbību, Direktīvas 2004/39/EK noteikumi dalībvalstīs būtu jāsamēro vienlaikus.

(7) Eiropas Parlaments savā 2002. gada 5. februāra Rezolūcijā par finanšu pakalpojumus reglamentējošo tiesību aktu ieviešanu ⁽⁴⁾ pieprasīja, lai Eiropas Parlamentam un Padomei būtu vienlīdzīgas iespējas uzraudzīt to, kā Komisija īsteno savas izpildpilnvaras, lai tādējādi atspoguļotu Līguma 251. pantā paredzētās Eiropas Parlamenta likumdošanas pilnvaras. Svinīgajā paziņojumā, ko Komisijas priekšsēdētājs tajā pašā dienā sniedza Eiropas Parlamentā, Komisija atbalstīja šo prasību. 2002. gada 11. decembrī Komisija ierosināja grozījumus Padomes Lēmumā 1999/468/EK (1999. gada 28. jūnijs), ar ko nosaka Komisijai piešķirto ieviešanas pilnvaru īstenošanas kārtību ⁽⁵⁾, un pēc tam 2004. gada 22. aprīlī iesniedza grozītu priekšlikumu. Eiropas Parlaments neuzskata, ka šis priekšlikums nodrošina tā likumdošanas prerogatīvas. Eiropas Parlaments uzskata, ka Eiropas Parlamentam un Padomei vajadzētu būt iespējai noteiktā termiņā izvērtēt Komisijai piešķirtās īstenošanas pilnva-

⁽¹⁾ OV C 323, 20.12.2005., 31. lpp.

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta 2005. gada 13. decembra Atzinums (Oficiālajā Vēstnesī vēl nav publicēts) un Padomes 2006. gada 10. marta Lēmums.

⁽³⁾ OV L 145, 30.4.2004., 1. lpp.

⁽⁴⁾ OV C 284 E, 21.11.2002., 115. lpp.

⁽⁵⁾ OV L 184, 17.7.1999., 23. lpp.

ras. Tādēļ ir lietderīgi ierobežot termiņu, kurā Komisija var pieņemt īstenošanas pasākumus.

- (8) Pēc grozījumu un īstenošanas pasākumu projekta pirmās nosūtīšanas Eiropas Parlamentam vajadzētu būt trīs mēnešiem to izskatīšanai un atzinuma sniegšanai. Tomēr steidzamos un attiecīgi pamatotos gadījumos vajadzētu būt iespējai šo termiņu saīsināt. Ja minētajā termiņā Eiropas Parlaments pieņem rezolūciju, Komisijai būtu jāpārskata grozījumu vai pasākumu projekts.
- (9) Sakarā ar to ir vajadzīgi turpmāki grozījumi, lai atliktu Padomes Direktīvas 93/22/EEK (1993. gada 10. maijs) par ieguldījumu pakalpojumiem vērtspapīru jomā⁽¹⁾ atcelšanas termiņus un Direktīvā 2004/39/EK paredzēto pārejas noteikumu termiņus un lai paildzinātu grafiku Komisijas ziņojumu sniegšanas pienākumiem.
- (10) Ņemot vērā termiņa pagarinājumu dalībvalstu pienākumu transponēt Direktīvu 2004/39/EK savos tiesību aktos un ieguldījumu sabiedrībām un kredītiestādēm noteikto termiņu jauno prasību izpildei, Direktīvas 2004/39/EK noteikumi netiks piemēroti līdz 2007. gada 1. novembrim; tādēļ ir lietderīgi Direktīvu 93/22/EEK atcelt no 2007. gada 1. novembra.

(11) Tādēļ būtu attiecīgi jāgroza Direktīva 2004/39/EK,

IR PIEŅĒMUŠI ŠO DIREKTĪVU.

1. pants

Ar šo Direktīvu 2004/39/EK groza šādi:

1. Direktīvas 69. apsvērumu aizstāj ar šādu apsvērumu:

“(69) Pēc grozījumu un īstenošanas pasākumu projekta pirmās nosūtīšanas Eiropas Parlamentam vajadzētu būt trīs mēnešiem to izskatīšanai un atzinuma sniegšanai. Tomēr steidzamos un attiecīgi pamatotos gadījumos vajadzētu būt iespējai šo termiņu saīsināt. Ja minētajā termiņā Eiropas Parlaments pieņem rezolūciju, Komisijai būtu jāpārskata grozījumu vai pasākumu projekts.”

2. Direktīvas 64. pantu groza šādi:

a) pievieno šādu punktu:

2.a “Neviens no pieņemtajiem īstenošanas pasākumiem nedrīkst grozīt šīs direktīvas pamatnoteikumus.”;

b) 3. punktu aizstāj ar šādu punktu:

“3. Neskarot jau pieņemtos īstenošanas pasākumus, ne vēlāk kā 2008. gada 1. aprīlī pārtrauc piemērot tos direktīvas noteikumus, kas paredz pieņemt tehniskos noteikumus, grozījumus un lēmumus saskaņā ar 2. punktu. Pēc Komisijas priekšlikuma Eiropas Parlaments un Padome saskaņā ar Līguma 251. pantā noteikto procedūru var atjaunot attiecīgos noteikumus, un tālāk minētās iestādes tos pārskata līdz iepriekšminētajam datumam.”

3. Direktīvas 65. pantu aizstāj ar šādu pantu:

“65.pants

Ziņojumi un pārskatīšana

1. Līdz 2007. gada 31. oktobrim Komisija, pamatojoties uz publisku apspriešanu un ņemot vērā apspriedes ar kompetentām iestādēm, ziņo Eiropas Parlamentam un Padomei par iespējām paplašināt darbības jomu šīs direktīvas noteikumiem par pārskatāmības saistībām pirms un pēc tirdzniecības, tos attiecinot uz darījumiem ar finanšu instrumentu kategorijām, kas nav akcijas.

2. Līdz 2008. gada 31. oktobrim Komisija iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojumu par 27. panta piemērošanu.

3. Līdz 2008. gada 30. aprīlim Komisija, pamatojoties uz publisku apspriešanu un ņemot vērā apspriedes ar kompetentām iestādēm, ziņo Eiropas Parlamentam un Komisijai:

a) par to, vai ir lietderīgi saglabāt 2. panta 1. punkta k) apakšpunktā paredzēto atbrīvojumu attiecībā uz uzņēmumiem, kuru pamatdarbība ir darījumu veikšana savā vārdā ar atvasinātiem preču instrumentiem;

b) par samērīgu prasību saturu un veidu attiecībā uz atļauju piešķiršanu tādiem uzņēmumiem kā ieguldījumu sabiedrības šīs direktīvas nozīmē un šādu uzņēmumu uzraudzību;

⁽¹⁾ OV L 141, 11.6.1993., 27. lpp. Direktīvā jaunākie grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2002/87/EK (OV L 35, 11.2.2003., 1. lpp.).

c) par to, vai ir lietderīgi noteikumi par saistīto aģentu izraudzīšanu ieguldījumu pakalpojumu un/vai darbību veikšanai, jo īpaši par viņu uzraudzību;

d) par to, vai ir lietderīgi saglabāt 2. panta 1. punkta i) apakšpunktā paredzēto atbrīvojumu.

4. Līdz 2008. gada 30. aprīlim Komisija iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojumu par to, ciklāl ir likvidēti šķēršļi, kas var kavēt tās informācijas konsolidāciju Eiropas līmenī, kura jāpublicē tirdzniecības vietām.

5. Pamatojoties uz 1. līdz 4. punktā minētajiem ziņojumiem, Komisija var iesniegt priekšlikumus par atbilstīgiem šīs direktīvas grozījumiem.

6. Līdz 2006. gada 31. oktobrim Komisija, ņemot vērā apspriedes ar kompetentām iestādēm, ziņo Eiropas Parlamentam un Padomei par to, vai ir lietderīgi saglabāt prasības attiecībā uz profesionālās darbības civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu, kuras starpniekiem noteiktas saskaņā ar Kōpienas tiesību aktiem.”

4. Direktīvas 69. pantu aizstāj ar šādu pantu:

“69.pants

Direktīvas 93/22/EEK atcelšana

Direktīva 93/22/EEK tiek atcelta no 2007. gada 1. novembra. Atsauces uz Direktīvu 93/22/EEK uzskata par atsaucēm uz šo direktīvu. Atsauces uz Direktīvā 93/22/EEK definētajiem terminiem vai tās pantiem uzskata par atsaucēm uz atbilstīgajiem šajā direktīvā definētajiem terminiem vai šīs direktīvas pantiem.”

5. Direktīvas 70. panta pirmo daļu aizstāj ar šādu daļu:

“Dalībvalstis pieņem normatīvos un administratīvos aktus, kas vajadzīgi, lai izpildītu šīs direktīvas prasības, vēlākais, līdz 2007. gada 31. janvārim. Dalībvalstis par to tūlīt informē Komisiju.

Dalībvalstis šos pasākumus piemēro no 2007. gada 1. novembra.”

6. Direktīvas 71. panta 1. līdz 5. punktu aizstāj ar šādiem punktiem:

“1. Ieguldījumu sabiedrības, kurām līdz 2007. gada 1. novembrim piederības dalībvalstī jau ir piešķirta atļauja sniegt ieguldījumu pakalpojumus, uzskata par ieguldījumu sabiedrībām, kas saņēmušas atļauju saskaņā ar šo direktīvu, ja attiecīgās dalībvalsts tiesību aktos paredzēts, ka, lai sāktu šādas darbības, tām jāizpilda nosacījumi, kas ir līdzvērtīgi 9. līdz 14. pantā paredzētajiem nosacījumiem.

2. Regulēta tirgus vai tirgus dalībniekus, kuriem līdz 2007. gada 1. novembrim piederības dalībvalstī jau ir piešķirta atļauja, uzskata par regulētiem tirgiem vai tirgus dalībniekiem, kas saņēmuši atļauju saskaņā ar šo direktīvu, ja attiecīgās dalībvalsts tiesību aktos paredzēts, ka tiem jāizpilda nosacījumi, kas ir līdzvērtīgi III sadaļā paredzētajiem nosacījumiem.

3. Saistītus aģentus, kuri līdz 2007. gada 1. novembrim jau reģistrēti publiskajā reģistrā, uzskata par reģistrētiem saskaņā ar šo direktīvu, ja attiecīgo dalībvalstu tiesību aktos paredzēts, ka saistītiem aģentiem jāizpilda nosacījumi, kas ir līdzvērtīgi 23. pantā paredzētajiem nosacījumiem.

4. Informāciju, kas līdz 2007. gada 1. novembrim darīta zināma saskaņā ar Direktīvas 93/22/EEK 17., 18. vai 30. pantu, uzskata par informāciju, kas darīta zināma saskaņā ar šīs direktīvas 31. un 32. pantu.

5. Jebkurai sistēmai, kas atbilst tās daudzpusējās tirdzniecības sistēmas definīcijai, kuru izmanto regulēta tirgus dalībnieks, pēc regulētā tirgus dalībnieka pieprasījuma piešķir atļauju kā daudzpusējai tirdzniecības sistēmai, ja tā atbilst noteikumiem, kas ir līdzvērtīgi noteikumiem, kuri šajā direktīvā noteikti attiecībā uz atļauju piešķiršanu daudzpusējām tirdzniecības sistēmām un to darbību, un ja attiecīgais pieprasījums ir iesniegts 18 mēnešos no 2007. gada 1. novembra.”

2. pants

1. Dalībvalstis pieņem normatīvos un administratīvos aktus, kas vajadzīgi, lai līdz 2007. gada 31. janvārim izpildītu šīs direktīvas prasības. Dalībvalstis par tiem tūlīt informē Komisiju.

Dalībvalstis šos pasākumus piemēro no 2007. gada 1. novembra.

2. Kad dalībvalstis pieņem šos pasākumus, tajos ietver atsauci uz šo direktīvu vai arī šādu atsauci pievieno to oficiālajai publikācijai. Dalībvalstis nosaka, kā izdarīt šādas atsauces.

3. pants

Šī direktīva stājas spēkā nākamajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

4. pants

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

Strasbūrā, 2006. gada 5. aprīlī

*Eiropas Parlamenta vārdā –
priekšsēdētājs*
J. BORRELL FONTELLES

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs*
H. WINKLER

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA 2006/32/EK

(2006. gada 5. aprīlis)

par enerģijas galapatēriņa efektivitāti un energoefektivitātes pakalpojumiem un ar ko atceļ
Padomes Direktīvu 93/76/EEK

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu, un jo īpaši tā 175. panta 1. punktu,

ņemot vērā Komisijas priekšlikumu,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu ⁽¹⁾,ņemot vērā Reģionu komitejas atzinumu ⁽²⁾,saskaņā ar Līguma 251. pantā noteikto procedūru ⁽³⁾,

tā kā:

- (1) Kopienā jāuzlabo enerģijas galapatēriņa efektivitāte un enerģijas pieprasījuma vadība, kā arī jāveicina atjaunojamās enerģijas ražošana, jo ir salīdzinoši ierobežotas iespējas īsā līdz vidējā termiņā citādi iespaidot enerģijas piegādes un sadales nosacījumus, attīstot jaunas spējas vai uzlabojot pārvadi un sadali. Tādējādi šī direktīva veicina piegādes drošību.
- (2) Lielākā galapatēriņa energoefektivitāte arī veicinās primārā enerģijas patēriņa samazināšanos, kā arī CO₂ un citu siltumnīcas efektu izraisošu gāzu emisiju samazināšanos un ar tām saistītu bīstamu klimata izmaiņu novēršanu. Emisijas turpina pieaugt, tāpēc kļūst arvien

grūtāk pildīt Kioto saistības. Cilvēka darbības rezultātā radušās siltumnīcas efektu izraisošu gāzu emisija enerģētikas nozarē sasniedz 78 % no visas Kopienas emisijas. Sestā vides rīcības programma, kas noteikta ar Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmumu Nr. 1600/2002/EK ⁽⁴⁾, paredz, ka emisija jāsamazina vēl vairāk, lai sasniegtu ANO Vispārējā konvencijā par klimata pārmaiņām noteikto ilgtermiņa mērķi stabilizēt siltumnīcas efektu izraisošu gāzu koncentrāciju atmosfērā tādā līmenī, kas nepieļautu bīstamu cilvēka darbības radītu ietekmi uz klimata sistēmu. Tāpēc ir nepieciešamas konkrētas politikas un pasākumi.

- (3) Palielinot galapatēriņa enerģijas efektivitāti, ekonomiski izdevīgā veidā varēs izmantot potenciālā enerģijas ietaupījuma finanšu vērtību. Enerģijas efektivitātes palielināšanas pasākumi varētu īstenot šo enerģijas ietaupījumu un tādējādi palīdzēt samazināt Kopienas atkarību no enerģijas importa. Turklāt pāreja uz enerģētikas ziņā efektīvākām tehnoloģijām var uzlabot jauninājumus Kopienā, kā arī Kopienas konkurētspēju, kā uzsvērts Lisabonas stratēģijā.
- (4) Komisijas paziņojumā par Eiropas Klimata pārmaiņu programmas pirmā posma īstenošanu direktīva par enerģijas pieprasījuma vadību ir minēta kā viens no prioritāriem pasākumiem, kas jāveic Kopienas līmenī saistībā ar klimata pārmaiņām.
- (5) Šī direktīva ir saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2003/54/EK (2003. gada 26. jūnijs) par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu ⁽⁵⁾, kā arī Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2003/55/EK (2003. gada 26. jūnijs) par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz dabasgāzes iekšējo tirgu ⁽⁶⁾, kas sniedz iespēju energoefektivitāti un pieprasījuma vadību izmantot kā alternatīvu jaunām piegādēm un aizsargāt vidi, tādējādi ļaujot dalībvalstu iestādēm cita starpā izsludināt konkursu attiecībā uz jaunām spējām vai izvēlēties pasākumus energoefektivitātes un patēriņa vadības jomā, tostarp "balto apliecību" sistēmu.

⁽¹⁾ OV C 120, 20.5.2005., 115. lpp.

⁽²⁾ OV C 318, 22.12.2004., 19. lpp.

⁽³⁾ Eiropas Parlamenta 2005. gada 7. jūnija Atzinums (Oficiālajā Vēstnesī vēl nav publicēts), Padomes 2005. gada 23. septembra Kopējā nostāja (OV C 275 E, 8.11.2005., 19. lpp.) un Eiropas Parlamenta 2005. gada 13. decembra Nostāja (Oficiālajā Vēstnesī vēl nav publicēta). Padomes 2006. gada 14. marta Lēmums.

⁽⁴⁾ OV L 242, 10.9.2002., 1. lpp.

⁽⁵⁾ OV L 176, 15.7.2003., 37. lpp. Direktīvā grozījumi izdarīti ar Padomes Direktīvu 2004/85/EK (OV L 236, 7.7.2004., 10. lpp.).

⁽⁶⁾ OV L 176, 15.7.2003., 57. lpp.

- (6) Šī direktīva neskar Direktīvas 2003/54/EK 3. pantu, kurā noteikta prasība visām dalībvalstīm nodrošināt to, lai visi mājsaimniecību patērētāji un, ja dalībvalstis uzskata par vajadzīgu, mazie uzņēmumi varētu saņemt universālu pakalpojumu, respektīvi, tiesības saņemt konkrētas kvalitātes elektroenerģijas piegādi savā teritorijā par saprātīgām, viegli un skaidri salīdzināmām un pārredzamām cenām.
- (7) Tādējādi šīs direktīvas mērķis ir ne tikai turpināt veicināt energopakalpojumu piedāvājumu, bet arī vairāk stimulēt pieprasījumu. Tāpēc katras dalībvalsts valsts sektoram būtu jārada labs piemērs attiecībā uz tā investīcijām, uzturēšanu un citiem izdevumiem, kas saistīti ar enerģiju patērējošām iekārtām, energopakalpojumiem un citiem energoefektivitāti uzlabojošiem pasākumiem. Tāpēc valsts sektors būtu jānodrīkst iekļaut energoefektivitātes palielināšanas apsvērumus savās investīcijās, nolietojuma summās un darbības budžetos. Turklāt valsts sektoram būtu jācenšas izmantot energoefektivitātes kritēriju piedāvājumu konkursos saistībā ar valsts līgumiem, kas ir pieņemta prakse saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2004/17/EK (2004. gada 31. marts), ar ko koordinē iepirkuma procedūras, kuras piemēro subjekti, kas darbojas ūdensapgādes, enerģētikas, transporta un pasta pakalpojumu nozarē⁽¹⁾, un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2004/18/EK (2004. gada 31. marts) par to, kā koordinēt būvdarbu valsts līgumu, piegādes valsts līgumu un pakalpojumu valsts līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru⁽²⁾, kuru principu apstiprināja ar Eiropas Kopienas Tiesas 2002. gada 17. septembra spriedumu lietā C-513/99⁽³⁾. Ņemot vērā faktu, ka administratīvās struktūras dalībvalstīs ir atšķirīgas, dažāda veida pasākumi, kurus valsts sektors drīkst veikt, būtu jāpieņem atbilstīgā valsts, reģionālajā vai vietējā līmenī.
- (8) Ir daudz dažādu veidu kā valsts sektors var izpildīt savu parauglomu: tā, piemēram, papildus III un VI pielikumā uzskaitītajiem piemērojamiem pasākumiem valsts sektors drīkst ierosināt energoefektivitātes izmēģinājuma projektus un stimulēt darbiniekus sekmēt energoefektivitāti. Lai sasniegtu vēlamu daudzpusīgo ietekmi, par šādām atsevišķām darbībām būtu efektīvi jāinformē iedzīvotāji un/vai uzņēmumi, uzsverot izmaksas un ieguvumus.
- (9) Elektrības, dabas gāzes, akmeņogļu un lignīta, apkures un atsevišķos gadījumos komunālās apkures un dzesēšanas mazumtirdzniecības tirgus liberalizācija tiešiem patērētājiem gandrīz visur ir uzlabojusi efektivitāti un pazeminājusi cenas attiecībā uz enerģijas ražošanu, pārveidi un sadali. Šī liberalizācija neizraisīja ievērojamu konkurenci attiecībā uz produktiem un pakalpojumiem, kas būtu palielinājusi energoefektivitāti no pieprasījuma puses.
- (10) Padome 1998. gada 7. decembra rezolūcijā par energoefektivitāti Eiropas Kopienā⁽⁴⁾ atbalstīja mērķi visā Kopienā līdz 2010. gadam uzlabot galapatēriņa enerģijas intensitāti par vēl vienu procenta desmitdaļu gadā.
- (11) Tādēļ dalībvalstīm būtu jānosaka indikatīvi valsts mērķi, lai veicinātu enerģijas galapatēriņa efektivitāti savā valstī un nodrošinātu energopakalpojumu tirgus pastāvīgu izaugsmi un dzīvotspēju, tādējādi veicinot Lisabonas stratēģijas īstenošanu. Nosakot indikatīvus valsts mērķus enerģijas galapatēriņa efektivitātes veicināšanai, tiek nodrošināta efektīva sinerģiju ar citiem Kopienas tiesību aktiem, kuru piemērošana, veicina šo valsts mērķu sasniegšanu.
- (12) Ar šo direktīvu dalībvalstīm prasa veikt darbības, īstenojot to mērķus atkarībā no šo darbību ietekmes uz enerģijas tiešajiem lietotājiem. Dalībvalstu darbību galarezultāts ir atkarīgs no daudziem ārējiem faktoriem, kas iespaido patērētāju uzvedību saistībā ar to enerģijas izmantošanu un to gribu pielietot enerģijas taupīšanas metodes un enerģiju taupošas ierīces. Tādēļ, lai arī dalībvalstis apņemas īstenot centienus mērķa sasniegšanai, valsts enerģijas ietaupīguma mērķis pēc būtības ir indikatīvs un nesatur juridiski saistošu pienākumu dalībvalstīm sasniegt mērķi – 9 %.
- (13) Tiek atgādināts, ka, lai sasniegtu savus indikatīvos mērķus, dalībvalstis drīkst noteikt mērķi, kas augstāks par 9 %.
- (14) Energoefektivitātes palielināšana iegūs no informācijas, pieredzes un paraugprakses apmaiņas visos līmeņos, jo īpaši valsts sektorā. Tāpēc dalībvalstīm vajadzētu uzskaitīt pasākumus, kas uzsākti sakarā ar šo direktīvu, un pārskatīt, cik vien iespējams, to efektivitāti energoefektivitātes rīcības plānos.
- (15) Sasniedzot enerģijas efektivitāti, tehnoloģisku, uzvedības un/vai citu ekonomisku izmaiņu dēļ būtu jāizvairās no būtiskas negatīvas ietekmes uz vidi, kā arī būtu jāievēro sociālās prioritātes.

(1) OV L 134, 30.4.2004., 1. lpp. Direktīvā jaunākie grozījumi izdarīti ar Komisijas Regulu (EK) Nr. 2083/2005 (OV L 333, 20.12.2005., 28. lpp.).

(2) OV L 134, 30.4.2004., 114. lpp. Direktīvā jaunākie grozījumi izdarīti ar Regulu (EK) Nr. 2083/2005.

(3) C-513/99: Concordia Bus Finland Oy Ab, formerly Stagecoach Finland Oy Ab v Helsingin kaupunki and HKL-Bussiliikenne, 2002, ECR I-7213.

(4) OV C 394, 17.12.1998., 1. lpp.

- (16) Piedāvājuma finansēšanai un ar pieprasījumu saistītajām izmaksām ir liela nozīme saistībā ar energopakalpojumiem. Fondu izveide, lai subsidētu energoefektivitātes programmu īstenošanu, kā arī citus energoefektivitātes uzlabojošus pasākumus un lai veicinātu energopakalpojumu tirgus attīstību, tādējādi ir svarīgs instruments sākotnējā finansējuma nediskriminējošai sniegšanai šādā tirgū.
- (17) Enerģijas galapatēriņa efektivitāti var palielināt, palielinot energoapgādes pakalpojumu pieejamību un pieprasījumu pēc tiem, ka arī citiem energoefektivitātes palielināšanas pasākumiem.
- (18) Lai īstenotu energotaupības potenciālu dažos tirgus segmentos, kuros parasti komerciāli nepiedāvā energoauditu, piemēram, mājāsaimniecībās, dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka tas ir pieejams.
- (19) Padomes 2000. gada 5. decembra secinājumos energopakalpojumu veicināšana, izstrādājot Kopienas stratēģiju, ir minēts kā prioritārs darbības virziens energoefektivitātes palielināšanā.
- (20) Enerģijas sadales uzņēmumi, sadales sistēmu operatori un enerģijas mazumtirdzniecības uzņēmumi var palielināt energoefektivitāti Kopienā, ja to pārdošie energopakalpojumi ietver efektīvu galapatēriņu tādās jomās kā tīkamas temperatūras uzturēšana telpās, mājāsaimniecību apgāde ar karsto ūdeni, dzesēšana, produktu ražošana, apgaisojums un dzinējspēks. Enerģijas sadales uzņēmumu, sadales sistēmu operatoru un enerģijas mazumtirdzniecības uzņēmumu peļņas maksimizācija tādējādi ir vairāk atkarīga no energopakalpojumu pārdošanas pēc iespējas lielākam patērētāju skaitam nekā no iespējami lielāka enerģijas daudzuma pārdošanas katram patērētājam. Dalībvalstīm vajadzētu censties nepieļaut nekādas konkurenci ierobežojošas darbības šajā jomā, lai nodrošinātu vienādas iespējas visiem energopakalpojumu sniedzējiem; tomēr dalībvalstis var uzticēt šo uzdevumu valsts regulatoram.
- (21) Pilnībā ņemot vērā operatoru organizāciju valstī enerģētikas nozarē un lai veicinātu energoapgādes pakalpojumus un pasākumus enerģijas efektivitātes palielināšanai, kas noteikti šajā direktīvā, dalībvalstīm būtu jābūt iespējai enerģijas sadales uzņēmumiem vai sadalītājsistēmu operatoriem vai enerģijas mazumtirdzniecības uzņēmumiem, vai, attiecīgajā gadījumā, diviem vai trim no šiem operatoriem, noteikt par pienākumu sniegt šādus pakalpojumus un piedalīties šādos pasākumos.
- (22) Trešo personu finansēšanas pasākumu izmantošana ir inovatīva prakse, kas būtu jāstimulē. Saskaņā ar tiem saņēmējs izvairās no investīciju izmaksām, trešās personas veikto investīciju un aizdevuma procentu atmaksai izmantojot daļu no tā enerģijas ietaupījuma finanšu vērtības, kurš ir radies šīs trešās personas veikto investīciju rezultātā.
- (23) Lai nodrošinātu, ka tarifi un citi noteikumi ar tīkla starpniecību piegādātajai enerģijai vairāk novestu pie enerģijas efektīva galapatēriņa, būtu jālikvidē nepamatoti stimuli, kas saistīti ar patērētās enerģijas apjomu.
- (24) Energoapgādes pakalpojumu tirgus veicināšanu var panākt ar dažādiem līdzekļiem, tostarp ar nefinansiāliem līdzekļiem.
- (25) Energoapgādes pakalpojumus, energoefektivitātes palielināšanas programmas un citus energoefektivitātes palielināšanas pasākumus, ko īsteno, lai taupītu enerģiju, var papildināt un/vai īstenot ar brīvprātīgu vienošanos starp ieinteresētajām pusēm un neatkarīgiem publiskā sektora dalībniekiem, ko ieceļ dalībvalstis.
- (26) Šajā direktīvā noteiktajām brīvprātīgām vienošanām vajadzētu būt pārredzamām un ietvert, ja iespējams, vismaz šādu informāciju: skaitliski un secīgi mērķi, uzraudzība un ziņojumi.
- (27) Degvielas un transporta nozarē jāievēro īpašs saistības attiecībā uz energoefektivitāti un energotaupību.
- (28) Nosakot energoefektivitātes palielināšanas pasākumus, būtu jāņem vērā efektivitātes ieguvumi no rentablu jauninājumu plašas izmantošanas, tādi kā, piemēram, elektroniskie skaitītāji. Šīs direktīvas nozīmē individuālie skaitītāji ir arī precīzi siltummērītāji par konkurētspējīgu cenu.
- (29) Lai tiešie lietotāji būtu labāk informēti, pieņemot lēmumus saistībā ar enerģijas patēriņu to individuālām vajadzībām, viņiem būtu jānodrošina pietiekams informācijas daudzums par šo tēmu, piemēram, informācija par pieejamajiem energoefektivitātes palielināšanas pasākumiem, salīdzinoši tiešo lietotāju profili vai objektīvas tehniskas specifikācijas enerģijas izmantošanas ierīcēm, kuras var ietvert "Factor Four" vai līdzīgas ierīces. Tiek atgādināts, ka tiešajiem patērētājiem jau jābūt pieejamai daļai no šīs svarīgās informācijas saskaņā ar Direktīvas 2003/54/EK 3. panta 6. punktu. Turklāt, patērētāji būtu aktīvi jāmudina regulāri pārbaudīt savu skaitītāju rādījumus.
- (30) Visa veida informācija attiecībā uz energoefektivitāti būtu atbilstošā veidā plaši jāizplata, tostarp ar rēķiniem, noteiktām mērķauditorijām. Tajā var ietvert informāciju par finansiāliem un juridiskiem pamatnosacījumiem, paziņojumus un reklāmas kampaņas, kā arī paraugprakses plašu apmaiņu visos līmeņos.

(31) Līdz ar šīs direktīvas pieņemšanu visi būtiskie noteikumi Padomes Direktīvā 93/76/EEK (1993. gada 13. septembris) par oglekļa dioksīda emisiju samazināšanu, uzlabojot enerģijas izmantošanas efektivitāti (SAVE) ⁽¹⁾, būs ietverti citos Kopienas tiesību aktos un tādējādi Direktīva 93/76/EEK būtu jāatceļ.

(32) Ņemot vērā to, ka šīs direktīvas mērķus, proti, veicināt enerģijas galapatēriņa efektivitāti un attīstīt energoapgādes pakalpojumu tirgu, nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, un to, ka šos mērķus var labāk sasniegt Kopienas līmenī, Kopiena var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā direktīvā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi šo mērķu sasniegšanai.

(33) Šīs direktīvas īstenošanai vajadzīgie pasākumi ir jāpieņem saskaņā ar Padomes Lēmumu 1999/468/EK (1999. gada 28. jūnijs), ar ko nosaka Komisijai piešķirto ieviešanas pilnvaru īstenošanas kārtību ⁽²⁾,

IR PIEŅĒMUŠI ŠO DIREKTĪVU.

I NODAĻA

PRIEKŠMETS UN DARBĪBAS JOMA

1. pants

Mērķis

Šīs direktīvas mērķis ir veicināt rentablu un efektīvu enerģijas galapatēriņu dalībvalstīs:

- a) nosakot vajadzīgos mērķus, mehānismus, stimulus, kā arī institucionālas, finansiālas un juridiskas programmas, lai novērstu pastāvošos tirgus ierobežojumus un nepilnības, kas traucē panākt efektīvu enerģijas galapatēriņu;
- b) izveidojot nosacījumus energopakalpojumu tirgus attīstībai un veicināšanai un citu energoefektivitātes palielināšanas pasākumu nonākšanai pie tiešajiem lietotājiem.

⁽¹⁾ OV L 237, 22.9.1993., 28. lpp.

⁽²⁾ OV L 184, 17.7.1999., 23. lpp.

2. pants

Darbības joma

Šī direktīva attiecas uz:

- a) energoefektivitātes palielināšanas pasākumu sniedzējiem, enerģijas sadalīšanas uzņēmumiem, sadales sistēmas operatoriem un enerģijas mazumtirdzniecības uzņēmumiem. Dalībvalstis var nepiemērot direktīvas 6. un 13. pantu attiecībā uz maziem sadalīšanas uzņēmumiem, maziem sadales sistēmas operatoriem un maziem enerģijas mazumtirdzniecības uzņēmumiem;
- b) tiešajiem patērētājiem. Tomēr direktīvu nepiemēro tiem uzņēmumiem, kas iesaistīti to kategoriju darbībās, kas uzskaitītas I pielikumā Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 13. oktobra Direktīvai 2003/87/EK, ar kuru nosaka sistēmu siltumnīcas efektu izraisīto gāzu emisijas kvotu tirdzniecībai Kopienā ⁽³⁾;
- c) bruņotajiem spēkiem, ciktāl tās piemērošana nav pret-runā ar bruņoto spēku darbību būtību un primāro mērķi, un izņemot attiecībā uz materiāliem, kurus izmanto tikai militāriem mērķiem.

3. pants

Definīcijas

Šajā direktīvā piemēro šādas definīcijas:

- a) "enerģija": komerciāli pieejamas enerģijas visi veidi, tostarp elektrība, dabasgāze (tostarp sašķidrināta dabasgāze), sašķidrināta naftasgāze, jebkāda apkurei vai dzesēšanai (tostarp komunālajai apkurei un dzesēšanai) izmantojama degviela, ogles, lignīts, kūdra, transporta degviela (izņemot aviācijas un kuģu uzpildes degvielu), kā arī biomasas, kā noteikts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2001/77/EK (2001. gada 27. septembris) par tādas elektroenerģijas pielietojuma veicināšanu iekšējā elektrības tirgū, kas ražota, izmantojot neizsīkstošos enerģijas avotus ⁽⁴⁾;
- b) "energoefektivitāte": attiecība starp iegūto jaudu, pakalpojumu, precēm vai enerģiju un ieguldīto enerģiju;

⁽³⁾ OV L 275, 25.10.2003., 32. lpp. Direktīvā grozījumi izdarīti ar Direktīvu 2004/101/EK (OV L 338, 13.11.2004., 18. lpp.).

⁽⁴⁾ OV L 283, 27.10.2001., 33. lpp. Direktīvā jaunākie grozījumi izdarīti ar 2003. gada Pievienošanās aktu.

- c) “energoefektivitātes palielināšana”: enerģijas galapatēriņa efektivitātes palielināšana, veicot tehnoloģiskas, uzvedības un/vai ekonomiskas izmaiņas;
- d) “elektroenerģijas ietaupījums”: ietaupītās enerģijas apjoms, ko nosaka, izmērot un/vai aplēšot patēriņu pirms un pēc viena vai vairāku energoefektivitātes palielināšanas pasākumu īstenošanas, to darot normālos ārējos apstākļos, kas ietekmē enerģijas patēriņu;
- e) “energoapkalpojums”: fizisks labums vai ieguvums, kas ir iegūts no enerģijas, energoefektīvas tehnoloģijas un/vai tāda pasākuma apvienojuma, kurā var būt iekļautas darbības, uzturēšanas un kontroles darbības, kas vajadzīgas pakalpojuma sniegšanai, kuru sniedz, pamatojoties uz līgumu un parastos apstākļos ir pierādīts, ka izraisa pārbaudāmu un izmērāmu vai aplēšamu energoefektivitātes paaugstinājumu un/vai primārās enerģijas ietaupījumu;
- f) “energoefektivitātes mehānismi”: vispārēji instrumenti, kurus izstrādā valdības vai valsts iestādes, lai izstrādātu pamatu atbalstam vai stimulus tirgus dalībniekiem, lai tie sniegtu un pirktu energopakalpojumus un citus energoefektivitātes palielināšanas pasākumus;
- g) “energoefektivitātes palielināšanas programmas”: darbības, kas koncentrētas uz tiešo patērētāju grupām un kuras parasti izraisa pārbaudāmu un izmērāmu vai aplēšamu energoefektivitātes paaugstinājumu;
- h) “energoefektivitātes palielināšanas pasākumi”: visas darbības, kas parasti izraisa pārbaudāmu un izmērāmu vai aplēšamu energoefektivitātes paaugstinājumu;
- i) “energoapgādes pakalpojumu uzņēmums” (EAPU): uzņēmums, kas sniedz energopakalpojumus un/vai citus energoefektivitātes palielināšanas pasākumus patērētāja iekārtās vai telpās, un, to darot, uzņemas noteiktu finansiālu risku. Maksājums par sniegtajiem pakalpojumiem (pilnībā vai daļēji) pamatojas uz sasniegumiem energoefektivitātes palielināšanas jomā, kā arī uz to, vai ir izpildīti citi darbības kritēriji, par kuriem panākta vienošanās;
- j) “energoefektivitātes palielināšanas līgums”: līgums starp saņēmēju un piegādātāju (parasti EAPU) par kādu energoefektivitātes palielināšanas pasākumu, ja samaksa par investīcijām šajos pasākumos notiek atbilstīgi energoefektivitātes paaugstinājumam, par kuru panākta vienošanās līgumā;
- k) “trešo personu finansējums”: līgums, kurā iesaistīta trešā persona – papildus enerģijas piegādātājam un labuma saņēmējam no energoefektivitātes palielināšanas pasākuma, kura nodrošina pasākumam kapitālu un kura pieprasa no saņēmēja samaksu, kas ir līdzvērtīga daļai no enerģijas ietaupījuma, kurš panākts energoefektivitātes palielināšanas pasākuma īstenošanas rezultātā. Šī trešā persona var arī nebūt EAPU;
- l) “energoaudits”: sistemātiska procedūra, kuras rezultātā iegūst piemērotu informāciju par ēkas vai ēku grupas, rūpnieciskās darbības un/vai iekārtas un privāto vai publisko pakalpojumu faktisko enerģijas patēriņa profilu, kurā nosaka skaitliskā izteiksmē rentablas enerģijas ietaupījuma iespējas, un kuras konstatējumus apkopo ziņojumā;
- m) “finansiāli instrumenti enerģijas taupīšanai”: visi finansiāli instrumenti, tādi kā fondi, subsīdijas, nodokļu atlaides, kredīti, trešo personu finansējums, energoefektivitātes palielināšanas līgumi, ietaupījumu garantijas līgumi, enerģētikas pakalpojumi no ārpusē un citi saistīti līgumi, kurus tirgū ir darījušas pieejamas valsts vai privātas organizācijas, lai daļēji vai pilnībā segtu sākotnējās projekta izmaksas energoefektivitātes palielināšanas pasākumu īstenošanai;
- n) “tiešais patērētājs”: fiziska vai juridiska persona, kas iepērk enerģiju personīgam galapatēriņam;
- o) “enerģijas sadales uzņēmums”: fiziska vai juridiska persona, kas ir atbildīga par enerģijas transportēšanu, piegādājot to tiešajiem patērētājiem un sadales stacijām, kuras pārdod enerģiju tiešajiem patērētājiem. Šī definīcija neattiecas uz gāzes un elektroenerģijas sadales sistēmu operatoriem, uz kuriem attiecas p) apakšpunkts;
- p) “sadales sistēmas operators”: fiziska vai juridiska persona, kas ir atbildīga par elektroenerģijas un dabasgāzes sadales sistēmas darbību, uzturēšanas nodrošināšanu un vajadzības gadījumā attīstību noteiktā teritorijā, un attiecīgā gadījumā – par tās savienošanu ar citām sistēmām, kā arī par sistēmas spēju ilgtermiņā atbilst pamatotām prasībām attiecībā uz elektroenerģijas vai dabasgāzes sadali;
- q) “enerģijas mazumtirdzniecības uzņēmums”: fiziska vai juridiska persona, kas pārdod enerģiju tiešajiem patērētājiem;
- r) “mazs sadales uzņēmums, mazs sadales sistēmas operators un mazs enerģijas mazumtirdzniecības uzņēmums”: fiziska vai juridiska persona, kas pārdod enerģiju tiešajiem patērētājiem un kas sadala vai pārdod enerģiju, kuras ekvivalents ir mazāks par 75 GWh gadā vai kas nodarbina mazāk par 10 personām, vai kuras gada apgrozījums un/vai kopējā gada bilance nepārsniedz EUR 2 000 000;
- s) “baltās apliecības”: neatkarīgu sertifikācijas iestāžu izsniegtas apliecības, kas apliecina tirgus dalībnieku pieteiktos enerģijas ietaupījumus, kuri panākti, īstenojot energoefektivitātes palielināšanas pasākumus.

II NODAĻA

ENERĢIJAS TAUPIŠANAS MĒRĶI

4. pants

Vispārējais mērķis

1. Dalībvalstis pieņem un cenšas sasniegt vispārējo valsts enerģijas ietaupījuma indikatīvo mērķi 9 % apmērā šīs direktīvas piemērošanas devītajā gadā, kas sasniedzams, piemērojot energopakalpojumus un citus energoefektivitātes palielināšanas pasākumus. Dalībvalstis veic rentablus, praktiski piemērojamus un adekvātus pasākumus, lai sekmētu šā mērķa sasniegšanu.

Šo valsts indikatīvo enerģijas ietaupījuma mērķi nosaka un aprēķina atbilstīgi I pielikumā noteiktajiem noteikumiem un metodei. Enerģijas ietaupījuma salīdzināšanas nolūkos, kā arī konvertējot uz salīdzināmu vienību, piemēro II pielikumā noteiktos pārrēķina koeficientus, izņemot gadījumus, kad var būt pamatota citu pārrēķina koeficientu izmantošana. Atbilstīgu energoefektivitātes palielināšanas pasākumu piemēri ir iekļauti III pielikumā. Vispārēja sistēma enerģijas ietaupījuma mērīšanai un pārbaudei ir izklāstīta IV pielikumā. Valsts enerģijas ietaupījumu, kas attiecas uz enerģijas ietaupījuma indikatīvo mērķi, sāks aprēķināt no 2008. gada 1. janvāra.

2. Pirmajam saskaņā ar 14. pantu iesniedzamajam energoefektivitātes rīcības plānam dalībvalstis nosaka starpposma valsts indikatīvo enerģijas ietaupījumu mērķi šīs direktīvas piemērošanas trešajam gadam un nodrošina stratēģijas pārskatu par starpposma mērķa un vispārējā mērķa sasniegšanu. Šis starpposma mērķis ir reāls un tas ir saskaņā ar 1. punktā minēto vispārējo indikatīvo enerģijas ietaupījuma mērķi.

Komisija sniedz atzinumu par to vai valsts indikatīvais starpposma mērķis ir reāls un samērojams ar vispārējo mērķi.

3. Katra dalībvalsts izstrādā programmas un pasākumus energoefektivitātes palielināšanai.

4. Dalībvalstis vienai vai vairākām jaunām vai esošām iestādēm vai aģentūrām uztic vispārēju kontroli un atbildību par sistēmas pārraudzību, kas ir izveidota saistībā ar 1. punktā minēto mērķi. Šīs struktūras pēc tam pārbauda ietaupījumu, kas radies energopakalpojumu un citu energoefektivitātes palielināšanas pasākumu īstenošanas rezultātā, tostarp tādu kā

esošie valsts energoefektivitātes palielināšanas pasākumi, un ziņo par rezultātiem.

5. Pēc tam, kad būs pārskatīti pirmie trīs šīs direktīvas piemērošanas gadi un par tiem būs iesniegts ziņojums, Komisija izskata, vai ir nepieciešams iesniegt direktīvas priekšlikumu, lai, izmantojot "baltās apliecības", palielinātu energoefektivitāti ar tirgus metožu palīdzību.

5. pants

Enerģijas galapatēriņa efektivitāte valsts sektorā

1. Dalībvalstis gādā par to, lai valsts sektors darbotos kā paraugs saistībā ar šo direktīvu. Šim nolūkam tās efektīvi informē iedzīvotājus un/vai uzņēmumus, ja nepieciešams, par valsts sektora parauglomu un darbībām.

Dalībvalstis nodrošina, lai valsts sektors veiktu vismaz vienu energoefektivitātes palielināšanas pasākumu, un koncentrējas uz rentabliem pasākumiem, kas rada lielāko enerģijas ietaupījumu īsākajā laika posmā. Šādus pasākumus veic atbilstīgā valsts, reģionālajā un/vai vietējā līmenī, un tie var ietvert iniciatīvas tiesību aktiem un/vai brīvprātīgas vienošanās, kas minētas 6. panta 2. punkta b) apakšpunktā, vai citas shēmas, kurām ir līdzvērtīga ietekme. Neskarot valsts un Kopienas tiesību aktus valsts iepirkuma jomā:

- vismaz divus pasākumus izmanto no VI pielikumā iekļautā saraksta,
- dalībvalstis sekmē šo procesu, publicējot pamatnostādnes par energoefektivitāti un enerģijas ietaupījumu kā iespējamo vērtēšanas kritēriju konkursos par valsts līgumiem.

Dalībvalstis sekmē un veicina paraugprakses apmaiņu starp valsts sektora iestādēm, piemēram, par energoefektivitāti valsts iepirkumu praksē gan valsts, gan starptautiskā līmenī; šajā nolūkā organizācija, kas minēta 2. pantā, sadarbojas ar Komisiju, lai apmainītos ar paraugpraksi kā minēts 7. panta 3. punktā.

2. Dalībvalstis vienai vai vairākām jaunām vai esošām iestādēm vai aģentūrām uztic administratīvu, vadības un īstenošanas atbildību energoefektivitātes palielināšanas prasību integrāciju, kā minēts 1. punktā. Tās var būt tās pašas iestādes vai aģentūras, kas minētas 4. panta 4. punktā.

III NODAĻA

ENERĢIJAS GALAPATĒRIŅA EFEKTIVITĀTES UN ENERĢIOEFECTIVITĀTES PAKALPOJUMU VEICINĀŠANA

6. pants

Enerģijas sadales uzņēmumi, sadales sistēmu operatori un enerģijas mazumtirdzniecības uzņēmumi

1. Dalībvalstis nodrošina, lai enerģijas sadales uzņēmumi, sadales sistēmu operatori un/vai enerģijas mazumtirdzniecības uzņēmumi, kas pārdod enerģiju:

- a) pēc lūguma, ne biežāk kā reizi gadā iesniegtu apkopotu statistisku informāciju par to tiešajiem patērētājiem nozīmētajām iestādēm vai aģentūrām, kas minētas 4. panta 4. punktā, vai citai nozīmētai iestādei, ja vien tā savukārt saņemto informāciju iesniedz minētajai iestādei vai aģentūrai. Šī informācija ir pietiekama energoefektivitātes programmu pareizai izstrādei un īstenošanai, kā arī tam, lai varētu veicināt un uzraudzīt energopakalpojumus un citus energoefektivitātes uzlabošanas pasākumus. Tajā var iekļaut vēsturisku informāciju un tajā iekļauj aktuālo informāciju par tiešo lietotāju patēriņu, tostarp, attiecīgajā gadījumā, par noslodzes profiliem, klientu segmentāciju, kā arī klientu ģeogrāfisko izvietojumu, saglabājot tās informācijas integritāti un konfidencialitāti, kura ir privāta vai satur komercnoslēpumu, saskaņā ar piemērojamiem Kopienas tiesību aktiem;
- b) atturētos no jebkādam darbībām, kas varētu kavēt energopakalpojumu un citu energoefektivitātes palielināšanas pakalpojumu pieprasījumu un sniegšanu, vai arī traucēt energopakalpojumu un citu energoefektivitātes palielināšanas pakalpojumu tirgus attīstību. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai darītu galu šādām darbībām, ja tādas notiek.

2. Dalībvalstis:

- a) izvēlas vienu vai vairākas šādas prasības, kas tieši un/vai netieši jāizpilda 1. punktā minētajiem uzņēmumiem ar energopakalpojumu vai energoefektivitātes palielināšanas pakalpojumu sniedzēju starpniecību:

- ii) jānodrošina, lai to tiešajiem patērētājiem būtu piedāvāti energopakalpojumi par konkurētspējīgu cenu, kā arī tie jāveicina; vai

- ii) jānodrošina, lai to tiešajiem patērētājiem būtu pieejams neatkarīgi veikts energoaudits un/vai energoefektivitātes uzlabošanas pasākumi, kā arī tie jāveicina, kā noteikts 9. panta 2. punktā un 12. pantā un ar šo pantu atbalstu; vai

- iii) jāpiedalās 11. pantā minētajos fondos un finansēšanas mehānismos. Šim iemaksām vismaz jāatbilst aptuvenām to darbību izmaksām, un tās nosaka, vienojoties ar atbildīgām valsts sektora iestādēm vai aģentūrām, kas nozīmētas saskaņā ar 4. panta 4. punktu; un/vai

- b) nodrošina, lai būtu izveidotas brīvprātīgas vienošanās un/vai citas uz tirgu orientētas shēmas, tādas kā baltās apliecības, kurām ir līdzvērtīga ietekme kā vienai vai vairākām a) apakšpunktā minētajām prasībām. Dalībvalsts novērtē, pārtrauga un uzrauga šīs brīvprātīgās vienošanās, lai nodrošinātu, lai tām faktiski būtu līdzvērtīga ietekme kā vienai vai vairākām a) apakšpunktā minētajām prasībām.

Tālab brīvprātīgo vienošanos mērķi ir skaidri un nepārprotami, un uz tām attiecinā prasības par uzraudzību un ziņojumu iesniegšanu, kas ir saistītas ar procedūram, kuru rezultātā var veikt papildu un/vai pārskatītus pasākumus, ja mērķi nav sasniegti vai visticamāk nebūs sasniegti. Lai panāktu pārredzamību, brīvprātīgās vienošanās padara pieejamas sabiedrībai un publicē pirms piemērošanas, ja to atļauj piemērojamie konfidencialitātes noteikumi, un tajās ir aicinājums ieinteresētām personām izteikt savu viedokli.

3. Dalībvalsts nodrošina, lai būtu pietiekami stimuli, godīga konkurence un vienlīdzīgi apstākļi tirgus dalībniekiem, kas nav enerģijas sadalīšanas uzņēmumi, sadales sistēmu operatori un/vai enerģijas mazumtirdzniecības uzņēmumi, tādi kā EAPU, iekārtu uzstādītāji, enerģētikas padomdevēja un konsultāciju uzņēmumi – lai neatkarīgi piedāvātu un īstenotu energopakalpojumus, energoauditu un energoefektivitātes palielināšanas pasākumus, kā aprakstīts 2. punkta a) apakšpunkta i) un ii) punktā.

4. Saskaņā ar 2. un 3. punktu dalībvalstis var uzlikt pienākumus sadales sistēmu operatoriem tikai gadījumā, ja ir ievērotas prasības saistībā ar atsevišķu uzskaiti, kas noteiktas Direktīvas 2003/54/EK 19. panta 3. punktā un Direktīvas 2003/55/EK 17. panta 3. punktā.

5. Šā panta īstenošana neskar atkāpes vai izņēmumus saskaņā ar Direktīvu 2003/54/EK un 2003/55/EK.

7. pants

Informācijas pieejamība

1. Dalībvalstis nodrošina, lai informācija par energoefektivitātes mehānismiem un finanšu un tiesisko pamatu, ko pieņem nolūkā sasniegt valsts indikatīvo enerģijas ietaupījuma mērķi, ir pārredzama un ir plaši izplatīta atbilstīgajiem tirgus dalībniekiem.
2. Dalībvalstis nodrošina, ka tiek pieliktas lielākas pūles enerģijas galapatēriņa efektivitātes veicināšanai. Dalībvalstīs tiek iedibināti atbilstoši nosacījumi un stimuli tirgus dalībniekiem, lai pastiprināt informācijas plūsmu un konsultācijas tiešajiem patērētājiem par enerģijas galapatēriņa efektivitāti.
3. Komisija nodrošina, ka notiek dalībvalstu pieredzes apmaiņa par labāko energotaupības praksi.

8. pants

Kvalifikācijas, akreditācijas un sertifikācijas shēmu pieejamība

Lai sasniegtu tehniskās kompetences, objektivitātes un uzticamības augstu līmeni, dalībvalstis vajadzības gadījumā nodrošina, ka ir piemērotas atbilstīgas kvalifikācijas, akreditācijas un/vai sertifikācijas shēmas energopakalpojumu sniedzējiem, energoaudita veicējiem un citu energoefektivitātes pasākumu īstenotājiem, kā minēts 6. panta 2. punkta a) apakšpunkta i) un ii) punktā.

9. pants

Enerģijas taupīšanas finanšu instrumenti

1. Dalībvalstis atceļ vai groza savas valsts normatīvos aktus, kas ir nevajadzīgi vai neproporcionāli kavē enerģijas taupīšanas finanšu instrumentu izmantošanu energopakalpojumu un citu energoefektivitātes palielināšanas pakalpojumu tirgū, izņemot normatīvos aktus, kuriem ir nepārprotami fiskāls raksturs.
2. Dalībvalstis dara pieejamus esošajiem un iespējamajiem energopakalpojumu un citu energoefektivitātes palielināšanas pasākumu pircējiem publiskajā un privātajā sektorā līgumu paraugus šiem finanšu instrumentiem. Tos var sagatavot tās pašas iestādes vai aģentūras, kas minētas 4. panta 4. punktā.

10. pants

Energoefektīvi tarifi un citi noteikumi ar tīkla starpniecību piegādājamajai enerģijai

1. Dalībvalstis nodrošina, lai tiek atcelti transportēšanas un sadales tarifos iestrādātie stimuli, kas nevajadzīgi palielina sadalītās vai pārvadātās enerģijas apjomu. Šajā ziņā dalībvalstis saskaņā ar Direktīvas 2003/54/EK 3. panta 2. punktu un 2003/55/EK 3. panta 2. punktu var uzlikt uzņēmumiem, kas darbojas attiecīgi gāzes un elektroenerģijas nozarē, publisko pakalpojumu pienākumus saistībā ar energoefektivitāti.
2. Dalībvalstis var nodrošināt, lai būtu nodrošināti shēmu un tarifu struktūru elementi ar sociālu mērķi, ja vien jebkāda negatīva ietekme uz pārvades un sadales sistēmu paliek atbilstoša vajadzīgajam minimumam, ja tā nav nesamērīga ar sociālo mērķi.

11. pants

Fondi un finansēšanas mehānismi

1. Neskarot Līguma 87. un 88. pantu, dalībvalstis var izveidot fondu vai fondus energoefektivitātes palielināšanas programmu un citu energoefektivitātes palielināšanas pasākumu īstenošanas subsīdēšanai, kā arī energoefektivitātes palielināšanas pasākumu tirgus attīstības veicināšanai. Šie pasākumi ietver energoaudita, enerģijas taupīšanas finansiālos instrumentu un attiecīgā gadījumā uzlabotas uzskaites un informatīvas rēķinu sagatavošanas publicitātes veicināšanu. Fondiem būtu jāattiecas arī uz galapatēriņa nozarēm, kuros ir augstākas darījumu izmaksas un lielāks risks.
2. Ja šie fondi ir izveidoti, no tiem var piešķirt subsīdijas, aizdevumus, finansiālas garantijas un/vai cita veida finansējumu, kas garantē rezultātu.
3. Fondi ir pieejami visiem energoefektivitātes palielināšanas pasākumu īstenotājiem, tādiem kā EAPU, neatkarīgi enerģētikas konsultanti, enerģijas sadalīšanas uzņēmumi, sadales sistēmu operatori, enerģijas mazumtirdzniecības uzņēmumi un iekārtu uzstādītāji. Dalībvalstis var lemt par fondu darīšanu pieejamiem visiem tiešajiem patērētājiem. Saskaņā ar piemērojamajiem publiskā iepirkuma noteikumiem veic arī konkursu izsludināšanu vai līdzvērtīgus pasākumus, kas nodrošina pilnīgu pārredzamību, lai nodrošinātu, ka fondi papildina un nevis konkurē ar komerciāli finansētajiem energoefektivitātes uzlabošanas pasākumiem.

12. pants

Energoaudits

1. Dalībvalstis nodrošina, lai visiem tiešajiem lietotājiem, tostarp mājsaimniecībām, komerciālajiem un mazajiem un vidējiem rūpnieciskajiem klientiem, būtu pieejams efektīvas, augstas kvalitātes energoaudita shēmas, kuras ir izstrādātas, lai noteiktu iespējamās energoefektivitātes uzlabošanas pasākumus, un kuras īsteno neatkarīgi.

2. Šā panta 1. punktā minētos tirgus segmentus, kuros ir augstākas darījumu izmaksas un vienkāršas iekārtas, var sasniegt ar citiem pasākumiem, tādiem kā aptaujas anketas un datorprogrammas, kas ir darītas pieejamas internetā un/vai nosūtītas klientiem pa pastu. Tiem tirgus segmentiem, kuros energoauditu nepiedāvā komerciāli, dalībvalstis nodrošina, lai tas būtu pieejams, ņemot vērā 11. panta 1. punktu.

3. Sertificēšanu saskaņā ar 7. pantu Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 16. decembra Direktīvā 2002/91/EK par ēku energoefektivitāti⁽¹⁾ uzskata par līdzvērtīgu energoauditam, kas atbilst šā panta 1. un 2. punktā noteiktajam prasībām, un par līdzvērtīgu šīs direktīvas VI pielikuma e) apakšpunktā minētajam energoauditam. Turklāt auditu, kas ir veikts saskaņā ar shēmām, pamatojoties uz brīvprātīgu vienošanos starp ieinteresēto pušu organizācijām un nozīmēto iestādi, un kuru ir iecēlušas un uzraudzījušas attiecīgās dalībvalstis saskaņā ar 6. panta 2. punkta b) apakšpunktu, arī uzskata par tādu, kas atbilst šā panta 1. un 2. punktā noteiktajām prasībām.

13. pants

Uzskaitē un enerģijas patēriņa informatīvi rēķini

1. Dalībvalstis nodrošina, ka, ciktāl tas ir tehniski iespējams, rentabli un samērīgi saistībā ar iespējamo enerģijas ietaupījumu, elektroenerģijas, dabasgāzes, komunālās apkures un/vai dzesēšanas sistēmas un mājsaimniecību karstā ūdens tiešajiem patērētājiem par konkurētspējīgu cenu nodrošina individuālus skaitītājus, kas precīzi ataino tiešā patērētāja faktisko enerģijas patēriņu un kas sniedz informāciju par faktisko izmantošanas laiku.

Aizstājot jau esošu skaitītāju, šādus individuālus skaitītājus par konkurētspējīgu cenu nodrošina vienmēr, izņemot ja tas tehniski nav iespējams vai nav rentabli attiecībā pret paredzamo potenciālo enerģijas ietaupījumu ilgtermiņā. Ja

tiek veikts pieslēgums jaunai ēkai vai lieli atjaunošanas darbi, kā noteikts Direktīvā 2002/91/EK, šādus individuālus skaitītājus par konkurētspējīgu cenu nodrošina vienmēr.

2. Dalībvalstis nodrošina, ka attiecīgā gadījumā rēķini, ko sagatavo enerģijas sadalīšanas uzņēmumi, sadales sistēmu operatori un enerģijas mazumtirdzniecības uzņēmumi, balstās uz faktisko enerģijas patēriņu un tos sniedz skaidrā un saprotamā veidā. Līdz ar rēķinu dara pieejamu attiecīgu informāciju, lai tiešajiem patērētājiem nodrošinātu izsmelto atskaiti par esošajām enerģijas izmaksām. Rēķinu, pamatojoties uz faktisko patēriņu, sagatavo pietiekami bieži, lai ļautu patērētājiem regulēt savu enerģijas patēriņu.

3. Dalībvalstis nodrošina, ka attiecīgā gadījumā enerģijas sadales uzņēmumi vai enerģijas mazumtirdzniecības uzņēmumi tiešajiem patērētājiem skaidrā un saprotamā veidā savos rēķinos, līgumos, darījuma dokumentos un/vai sadales centrāles izsniegtajās kvītīs dara zināmu šādu informāciju:

- a) pašreizējās faktiskās cenas un faktisko enerģijas patēriņu;
- b) tiešā patērētāja pašreizējā enerģijas patēriņa salīdzinājumu, vēlams, grafiskā veidā, ar patēriņu tajā pašā laika posmā iepriekšējā gadā;
- c) ja vien tas ir iespējams un sniedz papildu vērtību, salīdzinājumu ar tādas pašas patērētāju kategorijas vidusmēra vai īpaši izraudzītu enerģijas patērētāju;
- d) informāciju saziņai ar patērētāju organizācijām, enerģijas aģentūrām vai līdzīgām struktūrām, tostarp tīmekļa vietņu adreses, kur var iegūt informāciju par energoefektivitātes uzlabošanas pasākumiem, salīdzinot datus par tiešajiem lietotājiem un/vai objektīvas enerģiju patērējošo iekārtu tehniskās specifikācijas.

IV NODAĻA

NOBEIGUMA NOTEIKUMI

14. pants

Ziņojumi

1. Dalībvalstis, kas šīs direktīvas spēkā stāšanās brīdī jau dažādiem mērķiem lieto tādas aprēķinu metodes enerģijas ietaupījuma noteikšanai, kas līdzinās IV pielikumā aprakstītajām metodēm, var iesniegt Komisijai informāciju attiecīgā informatīvā līmenī. Šī iesniegšana notiek pēc iespējas ātrāk, vēlams, ne vēlāk kā 2006. gada 17. novembrī. Šī informācija ļaus Komisijai ņemt vērā pastāvošo praksi.

(1) OV L 1, 4.1.2003., 65. lpp.

2. Dalībvalstis iesniedz Komisijai šādus energoaktivitātes rīcības plānus (EARP):

- pirmo EARP – ne vēlāk kā 2007. gada 30. jūnijā,
- otro EARP – ne vēlāk kā 2011. gada 30. jūnijā,
- trešo EARP – ne vēlāk kā 2014. gada 30. jūnijā.

Visi EARP raksturo energoefektivitātes uzlabošanas pasākumus, kas paredzēti, lai sasniegtu 4. panta 1. un 2. punktā minētos mērķus un lai ievērotu noteikumus par publiskā sektora parauga lomu un informācijas un padomu sniegšanu tiešajiem patērētājiem, kas minēti attiecīgi 5. panta 1. punktā un 7. panta 2. punktā.

Otrajā un trešajā EARP:

- iekļauj pilnīgu iepriekšējā EARP analīzi un novērtējumu,
- iekļauj gala rezultātus attiecībā uz enerģijas taupīšanas mērķiem, kas minēti 4. panta 1. un 2. punktā,
- iekļauj plānotos papildu rīcības pasākumus jebkāda esošā vai gaidāmā mērķu iztrūkuma novēršanai un to paredzēto ietekmi,
- saskaņā ar 15. panta 4. punktu izmanto saskaņotus efektivitātes rādītājus un etalonuzdevumus, lai novērtētu iepriekšējos pasākumus un noteiktu plānoto pasākumu iedarbību, un pakāpeniski palielina to lietojumu,
- informācija pamatojas uz pieejamajiem datiem un to papildina ar aplēsēm.

3. Ne vēlāk kā 2008. gada 17. maijā Komisija publicē izmaksu un guvumu ietekmes novērtējumu, kurā izpētīta saistība starp ES enerģijas galapatēriņa efektivitātes standartiem, noteikumiem, politiku un pasākumiem.

4. EARP saskaņā ar 16. panta 2. punktā noteikto procedūru novērtē šādi:

- pirmo EARP pārskata līdz 2008. gada 1. janvārim,
- otro EARP pārskata līdz 2012. gada 1. janvārim,
- trešo EARP pārskata līdz 2015. gada 1. janvārim.

5. Pamatojoties uz EARP, Komisija novērtē, ciktāl dalībvalstis ir panākušas rezultātus savu valsts indikatīvo enerģijas ietaupījuma mērķa sasniegšanā. Komisija publicē ziņojumus ar saviem secinājumiem:

- par pirmo EARP – līdz 2008. gada 1. janvārim,
- par otro EARP – līdz 2012. gada 1. janvārim,
- par trešo EARP – līdz 2015. gada 1. janvārim.

Šajos ziņojumos ietver informāciju par saistītiem pasākumiem Kopienas līmenī, tostarp par spēkā esošajiem un turpmākajiem tiesību aktiem. Ziņojumos ņem vērā 15. panta 4. punktā minēto etalonuzdevumu sistēmu, nosaka labāko praksi, nosaka jomas, kur dalībvalstis un/vai Komisija nesasniedz pietiekamus rezultātus, un var iekļaut ieteikumus.

Otrajam ziņojumam, attiecīgā gadījumā un ja vajadzīgs, seko priekšlikumi Eiropas Parlamentam un Padomei attiecībā uz papildu pasākumiem, tostarp attiecībā uz šajā direktīvā noteikto mērķi un citu direktīvā paredzēto noteikumu spēkā esamības perioda iespējamo pagarināšanu. Ja ziņojumā secina, ka nav sasniegti pietiekami rezultāti valsts indikatīvā mērķa sasniegšanā, šie priekšlikumi attiecas uz mērķu līmeni un būtību.

15. pants

Regulējuma pārskatīšana un pielāgošana

1. Šīs direktīvas II, III, IV un V pielikumā minētās vērtības un aprēķina metodes pielāgo tehnikas attīstībai saskaņā ar 16. panta 2. punktā paredzēto procedūru.

2. Līdz 2008. gada 1. janvārim Komisija saskaņā ar 16. panta 2. punktā paredzēto procedūru turpina tās sīkāk izstrādāt un papildināt, kā noteikts IV pielikuma 2. līdz 6. punktā, vienlaikus ievērojot IV pielikumā paredzētās vispārējās pamatnostādnes.

3. Līdz 2012. gada 1. janvārim Komisija saskaņā ar 16. panta 2. punktā paredzēto procedūru paaugstina saskaņoto augšupejošo aprēķinu procentus, ko izmanto IV pielikuma 1. punktā minētajā saskaņotajā aprēķina modelī, neskarot tos dalībvalstu režīmus, kuri jau paredz lielākus procentus. Jauno saskaņoto aprēķinu modeli ar ievērojami augstākiem augšupejošo aprēķinu procentiem pirmo reizi jāpiemēro no 2012. gada 1. janvāra.

Visos gadījumos, kad tas ir praktiski izpildāms un pielietojams, aprēķinot visā šīs direktīvas piemērošanās laikā gūtos kopējos ietaupījumus, pielieto šo saskaņoto aprēķinu modeli, neskarot tās dalībvalstu sistēmas, kurās augšupejošo aprēķinu procentu līmenis ir augstāks.

4. Vēlākais līdz 2008. gada 30. jūnijam Komisija saskaņā ar 16. panta 2. punkta paredzēto procedūru izstrādā saskaņotus energoefektivitātes rādītājus un etalonuzdevumus, kas pamatojas uz šiem rādītājiem, ņemot vērā par katru dalībvalsti pieejamos datus vai arī datus, ko var savākt bez liekām izmaksām. Šo saskaņoto energoefektivitātes rādītāju un etalonuzdevumu izstrādei Komisija par atsauci izmanto V pielikumā doto indikatīvo sarakstu. Atbilstīgi 14. pantam dalībvalstis šos rādītājus un etalonuzdevumus pakāpeniski iekļauj savu EARP statistiskajā informācijā un izmanto tos kā vienu no to rīcībā esošajiem rīkiem, lai noteiktu Energoaktivitātes EARP turpmākās prioritārās jomas.

Ne vēlāk kā 2011. gada 17. maijā Komisija iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojumu par kritēriju un rādītāju noteikšanas gaitu.

16. pants

Komiteja

1. Komisijai palīdz komiteja.
2. Ja izdara atsauci uz šo punktu, piemēro Lēmuma 1999/468/EK 5. un 7. pantu, ņemot vērā tā 8. pantu.

Lēmuma 1999/468/EK 5. panta 6. punktā paredzētais termiņš ir trīs mēneši.

3. Komiteja pieņem savu reglamentu.

17. pants

Atcelšana

Direktīvu 93/76/EEK atceļ ar dienu, kad stājas spēkā šī direktīva.

18. pants

Transponēšana

1. Dalībvalstīs normatīvie un administratīvie akti, kas vajadzīgi, lai panāktu atbilstību šīs direktīvas prasībām, stājas spēkā ne vēlāk kā 2008. gada 17. maijā, izņemot 14. panta 1. punkta, 14. panta 2. punkta un 14. panta 4. punkta nosacījumus, kuri jāpārnes ne vēlāk kā līdz 2006. gada 17. maijam. Dalībvalstis nekavējoties par to informē Komisiju.

Kad dalībvalstis pieņem minētos tiesību aktus, tajos ietver atsauci uz šo direktīvu, vai šādu atsauci pievieno to oficiālai publikācijai. Dalībvalstis nosaka, kā šāda atsauce izdarāma.

2. Dalībvalstis nosūta Komisijai to tiesību aktu galvenos noteikumus, ko tās pieņem jomā, uz kuru attiecas šī direktīva.

19. pants

Stāšanās spēkā

Šī direktīva stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī.

20. pants

Adresāti

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

Strasbūrā, 2006. gada 5. aprīlī

Eiropas Parlamenta vārdā -
priekšsēdētājs
J. BORRELL FONTELLES

Padomes vārdā -
priekšsēdētājs
H. WINKLER

I PIELIKUMS

Valsts orientējošā enerģijas ietaupījuma mērķa aprēķināšanas metode

Šīs direktīvas 4. pantā noteiktos dalībvalstu mērķus aprēķina, izmantojot šādu metodi:

1. Lai aprēķinātu gada vidējo patēriņu, dalībvalstis izmanto gada kopējo iekšzemes patēriņu attiecībā uz visiem enerģijas patērētājiem, uz ko attiecas šī direktīva saskaņā ar 2. pantu pēdējo piecu gadu laika posmā pirms šīs direktīvas īstenošanas, par kuriem ir pieejami oficiāli dati. Šis kopējais enerģijas patēriņš ir piecu gadu laika posmā tiešajiem patērētājiem sadalītās vai pārdotās enerģijas daudzums, kas nav koriģēts, ņemot vērā grāddienas, strukturālas izmaiņas vai ražošanas izmaiņas.

Pamatojoties uz šo gada vidējā patēriņa rādītāju, vienreiz aprēķinās valsts indikatīvo enerģijas ietaupījuma mērķi, un no tā izrietošo absolūto ietaupāmās enerģijas apjomu piemēros visā šīs direktīvas darbības laika posmā.

Valsts indikatīvais enerģijas ietaupījuma mērķis:

- a) aptver 9 % no iepriekš minētā gada vidējā patēriņa;
- b) ir mērāms pēc devītā gada kopš šīs direktīvas piemērošanas;
- c) izriet no kumulatīvā gada enerģijas ietaupījuma, ko piemēro šīs direktīvas piemērošanas deviņu gadu laika posmā;
- d) ir attiecināms energopakalpojumiem un citiem energoefektivitātes palielināšanas pasākumiem.

Šī enerģijas ietaupījuma aprēķina metode nodrošina to, ka kopējais enerģijas ietaupījums, ko paredz šajā direktīvā, ir fiksēts apjoms, un tādējādi tas ir neatkarīgs no turpmākā IKP pieauguma un turpmākās enerģijas patēriņa palielināšanās.

2. Valsts orientējošo enerģijas ietaupījuma mērķi izsaka absolūtos skaitļos GWh vai līdzvērtīgā izteiksmē, to aprēķinot saskaņā ar II pielikumu.
3. Aprēķinot ikgadējo enerģijas ietaupījumu, var ņemt vērā tādu enerģijas ietaupījumu konkrētā gadā pēc šīs direktīvas stāšanās spēkā, kurš radies saistībā ar energoefektivitātes palielināšanas pasākumiem, kas sākti iepriekšējā gadā, taču ne agrāk kā 1995. gadā, un kuriem ir ilgstoša ietekme. Dažos gadījumos, ja to var pamatot ar apstākļiem, var ņemt vērā pasākumus, kas sākti pirms 1995. gada, bet ne agrāk kā 1991. gadā. Tehniska rakstura pasākumi ir vai nu jākorģē atbilstīgi tehnikas progresam, vai arī jāvērtē attiecībā uz šādu pasākumu etalonuzdevumu. Komisija sniedz vadlīnijas, kā mērīt vai noteikt visu šādu energoefektivitātes uzlabošanas pasākumu efektivitāti, cik vien iespējams pamatojoties un esošajiem Kopienas tiesību aktiem, piemēram, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2004/8/EK (2004. gada 11. februāris) par koģenerācijas veicināšanu⁽¹⁾ un Direktīvu 2002/91/EK par ēku energoefektivitāti.

Visos gadījumos panāktajam enerģijas ietaupījumam joprojām jābūt pārbaudāmam, izmērāmam vai nosakāmam saskaņā ar IV pielikuma vispārējām pamatnostādņēm.

⁽¹⁾ OV L 52, 21.2.2004., 50. lpp.

II PIELIKUMS

Enerģijas saturs atsevišķos degvielas veidos tiešajiem patērētājiem – pārrēķinu tabula ⁽¹⁾

Enerģētikas produkts	kJ (neto siltumietilpība)	kg naftas ekvivalenta (neto siltumietilpība)	kWh (neto siltumietilpība)
1 kg koksa	28 500	0,676	7,917
1 kg akmeņogļu	17 200–30 700	0,411–0,733	4,778–8,528
1 kg brūnogļu brikešu	20 000	0,478	5,556
1 kg melnā lignīta	10 500–21 000	0,251–0,502	2,917–5,833
1 kg brūnogļu	5 600–10 500	0,134–0,251	1,556–2,917
1 kg degslānekļa	8 000–9 000	0,191–0,215	2,222–2,500
1 kg kūdras	7 800–13 800	0,186–0,330	2,167–3,833
1 kg kūdras brikešu	16 000–16 800	0,382–0,401	4,444–4,667
1 kg kurināmā mazuta (smagās dīzeļdegvielas)	40 000	0,955	11,111
1 kg vieglās destilētās degvielas	42 300	1,010	11,750
1 kg benzīna (petrolejas)	44 000	1,051	12,222
1 kg parafīna	40 000	0,955	11,111
1 kg sašķidrinātās naftas gāzes	46 000	1,099	12,778
1 kg dabasgāzes ⁽¹⁾	47 200	1,126	13,10
1 kg sašķidrinātās dabasgāzes	45 190	1,079	12,553
1 kg malkas (mitrums 25 %) ⁽²⁾	13 800	0,330	3,833
1 kg granulu/malkas brikešu	16 800	0,401	4,667
1 kg atkritumu	7 400–10 700	0,177–0,256	2,056–2,972
1 MJ atvasināta siltuma	1 000	0,024	0,278
1 kWh elektroenerģijas	3 600	0,086	1 ⁽³⁾

Avots: Eurostat

⁽¹⁾ 93,0 % metāna.⁽²⁾ Dalībvalstis var piemērot citas vērtības atkarībā no malkas veida, ko visvairāk lieto attiecīgajā dalībvalstī.⁽³⁾ Attiecībā uz elektrības ietaupījumu kWh dalībvalstis var piemērot iepriekšnoteiktu koeficientu 2,5, kas atspoguļo aplēstos 40 % no vidējās ES ražošanas efektivitātes mērķa laikposmā. Dalībvalstis var piemērot atšķirīgu koeficientu, ja to var pamatot.⁽¹⁾ Dalībvalstis var piemērot dažādus pārrēķina faktoros, ja tie ir pamatoti.

III PIELIKUMS

Atbilstīgo energoefektivitātes uzlabošanas pasākumu piemēri

Šajā pielikumā ir sniegti piemēri, kā izstrādāt un īstenot energoefektivitātes uzlabošanas programmas un citus energoefektivitātes uzlabošanas pasākumus saskaņā ar 4. pantu.

Lai tos ņemtu vērā, šiem energoefektivitātes uzlabošanas pasākumiem jārada enerģijas ietaupījums, kuru var skaidri aprēķināt un pārbaudīt, vai arī novērtēt saskaņā ar IV pielikuma pamatnostādņiem, un to ietekmi uz enerģijas ietaupījumu nedrīkst pieskaitīt arī citiem specifiskiem pasākumiem. Turpmāk minētie saraksti nav izsmēloši, tie ir domāti kā norāde.

Atbilstīgo energoefektivitātes uzlabošanas pasākumu piemēri:

Dzīvokļu un apkalpojošā nozare

- a) apkure un dzesēšana (piemēram, apkures sūkņi, jauni, efektīvi apkures katli, komunālās apkures/dzesēšanas sistēmu iekārtošana/efektīva atjaunošana utt.);
- b) izolācija un ventilācija (piemēram, sienu un jumtu siltināšana, divkāršs/trīskāršs logu stiklojums, pasīvā apkure un dzesēšana utt.);
- c) karstā ūdens apgāde (piemēram, jaunu iekārtu uzstādīšana, tieša un efektīva telpu apsildes izmantošana, veļasmašīnas utt.);
- d) apgaismojums (piemēram, jaunas, efektīvas spuldzes un droseles, digitālas kontroles sistēmas, kustības detektoru izmantošana tirdzniecības ēkās utt.);
- e) ēdienu gatavošana un saldēšana (piemēram, jaunas, efektīvas iekārtas, siltuma reģenerācijas sistēmas utt.);
- f) citas iekārtas un ierīces (piemēram, kombinētās apkures un elektrības ierīces, jaunas, efektīvas ierīces, laika kontrole optimālam enerģijas patēriņam, rezerves jaudas zudumu kontrole, kondensatoru uzstādīšana, lai samazinātu reaktīvo jaudu, zema enerģijas patēriņa transformatori utt.);
- g) vietēja atjaunojama enerģijas resursu ģenerēšana, ar to samazinot iegādātās enerģijas apjomu (piemēram, saules termiskās enerģijas iekārtas, vietēja siltā ūdens ražošana, saules enerģijas izmantošana telpu apsildei un vēsināšanai utt.);

Ražošanas nozare

- h) preču ražošanas procesi (piemēram, efektīvāka saspīestā gaisa, kondensāta, kā arī slēdžu un vārstu izmantošana, automātisku un integrētu sistēmu izmantošana, efektīvi rezerves režīmi utt.);
- i) dzinēji un transmisijas (piemēram, plašāka elektronisko kontroliekārtu lietošana, mainīga ātruma transmisijas, integrētas lietojumprogrammas, frekvences pārveidotāji, lielas jaudas elektriskie dzinēji utt.);
- j) ventilatori, ātruma transmisijas un ventilācija (piemēram, jaunas ierīces/sistēmas, dabīgās ventilācijas izmantošana utt.);
- k) pieprasījuma un piedāvājuma vadība (piemēram, slodzes vadība, maksimumslodzes ierobežošanas kontrolesistēmas utt.);
- l) augstas efektivitātes koģenerācija (piemēram, kombinētās apkures un elektrības ierīces);

Transporta nozare

- m) izmantotie transporta veidi (piemēram, energoefektīvu transportlīdzekļu veicināšana, energoefektīva transportlīdzekļu izmantošana, tostarp riepu spiediena pielāgošanas režīmi, energoefektivitātes ierīces un papildu ierīces transportlīdzekļiem, degvielu piedevas, kas uzlabo energoefektivitāti, augstas eļļošanas spējas eļļas un zemas pretestības riepas utt.);

- n) jaukta transporta izmantošana (piemēram, ceļa nodrošināšana uz darbu un no darba, neizmantojot automašīnu, kopīga automašīnu izmantošana, sasniegumi, izmantojot citus transporta veidus, ar kuriem panāk ar lielu enerģijas patēriņu saistītu transporta veidu nomaiņu uz transporta veidiem, kas patērē mazāk enerģijas, pasažierkilometros vai tonnkilometros utt.);
- o) dienas, kad automašīnas netiek izmantotas;

Pasākumi visās nozarēs

- p) standarti un normas, kuru mērķis ir pirmām kārtām uzlabot preču un pakalpojumu, tostarp ēku, energoefektivitāti;
- q) enerģijas patēriņa marķēšanas režīmi;
- r) uzskaitē, augstas tehnoloģijas uzskaites sistēmas, piemēram, individuāli uzskaites instrumenti, kas darbojas ar tālvadību, un informatīvā rēķinu sastādīšana;
- s) mācības un izglītība, kas veicina energoefektīvu tehnoloģiju un/vai tehniku izmantošanu;

Horizontāli pasākumi

- t) noteikumi, nodokļi u. c., kuru ietekmē samazinās enerģijas galapatēriņš;
 - u) koncentrētas informācijas kampaņas, ar kurām veicina energoefektivitātes uzlabošanu un energoefektivitātes uzlabošanas pasākumus.
-

IV PIELIKUMS

Enerģijas ietaupījumu uzskaites un pārbaudes pamatnostādnes

1. Enerģijas ietaupījuma uzskaitē

1.1. Enerģijas ietaupījumu uzskaitē

Vispārējas norādes

Uzskaitot realizētos enerģijas ietaupījumus, kā paredzēts 4. pantā, lai noteiktu vispārējo energoefektivitātes uzlabošanas un pārliecinātos par atsevišķu pasākumu ietekmi, ikgadējas energoefektivitātes uzlabošanās uzskaitē, kas paredzēta 14. pantā minētajiem EARP, izmanto aprēķinu metodes, kurā lieto kombinētas augšupejošu un lejupejošu aprēķinu metodes.

Izstrādājot saskaņotu aprēķinu modeli atbilstīgi 15. panta 2. punktam, Komiteja, ciktāl iespējams, cenšas izmantot datus, kurus jau kā parasti iesniedz *Eurostat* un/vai valstu statistikas iestādes.

Lejupejošie aprēķini

Lejupejošo aprēķinu metode nozīmē, ka enerģijas ietaupījuma apjomu aprēķina, kā izejas punktu izmantojot valstu vai lielākā mērogā apkopotu ietaupījuma līmeni pa nozarēm. Pēc tam veic ikgadējo datu koriģēšanu saistībā ar ārējiem faktoriem, piemēram, grāddienām, strukturālām pārmaiņām, preču asortiments utt., lai iegūtu mērvienību, kas būtu kopējās energoefektivitātes uzlabošanās patiesais rādītājs, kā izklāstīts 1.2. punktā. Šī metode nenodrošina precīzu uzskaiti detalizētā līmenī, nedz arī norāda uz cēloņu un sekū sakarību starp pasākumiem un to izraisīto enerģijas ietaupījumu. Tomēr tā parasti ir vienkāršāka un lētāka un uz to bieži vien atsaucas kā uz "energoefektivitātes rādītājiem", jo tā uzrāda norišu gaitu.

Izstrādājot aprēķinu lejupejošo metodi "no augšas uz leju", ko izmanto minētajā aprēķina modelī, Komiteja, cik vien iespējams, balsta savu darbu uz pastāvošajām metodēm, kā, piemēram, *ODEX* modeli ⁽¹⁾.

Augšupejošie aprēķini

Augšupejoša aprēķinu metode nozīmē to, ka enerģijas ietaupījumu, kas panākts, īstenojot specifisku energoefektivitātes uzlabošanas pasākumu, mēra kilovatstundās (kWh), džoulos (J) vai naftas ekvivalenta kilogramos (kgoe) un pieskaita enerģijas ietaupījumiem no citiem specifiskiem energoefektivitātes uzlabošanas pasākumiem. Šīs direktīvas 4. panta 4. punktā minētās nozīmētās iestādes vai aģentūras ir atbildīgas par to, lai enerģijas ietaupījumu neuzskaitītu divkārti, kas var gadīties, ja apvieno energoefektivitātes uzlabošanas pasākumus (tostarp mehānismus). Augšupejošajai aprēķinu metodei var izmantot datus un metodes, kas minētas 2.1. un 2.2. punktā.

Pirms 2008. gada 1. janvāra Komisija izveido saskaņotu augšupejošu modeli. Šis modelis tiecas atbilst līmenim starp 20 % un 30 % no gada kopējā iekšzemes enerģijas patēriņa nozarēm, kas ir šīs direktīvas darbības jomā, pirms tam attiecīgi apsverot a), b) un c) punktā tālāk minētos faktorus.

Līdz 2012. gada 1. janvārim Komisija turpina izstrādāt šo saskaņoto augšupejošo modeli, kas atbilstīs daudz augstākam gada kopējā iekšzemes enerģijas patēriņa nozarēm, kas ir šīs direktīvas darbības jomā, pirms tam attiecīgi apsverot a), b) un c) punktā tālāk minētos faktorus.

⁽¹⁾ SAVE – finansē ar ODYSSEE projekta atpūniecību. Eiropas Komisija, 2005.

Izstrādājot šo saskaņoto augšupejošo modeli, Komisija ņem vērā šādus faktorus un savu lēmumu attiecīgi pamato:

- a) pieredzi ar saskaņoto aprēķinu modeli pirmajos tā piemērošanas gados;
- b) paredzamo iespējamo precizitātes palielināšanos sakarā ar to, ka lielu daļu no aprēķiniem veic ar augšupejošo modeli;
- c) paredzamās iespējamās papildu izmaksas un/vai administratīvo slogu.

Izstrādājot minēto saskaņoto augšupejošo modeli saskaņā ar 15. panta 2. punktu, komiteja cenšas izmantot standarta metodes, kas rada minimālu administratīvu slogu un izmaksas, proti, lietojot mērīšanas metodes, kas minētas šā pielikuma 2.1. un 2.2. punktā, kā arī vēršot uzmanību uz nozarēm, kurās saskaņoto augšupejošo modeli var piemērot visrentablāk.

Dalībvalstis, kas to vēlas, var veikt turpmākus augšupejošus mērījumus papildus tai daļai, kas paredzēta saskaņotajā augšupejošajā modeli, pirms tam iegūstot Komisijas piekrišanu saskaņā ar 16. panta 2. punktā minēto procedūru, pamatojoties uz attiecīgās dalībvalsts iesniegtās metodikas aprakstu.

Ja atsevišķās nozarēs nav pieejami augšupejoši aprēķini, ziņojumos Komisijai izmanto lejupejošos rādītājus vai lejupejošu un augšupejošu aprēķinu apvienojumu, pirms tam iegūstot Komisijas piekrišanu saskaņā ar 16. panta 2. punktā paredzēto procedūru. Jo īpaši, izvērtējot lūgumus, kas iesniegti šajā sakarā saistībā ar 14. panta 2. punktā izklāstīto pirmo EARP, Komisija izrāda attiecīgu elastību. Būs nepieciešami daži lejupejoši aprēķini, lai noteiktu to pasākumu ietekmi, kuri īstenoti pēc 1995. gada (un dažos gadījumos – jau pēc 1991. gada) un kuriem joprojām ir ietekme.

1.2. *Kā būtu jānormalizē enerģijas ietaupījuma noteikšana*

Enerģijas ietaupījumu nosaka, novērtējot enerģijas izlietojumu pirms pasākuma īstenošanas un pēc tās, piemērojot korekciju un normalizāciju attiecībā uz neraksturīgiem apstākļiem, kas parasti ietekmē enerģijas patēriņu. Tie var atšķirties laika gaitā. Šādus apstākļus var radīt iespējamā ietekme, ko izraisa viens vai vairāki ticami iemesli (saraksts nav pilnīgs):

- a) laika apstākļi, piemēram, grāddienas;
- b) izmantošanas biežums;
- c) darba laiks ēkās, kas nav dzīvojamās ēkas;
- d) uzstādīto iekārtu izmantošanas intensitāte (iekārtas caurlaide); preču asortiments;
- e) iekārtas caurlaide, ražošanas līmenis, apjoms vai pievienotā vērtība, tostarp izmaiņas IKP līmenī;
- f) grafika lietošana iekārtām un transportlīdzekļiem;
- g) saikne ar citām vienībām.

2. **Izmantojamie dati un metodes (mērāmība)**

Ir vairākas datu vākšanas metodes, lai izmērītu un/vai novērtētu enerģijas ietaupījumu. Novērtējot energoapgādes pakalpojumu vai energoefektivitātes uzlabošanas pasākumu, ne vienmēr ir iespējams paļauties tikai uz mērījumiem. Tāpēc ir jānoskaidro metodes, ko izmanto enerģijas ietaupījumu mērīšanai, un tās, kuras izmanto enerģijas ietaupījumu novērtēšanai un kuras ir sastopamas biežāk.

2.1. *Dati un metodes, kas balstās uz mērījumiem*

No sadales uzņēmumiem vai mazumtirgotājiem saņemtie rēķini

Enerģijas patēriņa uzskaites rēķini var būt par pamatu mērījumiem par atsaucis laikposmu pirms energoefektivitātes uzlabošanas pasākuma ieviešanas. Tad tos var salīdzināt ar rēķiniem, kuros uzrādīti skaitītāju rādītāji laikposmā pēc pasākuma ieviešanas un īstenošanas attiecībā uz atsaucis laikposmu. Rezultātus, ja iespējams, būtu jāsalīdzina ar kontroles grupu (kas nav dalības grupa) vai arī būtu jānormalizē, kā izklāstīts 1.2. punktā.

Dati par enerģijas pārdošanu

Dažādu enerģijas veidu (piemēram, elektrības, gāzes, šķidro kurināmo u. c.) patēriņu var mērīt, salīdzinot mazumtirdzniecības vai sadales uzņēmuma datus par pārdošanu pirms energoefektivitātes uzlabošanas pasākuma ieviešanas ar datiem par to pārdošanu laikā pēc pasākuma ieviešanas. Var izmantot kontroles grupu vai arī normalizēt datus.

Dati par iekārtu un aparatūras pārdošanu

Iekārtu un aparatūras jaudu var aprēķināt, pamatojoties uz informāciju, ko iegūst tieši no ražotāja. Ziņas par iekārtu un aparatūras pārdošanu parasti var saņemt no mazumtirdzniecības uzņēmumiem. Var veikt arī īpašus pētījumus un mērījumus. Pieejamos datus var salīdzināt ar pārdošanas rezultātiem, lai noteiktu, cik liels ir ietaupījums. Izmantojot šo metodi, būtu jāveic korekcija, lai ņemtu vērā iekārtas vai ierīces pielietojuma izmaiņas.

Dati par galapatēriņa slodzi

Ēkas vai iekārtas enerģijas patēriņu var pilnībā uzraudzīt, lai reģistrētu energoieprasījumu pirms energoefektivitātes uzlabošanas pasākuma ieviešanas un pēc tās. Būtiskus faktorus (piemēram, ražošanas procesu, īpašas iekārtas, apkures iekārtas utt.) var mērīt precīzāk.

2.2. *Dati un metodes, kas balstās uz novērtējumu*

Parastas tehniskas aplēses: Bez apskates

Parastas tehniskas aplēses bez apskates ir visbiežāk sastopamā metode, ar kuru iegūst datus paredzētā ietaupījuma noteikšanai. Datus var novērtēt, neapmeklējot energopatērētāju, bet izmantojot tehniskos principus un ziņas, ko var iegūt no iekārtu specifikācijām, jaudas raksturlielumiem, īstenoto pasākumu darbības raksturojuma utt., kā arī pieņēmumiem, kas pamatoti ar statistikas datiem.

Uzlabotas tehniskās aplēses: Apskate

Datus par enerģijas patēriņu var aprēķināt, pamatojoties uz informāciju, ko iegūst pieaicināts eksperts, veicot viena vai vairāku energopatērētāju auditu vai tos apmeklējot. Uz tā pamata var izstrādāt sarežģītākus algoritmus/simulācijas modeļus un piemērot tos plašākam energopatērētāju lokam (piemēram, ēkām, iekārtām, transporta līdzekļiem utt.). Šo mērījumu veidu var bieži izmantot, lai papildinātu un kalibrētu parasto tehnisko aplēšu datus.

3. **Precīzi neapstiprinātu datu izvērtēšana**

Visas šā pielikuma 2. nodaļā minētās metodes var būt zināmā mērā neprecīzas. Neprecizitātes cēlonis var būt ⁽¹⁾:

- a) kļūda ierīcēs – tās parasti gadās tāpēc, ka preces ražotāja izsniegtajās specifikācijās ir kļūdas;

⁽¹⁾ Modelis, ar kura palīdzību var noteikt skaitļos izteiktu neprecizitātes līmeni, kas izriet no šīm trim kļūdām, ir sniegts Starptautiskā izpildes rādītāju mērījumu un pārbaudes (IPMVP) protokola B pielikumā.

- b) modelēšanas kļūdas – tās parasti ir kļūdas modelī, kuru lieto, lai novērtētu savākto datu parametrus;
- c) kļūdas paraugos – tās parasti rodas, ja novēro kādu atsevišķu vienību, nevis visu pētāmo vienību kopu.

Neprecizitātes var rasties arī plānotu un neplānotu pieņēmumu dēļ; tās parasti saistāmas ar aplēsēm, pieņēmumiem un/vai tehnisko datu izmantošanu. Kļūdu biežums ir atkarīgs no izvēlētas datu vākšanas metodes, kas izklāstīta šā pielikuma 2.1. un 2.2. punktā. Ir iesakāms sīkāk aprakstīt neprecizitātes.

Dalībvalstis var lietot kvantitatīvās neprecizitātes sistēmu, sagatavojot ziņojumu par šajā direktīvā noteiktajiem mērķiem. Tādā gadījumā kvantitatīvo neprecizitāti izsaka statistiski jēgpilnā veidā, norādot precizitātes un ticamības līmeni. Piemēram, "kvantitatīvā kļūda ar 90 % ticamību ir $\pm 20\%$ ".

Ja lieto kvantitatīvās neprecizitātes metodi, dalībvalstis arī ņem vērā, ka ietaupījumu aprēķiniem vajadzīgais pieņemamais neprecizitātes līmenis ir ietaupījumu līmeņa un rentabilitātes neprecizitātes samazināšanās funkcija.

4. Energoefektivitātes uzlabošanas pasākumu saskaņotie pastāvēšanas ilgumi augšupejošajos aprēķinos

Daži energoefektivitātes uzlabošanas pasākumi ir efektīvi gadu desmitiem, savukārt citi pasākumi ir efektīvi īsāku laiku. Turpmāk sniegtajā sarakstā ir daži piemēri attiecībā uz energoefektivitātes uzlabošanas pasākumu efektivitātes vidējo ilgumu:

Privātu mitekļu augšstāvu siltināšana	30 gadi
Privātu mitekļu sienu siltināšana	40 gadi
Stiklojums E līdz C pakāpē (m ²)	20 gadi
Apkures katli B līdz A pakāpē	15 gadi
Apkures kontrole – uzlabošana, nomainot apkures katlus	15 gadi
CFL – mazumtirdzniecība	16 gadi

Avots: Energoefektivitātes saistības, 2005.–2008. gads, Apvienotā Karaliste.

Lai nodrošinātu to, ka visas dalībvalstis piemēro vienādus pastāvēšanas ilgumus līdzīgiem pasākumiem, šos pastāvēšanas ilgumus saskaņos Eiropas līmenī. Tādēļ ne vēlāk kā 2006. gada 17. novembrī Komisija ar 16. pantā paredzētās Komitejas palīdzību aizstās iepriekš minēto sarakstu ar sākotnējo sarakstu, par kuru panākta vienošanās, kurā iekļauti dažādu energoefektivitātes uzlabošanas pasākumu vidējie ilgumi.

5. Kā izmantot enerģijas ietaupījumu pavairošanas efektu un kā novērst dubultu uzskaiti jauktajās lejupejošo un augšupejošo aprēķinu metodēs

Viena energoefektivitātes palielināšanas pasākuma īstenošana, piemēram, karstā ūdens tvertnes uzstādīšana un cauruļu izolācija ēkā, vai cita līdzīga ietekmes pasākuma īstenošana var izraisīt turpmāku pavairojošu efektu tirgū, tas nozīmē, ka tirgū pasākums tiks īstenots automātiski bez jebkādas turpmākas iejaukšanās no 4. panta 4. punktā paredzēto enerģētikas iestāžu vai aģentūru puses vai jebkāda privāta energopakalpojumu sniedzēja puses. Pasākums ar pavairojošu potenciālu vairumā gadījumu būtu rentablāks nekā pasākumi, kas jāatkārto regulāri. Dalībvalstis novērtē šādu pasākumu enerģijas ietaupījuma potenciālu, tostarp šo pasākumu pavairojošo efektu, un pārbauda kopējo ietekmi *ex-post* novērtējumā, ja nepieciešams, izmantojot rādītājus.

Novērtējot horizontālos pasākumus, var pielietot energoefektivitātes indikatorus, ja var noteikt to attīstības tendenci, kas rastos, arī neveicot horizontālos pasākumus. Tomēr šai gadījumā tālejoši ir jāizslēdz dubultskaitīšana ar ekonomiju, kas iegūta, pateicoties mērķtiecīgām energoefektivitātes programmām, energopakalpojumiem un citiem politikas instrumentiem. It īpaši svarīgi tas ir energonodokļa un CO₂ nodokļa gadījumā un informācijas kampaņās.

Attiecībā uz enerģijas ietaupījuma dubultu uzskaiti veic korekcijas. Ir iesakāms izmantot matricas, kas ļauj summēt pasākumu ietekmi.

Potenciālo enerģijas ietaupījumu, kas sasniegts pēc mērķa laikposma, neņem vērā dalībvalstu ziņojumos par vispārējo mērķi, kas paredzēts šīs direktīvas 4. pantā. Pasākumi, kas veicina ilgtermiņa ietekmi uz tirgu, ir jebkurā gadījumā jāveicina un pasākumi, ar ko jau ir panākta pavairojoša enerģijas ietaupījuma ietekme, ir jāņem vērā, kad sniedz ziņojumus par 4. pantā paredzētajiem mērķiem, ja vien tos var novērtēt un pārbaudīt to ietekmi, izmantojot šajā pielikumā sniegtos norādījumus.

6. Enerģijas ietaupījuma pārbaude

Ja to uzskata par rentablu un vajadzīgu, enerģijas ietaupījumu, kas gūts sakarā ar specifisku energopakalpojumu vai citu energoefektivitātes uzlabošanas pasākumu, pārbauda trešā persona. To var veikt neatkarīgi konsultanti, EAPU vai citi tirgus dalībnieki. Dalībvalstu atbildīgās iestādes vai aģentūras, kas minētas 4. panta 4. punktā, šajā jautājumā var sniegt sīkākus norādījumus.

Avoti: Eiropas Ex-post novērtēšanas rokasgrāmata DSM un EE pakalpojumu programmām (*A European Ex-post Evaluation Guidebook for DSM and EE Service Programmes*); IEA, INDEEP datubāze; IPMVP, 1. sējums (2002. gada marta izdevums).

V PIELIKUMS

Tādu enerģijas pārveides tirgu un apakštirgu indikatīvais saraksts, kuriem var izstrādāt etalonuzdevumus:

1. Sadzīves tehnikas/informācijas tehnoloģiju un apgaismošanas tirgus:

- 1.1. Virtuves tehnika (baltā tehnika);
- 1.2. Izklaides/informācijas tehnoloģijas;
- 1.3. Apgaismošana.

2. Sadzīves apsildes tehnoloģiju tirgus:

- 2.1. Apsilde;
- 2.2. Karstā ūdens nodrošinājums;
- 2.3. Gaisa kondicionēšana;
- 2.4. Ventilācija;
- 2.5. Siltumizolācija;
- 2.6. Logi.

3. Rūpniecības krāšņu tirgus.

4. Rūpniecības motorizēto līdzekļu tirgus.

5. Valsts sektora iestāžu tirgus:

- 5.1. Skolas/valsts pārvalde;
- 5.2. Slimnīcas;
- 5.3. Peldbaseini;
- 5.4. Ielu apgaismojums.

6. Transporta pakalpojumu tirgus.

VI PIELIKUMS

Atbilstīgu energoefektivitātes publiskā iepirkuma pasākumu saraksts

Neskarot valstu un Kopienas tiesību aktus par valsts iepirkumu, dalībvalstis nodrošina, ka valsts sektorā piemēro vismaz divas prasības, kas uzskaitītas turpmāk minētajā sarakstā, ņemot vērā valsts sektora parauga lomu, kā minēts 5. pantā:

- a) prasības attiecībā uz enerģijas ietaupījumam paredzētu finanšu instrumentu izmantošanu, tostarp energoefektivitātes līgumus, kuros paredz izmērāmu un iepriekš noteiktu enerģijas ietaupījumu (tostarp gadījumus, kad valsts iestādes savu pienākumu veikšanai ir piesaistījušas ārējus pakalpojumu sniedzējus);
 - b) prasības iepirkt iekārtas un transportlīdzekļus, pamatojoties uz sarakstiem ar dažādu kategoriju iekārtu un transportlīdzekļu energoefektivitātes specifikācijām, kuri jāizveido 4. panta 4. punktā minētajām publiskā sektora iestādēm vai aģentūrām, atbilstīgos gadījumos izmantojot minimāla aprites cikla izmaksu analīzi vai salīdzinošās metodes, lai nodrošinātu rentabilitāti;
 - c) prasības iepirkt iekārtas ar energoefektīvu patēriņu visos darbības režīmos, tostarp rezerves režīmā, atbilstīgos gadījumos izmantojot minimāla aprites cikla izmaksu analīzi vai salīdzinošās metodes, lai nodrošinātu rentabilitāti;
 - d) prasības nomainīt vai pārbūvēt esošās iekārtas un transportlīdzekļus, izmantojot iekārtas, kas uzskaitītas b) un c) apakšpunktā;
 - e) prasības veikt energoauditus un īstenot to sakarā sniegtos rentabilitātes ieteikumus;
 - f) prasības iegādāties vai īrēt energoefektīvas ēkas vai to daļas, vai arī prasības nomainīt vai pārbūvēt iegādātās vai noīrētās ēkas vai to daļas, lai tās padarītu energoefektīvākas.
-